

Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

Markku Heiskanen
Marcelo F. Aebi
Willem van der Brugge
Jörg-Martin Jehle

Evidence alternativních trestů a opatření a zjišťování míry atrice

Evidence alternativních trestů a opatření a zjišťování míry atrice

Metodologická studie komparativních dat v Evropě

Markku Heiskanen
Marcelo F. Aebi
Willem van der Brugge
Jörg-Martin Jehle

Český překlad vychází s laskavým svolením vydavatele publikace Europa Institute for Crime Prevention and Control HEUNI (Evropský institut pro prevenci a kontrolu kriminality při OSN).

HEUNI

P. O. Box 444

FIN-00531 Helsinky

Finsko

Přeloženo z anglického originálu:

Recording Community Sanctions and Measures and Assessing Attrition. A Methodological Study on Comparative Data in Europe. Helsinky: Hakapaino Oy 2014.

ISBN 978-952-5333-91-6

ISSN 1799-5590

ISSN-L 1237-4741

Pořadové číslo publikace 77

S finančním příspěvím programu Evropské Unie Prevence a boj proti kriminalitě, Evropské komise – Generálního ředitelství pro vnitřní věci.

Názory uvedené v této publikaci vyjadřují pouze stanoviska autorů a Evropská komise nemůže nést odpovědnost za jakékoliv využívání informací obsažených v této práci.

Tato publikace se zakládá na zprávě o projektu financovaném Evropskou komisí v rámci programu ISEC (HOME/2010/ISEC/FP/CI/4000001420).

Výtisky je možné zakoupit v knihkupectví:

Academic Bookstore

P. O. Box 128

FIN-00101 Helsinky

Finsko

Website: <http://www.akateeminen.com>

Překlad:

Ema Vlčková

Předmluva:

JUDr. Simona Diblíková

Technická redakce:

Lucie Černá

Obsah

Předmluva	8
Poděkování	10
Zkratky	13
Značky a symboly	14
 Stručný přehled	16
Cíle projektu	16
Metodologie	16
Alternativní tresty a opatření a práce probačních úřadů	16
Atrice	17
Závěr	18
 1. Cíle projektu	20
1.1 Alternativní tresty a opatření a práce probačních úřadů	20
1.1.1 Definice	20
1.1.2 Ostatní studie k tomuto tématu	21
1.2 Atrice	22
1.3 Přehled projektu	23
1.3.1 Výchozí informace	23
1.3.2 Organizace a práce projektové skupiny	24
1.4 Páté vydání European Sourcebook a další vývoj	25
 2. Alternativní tresty a opatření a probační úřady	27
2.1 Definice alternativních trestů a opatření a probačních úřadů	27
2.1.1 Základní definice	27
2.1.1.1 Alternativní tresty a opatření	28
2.1.1.2 Probační úřady	30
2.1.2 Pojetí CSM a probačních úřadů v jiných studiích	31
2.1.3 Přístup projektu DECODEUR	32
2.2 Metodologie a postup projektu DECODEUR	33
2.2.1 První kroky – tvorba pilotního dotazníku	33
2.2.2 Vyhodnocení pilotní fáze a vytvoření konečného dotazníku	34
2.2.3 Země zahrnuté do projektu	35
2.2.4 Proces validace dat	37
2.2.5 Struktura analýzy dat	38
2.2.6 Údaje týkající se mladistvých	39
2.3 Struktura a organizace probačních agentur	40
2.3.1 Existence a povaha probačních agentur	40
2.3.1.1 Existují ve vašem systému trestního soudnictví probační úřady?	40
2.3.1.2 Povaha probačních úřadů	43
2.3.1.3 Zapojení probačních úřadů	47
2.3.2 Úkoly probačních úřadů	49
2.3.2.1 Úkoly probačních úřadů s kompetencí pro dospělé pachatele	49
2.3.2.2 Úkoly probačních úřadů s kompetencí pro mladistvé	54
2.3.3 Zaměstnanci a zprávy probačních úřadů	58
2.3.3.1 Zaměstnanci probačních agentur	58
2.3.3.2 Počet písemných zpráv poskytnutých probačními úřady	61

2.3.4 Shrnutí	65
2.4 Dostupnost dat o CSM	65
2.4.1 Dostupnost dat o CSM na úrovni trestního stíhání	65
2.4.1.1 Kategorie podmíněných zastavení	65
2.4.1.2 Případy rozhodnuté orgány pověřenými stíháním v roce 2010	68
2.4.1.3 Samostatné pravomoci policie zastavit trestní řízení, rozhodnout o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo vydat trestní příkaz	71
2.4.1.4 Shrnutí	72
2.4.2 Dostupnost dat ohledně CSM na úrovni odsouzení	73
2.4.2.1 Celkový počet osob, kterým byl uložen trest/opatření v roce 2010	73
2.4.2.2 Tresty/opatření uložené mladistvým v roce 2010	76
2.4.2.3 Alternativní tresty a opatření uložené v roce 2010	79
2.4.2.4 Alternativní tresty a opatření uložené mladistvým v roce 2010	86
2.4.2.5 Shrnutí	92
2.4.3 Dostupnost dat pro vybrané alternativní tresty a opatření (dohled, obecně prospěšné práce a elektronický monitoring)	92
2.4.3.1 Dohled	93
2.4.3.1.1 Celkový počet osob pod kontrolou, dohledem a/nebo v péči probačního úřadu v roce 2010	93
2.4.3.1.2 Mladiství pod kontrolou, dohledem a/nebo v péči probačních úřadů v roce 2010	97
2.4.3.1.3 Důvody pro ukončení dohledu probační agenturou v roce 2010	100
2.4.3.2 Obecně prospěšné práce	102
2.4.3.2.1 Celkový počet osob vykonávajících obecně prospěšné práce v roce 2010	102
2.4.3.2.2 Mladiství vykonávající obecně prospěšné práce v roce 2010	107
2.4.3.2.3 Důvody pro ukončení obecně prospěšných prací v roce 2010	110
2.4.3.3 Elektronický monitoring	112
2.4.3.3.1 Celkový počet elektronicky monitorovaných osob v roce 2010	112
2.4.3.3.2 Elektronicky monitorovaní mladiství v roce 2010	116
2.4.3.3.3 Důvody ukončení elektronického monitoringu v roce 2010	119
2.4.3.3.4 Použití elektronického monitoringu	121
2.4.3.4 Shrnutí	123
2.5 Závěry	123
3. Atrice	126
3.1 Problémy a nástrahy měření atrice	126
3.2 Dotazník o údajích a statistice o toku případů systémem	127
3.2.1 Části trestního procesu zpracované v oficiálních statistikách / statistických databázích	128

3.2.2 Možnost spojit statistická data z těchto statistik / statistických databází (anonymně) s určitou osobou	129
3.2.3 Možnost propojit statistická data mezi různými statistikami trestné činnosti a trestního soudnictví	129
3.2.4 Možnost sledovat vybrané případy jak postupují trestním procesem	130
3.2.5 Statistiky, které je možné kombinovat	130
3.2.6 Technické provedení propojení	130
3.2.7 Přístup k datům	131
3.2.8 Závěry o dostupnosti statistik toku případů	131
3.3 Odhad atrice	132
3.3.1 Možné indikátory	132
3.3.2 Hodnocení indikátorů	133
3.3.2.1 Atrice na úrovni policie	133
3.3.2.2 Atrice na úrovni státního zasedání	134
3.3.2.3 Atrice na úrovni soudu	135
3.3.2.4 Atrice na úrovni vězení	136
3.3.2.5 Atrice a celkový počet trestných činů	136
3.4 Závěrečné posouzení	137
3.5 Grafické zobrazení atrice	138
3.6 Závěry	140

Předmluva

V edici Prameny předkládá Institut pro kriminologii a sociální prevenci zejména odborné veřejnosti vybrané zdroje informací. Tentokrát je to metodologická studie evropských komparativních dat vydaná HEUNI – Evropským institutem pro prevenci a kontrolu kriminality při OSN. Prezentuje výsledky projektu DECODEUR, jenž za finanční podpory Evropské Unie realizovali odborníci z Konfederace pro probaci v Evropě (*CEP – Confederation of European Probation*) a zpracovatelé Evropské statistické ročenky kriminality a trestního soudnictví (*ESB – European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics*).

Obsahovou náplň tvořila otázka celoevropské evidence alternativních trestů a opatření (*community sanction and measures*) a data o organizaci a činnosti probačních úřadů. Součástí projektu bylo i zjišťování míry přirozeného úbytku případů (*attrition*) mezi stádií trestního řízení od policejního vyšetřování, přes úroveň státního zastupitelství až po uložení (nepodmíněného) trestu soudem a případně jeho výkonu ve vězení.

Prvotním cílem bylo vytvoření kategorií, které by byly v rámci Evropy a jednotlivých jurisdikcí porovnatelné. Problematika dostupnosti a komparability údajů provází takřka všechny nadnárodní projekty a výzkumy. Nezbytnou podmínkou je proto stanovení definic, pod které je možno podřazovat jednotlivé instituty v evropské srovnávací perspektivě. Východiskem se stala doporučení Evropské komise, inspirací koncepce sbírání podkladů pro projekt Rady Evropy SPACE II. Sběr dat byl realizován pomocí sítě národních korespondentů ESB ve většině evropských zemí v rámci příprav 5. vydání ročenky a validován druhým kolem na úrovni jednotlivých Probačních služeb.

Těžištěm studie byly na základě dotazníkového šetření získané informace ze 40 zemí o vybraných alternativních trestech – dohledu, obecně prospěšných pracích a elektronickém monitoringu, v dalším dělení podle toho, zda byly uloženy mladistvým nebo dospělým pachatelům, v jaké fázi trestního řízení či podle vybraných trestných činů. Zmapována byla rovněž existence probačních úřadů, jejich kompetence, úkoly a způsob (spolu)práce v rámci systému trestní justice.

Druhou oblastí zájmu bylo nalezení způsobu, jak definovat „odfiltrování“ případů v průběhu trestního řízení, kdy byl dotazován s ohledem na dostupnost statistik užší okruh respondentů – 12 zemí. Nejužitečnějšími měřítky se pro tento účel jeví tři indikátory: poměr pachatelů (na úrovni policie počet stíhaných a vyšetřovaných osob oproti počtu registrovaných trestných činů), poměr odsouzení (počty odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody vůči celkovému počtu odsouzených osob) a poměr sankcí (mezi úrovněmi policie a soudů registrovaný počet odsouzených pachatelů oproti počtu stíhaných a vyšetřovaných osob).

Výsledkem projektu je určitý přehled diverzity pojetí alternativních trestů a opatření v zúčastněných zemích a rovněž informace o organizaci a náplni činnosti probačních institucí. Konstatována byla velmi dobrá úroveň mezinárodní spolupráce, komentovány určité obtíže u dostupnosti dat v jednotlivých fázích trestního řízení. Na závěr byla formulována doporučení na rozšíření kategorií statistických systémů jednotlivých zemí pro budoucí sběr a komparaci dat nejen na evropské scéně.

Tato publikace nabízí detailní náhled do mezinárodního (a na úrovni Evropské Unie reprezentativního) výzkumného projektu, věnovaného hlavně srovnání moderními jurisdikcemi preferovaného způsobu trestání, kdy je pachatel ponechán ve společnosti/komunitě. Je zde nutno ocenit mravenčí práci s množstvím získaných údajů a také odbornou erudici a nelehkou úlohu poskytovatelů dat při kategorizaci požadavků dle požadovaných kritérií.

JUDr. Simona Diblíková, IKSP

Poděkování

Tato zpráva stojí na znalostech, nasazení a aktivních příspěvcích mnoha odborníků ze všech evropských zemí. Vydavatelé by chtěli vyjádřit hlubokou vděčnost každému, kdo přispěl k této práci a jejímu zdárnému dokončení.

Dotazník, na jehož sestavení se podílela skupina European Sourcebook Group (skupina pro přípravu evropské ročenky statistiky trestné činnosti a trestního soudnictví Sourcebook) a Konfederace pro probaci v Evropě (CEP), konzultovali a zodpověděli tito **národní zpravodajové**:

<i>Albánie:</i>	Vasilika Hysi, Tiranská univerzita (také člen skupiny ESB)
<i>Arménie:</i>	Anna Margaryan, Jerevanská státní univerzita
<i>Rakousko:</i>	Ireen Christine Winter a Bernhard Klob, Vídeňská univerzita
<i>Belgie:</i>	Charlotte Vanneste, Institut national de criminalistique et de criminologie (Státní ústav kriminalistiky a kriminologie), Brusel
<i>Bulharsko:</i>	Maria Yordanova a Dimitar Markov, Centrum pro studium demokracie, Sofie
<i>Chorvatsko:</i>	Maja Munivrana Vajda, Univerzita v Záhřebu
<i>Kypr:</i>	Gruzie Ioannou, Statistická služba Kypru, Nikósie; Markianos Kokinos, Úřad pro analýzu a statistiku, Nikósie
<i>Česká republika:</i>	Simona Diblíková, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha
<i>Dánsko:</i>	Britta Kyvsgaard, Ministerstvo spravedlnosti, Kodaň
<i>Estonsko:</i>	Andri Ahven, Ministerstvo spravedlnosti, Tallinn
<i>Finsko:</i>	Markku Heiskanen, HEUNI, Helsinky (také člen skupiny ESB) a Anniina Jokinen, HEUNI, Helsinky
<i>Francie:</i>	Annie Kensey, CESDIP, Guyancourt (také člen skupiny ESB)
<i>Gruzie:</i>	Georgi Glonti, Grigol Robakidze University, Tbilisi
<i>Německo:</i>	Stefan Harrendorf a Jörg-Martin Jehle, University of Göttingen (také člen skupiny ESB)
<i>Řecko:</i>	Calliope Spinellis, Maria Galanou a Georgios Papanicolaou, Univerzita v Aténách
<i>Maďarsko:</i>	Tibor Nagy, kancelář generálního prokurátora v Maďarsku, Budapešť
<i>Island:</i>	Rannveig Þorisdottir, Metropolitan Police, Reykjavík (také člen skupiny ESB)
<i>Irsko:</i>	Timothy Linehan, Crime and Criminal Justice, Central Statistics Office, Cork
<i>Itálie:</i>	Uberto Gatti a Gabriele Rocca, Univerzita v Janově
<i>Kosovo¹:</i>	Sanije Ismajli, Statistický úřad Kosovo, Priština
<i>Lotyšsko:</i>	Jurijs Nikišins, Státní probační služba, Riga
<i>Litva:</i>	Margarita Dobrynina, Simonas Nikartas, Salomėja Zaksaitė a Renata Giedrytė, Ústav práva, Litva, Vilnius
<i>Malta:</i>	Nicola Vella Haber, National Statistics Office, Valletta
<i>Nizozemsko:</i>	Heike Goudriaan a Harm Aten, Statistics Netherlands, Haag

<i>Norsko:</i>	Gerhard Ploeg, Ministerstvo spravedlnosti a veřejné bezpečnosti, Oslo
<i>Polsko:</i>	Beata Gruszczyńska, Varšavská univerzita (také člen ESB)
<i>Portugalsko:</i>	Maria João Morgado Costa, Direção-Geral da Política de Justiça, Lisbon
<i>Rumunsko:</i>	Catalin Bejan, Státní správa vězeňských zařízení, Bukurešť
<i>Rusko:</i>	Alexander Salagaev, Státní technická univerzita v Kazani
<i>Srbsko:</i>	Vesna Nikolić-Ristanović a Danica Vasiljevic-Prodanovic, univerzita Bělehrad; Sanja Copic, Výzkumný ústav pro kriminologii a sociologii, Bělehrad
<i>Slovensko:</i>	Juraj Rychtárik, Štatistický úrad SR, Bratislava
<i>Slovinsko:</i>	Miran Mitar, Univerzita Maribor
<i>Španělsko:</i>	Antonia Linde, Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona
<i>Švédsko:</i>	Levent Kemetli, National Council for Crime Prevention, Obsazenostholm
<i>Švýcarsko:</i>	Anne-Corinne Vollenweider Wyss, Office Fédéral de la Statistique, Neuchâtel
<i>Turecko:</i>	Galma Akdeniz, Istanbul Bilgi University (také člen skupiny ESB)
<i>Ukrajina:</i>	Olena Shostko, National Law Academy of Ukraine, Charkiv
<i>UK: Anglie a Wales:</i>	Ben Coleman, Ministerstvo spravedlnosti, London (také člen skupiny ESB)
<i>UK: Severní Irsko:</i>	Richard Erskine, Ministerstvo spravedlnosti, Belfast
<i>UK: Skotsko:</i>	Howard Hooper, skotská vláda, Justice Statistics Analytical Services, Edinburgh

Druhé kolo sběru dat proběhlo prostřednictvím dále uvedených **zpravodajů Konfederace pro probaci v Evropě (CEP)**.

<i>Rakousko:</i>	Bernd Glaeser, NEUSTART, Vídeň
<i>Chorvatsko:</i>	Jana Spero, Ministerstvo spravedlnosti, Záhřeb
<i>Česká republika:</i>	Michal Karban, Probační a mediační služby, Praha
<i>Estonsko:</i>	Andri Ahven, Ministerstvo spravedlnosti, Tallinn
<i>Itálie:</i>	Roberta Palmisano, Office for Studies Research Legislation and International Relations, Řím
<i>Malta:</i>	Mariella Camilleri, Department of Probation and Parole, Valetta
<i>Moldávie:</i>	Valeriu Melinte a Alisa Simicevscaia, Oficul Central de Probațiune, Chișinău
<i>Holandsko:</i>	Martine Wiekeraad, Reclassering Nederland, Utrecht
<i>Rumunsko:</i>	Evelina Obersterescu, Ministerstvo spravedlnosti, Bukurešť
<i>Slovensko:</i>	Ján Evin, Ministerstvo spravedlnosti, Bratislava
<i>Švédsko:</i>	Mats Johansson, Swedish Prison and Probation Service, Norrköping
<i>UK: Anglie a Wales:</i>	Francesca Emmett, National Offenders Management Service, Warrington

Následující **odborníci z European Sourcebook Group** se účastnili projektu DECODEUR:

Marcelo F. Aebi, Univerzita Lausanne, Švýcarsko/Autonomní univerzita v Barceloně, Španělsko
Galma Akdeniz, Istanbul Bilgi University, Turecko
Kauko Aromaa, HEUNI, Helsinky, Finsko
Stefano Caneppele, TRANSCRIME, Milan, Itálie
Ben Coleman (od roku 2012), Ministerstvo spravedlnosti, Londýn, UK
Beata Gruszczyńska, Varšavská univerzita, Polsko
Stefan Harrendorf, University of Göttingen, Německo Markku Heiskanen, HEUNI, Helsinky, Finsko Vasilika Hysi, Tiranská univerzita, Albánie
Jörg-Martin Jehle, University of Göttingen, Německo (předseda) Annie Kensey, CESDIP, Guyancourt, Francie
Ernesto Savona, TRANSCRIME, Milán, Itálie
Paul Smit, Ministerstvo spravedlnosti – WODC, Haag, Nizozemsko
Rannveig Þorisdóttir, Metropolitan Police, Reykjavík, Island
Alison Walker (do roku 2012), Ministerstvo spravedlnosti, Londýn, UK (v penzi)

Níže uvedení **experti z Konfederace pro probaci v Evropě (CEP)** se podíleli na projektu DECODEUR:

Willem van der Brugge, generální tajemník CEP (od dubna 2013), Utrecht, Nizozemsko
Ioan Durnescu, Bukurešťská univerzita, Rumunsko
Koen Goei, CEP, Utrecht, Nizozemsko
Anton van Kalmthout, University of Tilburg, Nizozemsko
John Stafford, prozatímní asistent generálního tajemníka CEP (od května 2012 do března 2013), Utrecht, Nizozemsko
Leo Tigges, generální tajemník CEP (do dubna 2012), Utrecht, Nizozemsko

Řídící výbor dohlížel na zasedání a konference v rámci projektu a účastnil se diskusí. Jeho členy byli:

Gordon Barclay, dříve Home Office, Londýn, UK (v penzi)
Enrico Bisogno, Úřad OSN pro drogy a kriminalitu, Vídeň, Rakousko
Steve Clarke, Eurostat, Lucembursko (od roku 2012)
Michael Jandl, Úřad OSN pro drogy a kriminalitu, Vídeň, Rakousko
Hans Jürgen Kerner, University of Tübingen, Německo
Martin Killias, University of Zürich, Švýcarsko
Chris Lewis, University of Portsmouth, UK
Cynthia Tavares, Eurostat, Lucembursko (bohužel zemřela v roce 2013) Geoffrey Thomas, Eurostat, Lucembursko (do roku 2012)

Dále uvedení **pozorovatelé/pozvaní odborníci** se účastnili diskusí týkajících se výzkumného úkolu a poskytovali užitečné rady:

Anna Alvazzi del Frate, The Small Arms Survey, Ženeva, Švýcarsko

Natalia Delgrande, University of Lausanne, Švýcarsko
 Debora Moolenaar, Ministerstvo spravedlnosti – WODC, Haag, Holandsko
 Giulia Mugellini, University of Zürich, Švýcarsko
 Irene Pavesi, The Small Arms Survey, Ženeva, Švýcarsko

Zaměstnanci projektu uvedení v následujícím seznamu pomáhali skupině a významným způsobem přispěli k jejímu pracovnímu úspěchu:

Claudia Campistol, Autonomní univerzita v Barceloně, Španělsko /Univerzita Lausanne, Švýcarsko
 Anniina Jokinen, HEUNI, Helsinky, Finsko
 Anni Lietonen, HEUNI, Helsinky, Finsko
 Nina Palmowski, University of Göttingen, Německo

Zkratky

CEP	Konfederace pro probaci v Evropě
CESDIP	Centre for Sociological Research on Law and Criminal Justice Institutions / Středisko sociologického výzkumu práva a trestního soudnictví
CM/Rec	Doporučení Rady ministrů členských států (Rady Evropy)
CoE	Rada Evropy
CommDHR	Komisař pro lidská práva
CSM	Alternativní tresty a opatření
DECODEUR	Vývoj metodologie ke sběru dat o alternativních trestech a opatřeních a míře atrice v Evropě
A. & W.	Anglie a Wales
ESB	European Sourcebook / Evropská ročenka statistiky trestné činnosti a trestního soudnictví Sourcebook
EU	Evropská unie
Eurostat	Statistický úřad Evropské Unie
HEUNI	Evropský institut pro prevenci a kontrolu kriminality, přidružený k Organizaci spojených národů
ISTEP	Podpora realizace převodu podmíněných trestů v evropských zemích / Implementation Support for the Transfer of European Probation Sentences
Kosovo (UNR)	Rozhodnutí 1244 Rady bezpečnosti OSN přijaté 10. června 1999 (týkající se Kosova)
Skot.	Skotsko
SPACE I	Výroční trestní statistika Rady Evropy (část I) /Council of Europe Annual Penal Statistics (Part I)
SPACE II	Výroční trestní statistika Rady Evropy (část II) /Council of Europe Annual Penal Statistics (Part II)
TFYR Makedonie	Bývalá jugoslávská republika Makedonie
TRANSCRIME	Společné výzkumné centrum nadnárodní kriminality
UK	Velká Británie
UNODC	Úřad OSN pro drogy a kriminalitu

WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie- centrum (Výzkumné a dokumentační centrum)
UYAP	Turecký národní justiční informační systém

Značky a symboly

Následující značky a symboly ve všech tabulkách v kapitolách 2.3 a 2.4 znamenají:

●	údaje jsou dostupné
—	data neexistují ²
X	ano
	ne ³
...	bez odpovědi
(...)	bez odpovědi, není zde probační úřad
■	zahrnuto
□	vyloučeno
/	pojetí neexistuje

2 Symbol "—" je použit u dotazů na číselné hodnoty (např. počet osob ve výkonu veřejně prospěšných prací v roce 2010). Značí, že dotazovaná země na tuto otázku neodpověděla, a to proto, že příslušná data nejsou dostupná, pojem není použitelný nebo na dotaz neexistuje odpověď.

3 Týká se otázek ano/ne. V malé míře může také znamenat, že na otázku neexistovala odpověď.

Stručný přehled

Markku Heiskanen

Willem van der Brugge

Jörg-Martin Jehle

Cíle projektu

- (1) Tato zpráva uvádí výsledky projektu, který se zaměřil na „*Vývoj metodologie sběru dat o alternativních trestech a opatřeních a míře atrice v Evropě*” (“*Developing a Methodology to Collect Data on Community Sanctions and Measures and Attrition Rates in Europe*” DECODEUR). Projekt byl financován grantem Evropské Unie na činnost⁴ a realizovali jej odborníci ze skupiny připravující Statistiku evropských údajů o trestné činnosti a trestním soudnictví (European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics, ESB) společně s odbornými pracovníky z CEP, Konfederace pro probaci v Evropě.
- (2) Prvním cílem projektu bylo zlepšit a doplnit sběr dat o úkolech a práci probačních úřadů a alternativních trestech a opatřeních. Byly vytvořeny kategorie vhodné k porovnání údajů v celé Evropě a byla zdokumentována dostupnost dat.
- (3) Druhým cílem bylo vyvinout měřítko procesu atrice, který probíhá mezi úrovní policie a úrovní soudní a vězeňskou. Záměrem bylo najít způsoby, jak definovat srovnatelné skutečné, nebo přibližné míry atrice pro účely sběru dat a porovnání.

Metodologie

- (4) Projekt byl vypracován v rámci odborné skupiny pro ESB s využitím jejich sítě národních korespondentů ve všech evropských zemích. Odborná skupina identifikovala příslušné problémy a otázky, vytvořila srovnatelné kategorie a připravila dotazníky, které byly zaslány národním korespondentům.
- (5) Pracovníci z CEP přispěli svou odbornou zkušeností s alternativními tresty a opatřeními a probačními úřady a pomohli dotazníky zdokonalit. Kontrolovali příchozí data od národních korespondentů ESB a bylo-li třeba, zapojili své korespondenty, aby dosáhli lepší dostupnosti a kvality dat.

Alternativní tresty a opatření a práce probačních úřadů

- (6) Protože se druhy dostupných trestů a opatření a příslušné trestní systémy v jednotlivých zemích výrazně liší, musel přístup přesáhnout národní úroveň a hledat evropskou srovnávací perspektivu. Doporučení Evropské komise jsou zde chápány jako referenční bod pro definici termínů „alternativní tresty a opatření” a „probační úřad”.
- (7) Zároveň stavěla koncepce sběru dat na metodologii a zkušenostech projektu SPACE II (Rada Evropy), byla ale navíc rozšířena o shromažďování údajů v rámci tří odlišných úrovní: ve fázi obžaloby údajů o alternativních trestech a opatřeních jako podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání; ve fázi vynesení rozsudku údajů o alterna-

4 V rámci programu ISEC 2010 (HOME/2010/ISEC/FP/CI/4000001420). Projekt byl řízen Evropským institutem pro prevenci a kontrolu kriminality, přidruženým k Organizaci spojených národů (HEUNI).

tivních trestech a opatřeních uložených soudem, a konečně byla rozšířena o ty CSM (alternativní tresty a opatření), které jsou dozorovány probačními a jim podobnými úřady.

- (8) Použité definice a kategorizace vytvořené pro měření a úkoly fungovaly dobře. Proto pro potřeby srovnání dokázala většina zemí přiřadit svá národní pojetí a údaje k těmto termínům.
- (9) Sběr dat byl na úrovni státního zastupitelství poměrně úspěšný. Mnoho zemí poskytlo metadata ohledně používání odškodnění a jiných opatření, jako podmínce pro podmíněné zastavení. Ohledně mladistvých bylo k tomuto tématu méně dostupných údajů než pro celkový počet pachatelů. Také se podařilo získat některé obecné informace o samostatných policejních pravomocích týkajících se podmíněných zastavení.
- (10) Podařilo se získat některé detailní informace ohledně alternativních trestů a opatření na úrovni odsouzení (pro dospělé a pro mladistvé). Množství dat se mezi sankcemi, trestnými činy a statistickými jednotkami lišilo: dostupnost dat u otázek na osoby byla uspokojivá – mnoho zemí mohlo poskytnout číselné údaje pro rozdělení podle trestných činů, méně informací však bylo k dispozici pro otázky týkající se trestů. Lze říci, že dostupnost dat na soudní úrovni poskytuje přehled, jak důležitou roli hrají alternativní tresty a opatření v sankční politice.
- (11) Co se týče implementace probačních opatření, podařilo se v různých fázích trestního řízení získat podrobné informace o dohledu, obecně prospěšných pracích a elektronickém monitoringu. Údaje o počtu mladistvých a o tom jaká měla tato opatření výsledky, bylo také možné získat. Dostupnost údajů pro dohled a veřejně prospěšné práce byla lepší než pro elektronický monitoring.

Atrice

- (12) Atrici můžeme definovat jako „ztrátu” případů nebo, techničtěji řečeno, odfiltrování případů během průběhu trestního řízení. Aby bylo možné tento fenomén přesně popsat, jsou zapotřebí statistiky toku případů, které sledují cestu jednotlivých případů systémem. Náš průzkum ve dvanácti evropských zemích ukázal, že je k dispozici jen málo takových statistik a v současné době proto není možné skutečné podíly atrice získat.
- (13) Proto byly v rámci projektu podrobně prozkoumány dostupné indikátory atrice a byla posouzena jejich kvalita a použitelnost, přičemž byl brán v úvahu status quo výzkumu atrice. Celkem bylo identifikováno 12 možných indikátorů atrice na úrovni policie, státního zastupitelství, soudů a vězení s rozlišením mezi indikátory v rámci dané úrovně a indikátory mezi jednotlivými úrovněmi.
- (14) Nakonec jsou doporučeny čtyři indikátory: podíl trestných činů, podezřelých, odsouzených osob a osob odsouzených k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Jejich vzájemný poměr odráží různé procesy atrice: Počet podezřelých na počet zaznamena-

ných trestných činů (poměr pachatelů), počet odsouzených osob na počet podezřelých (poměr odsouzení) a počet osob odsouzených k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na celkový počet odsouzených osob (poměr sankcí).

Závěr

- (15) Celkově byla dostupnost dat, zejména na úrovni soudů a probačních úřadů, dobrá a poskytla přehled o důležitosti CSM v trestní politice jednotlivých zemí v Evropě. Přes odlišnost právních pojetí bylo možné pozorovat určitý stupeň harmonizace. Společně s těmito právními změnami by potenciál pro lepší statistiky trestního soudnictví, který projekt DECODEUR odhalil, mohl být použit k získání diferencovanějších statistických dat, a zlepšit tak v této oblasti porovnatelnost informací v rámci celé Evropy.
- (16) Oficiální statistiky v Evropě měření toku případů nebo výpočet přesné míry atrice neumožňují. Namísto toho použil projekt DECODEUR tyto statistiky k navržení indikátorů, které umožnily srovnání na různých úrovních mezi policií a vězeňskými zařízeními. Poměr pachatelů, poměr odsouzení a poměr sankcí představují vhodné nástroje ke stanovení odhadu atrice v rámci systému trestní justice.

1.

Cíle projektu

Markku Heiskanen

Willem van der Brugge

Jörg-Martin Jehle

Tato zpráva představuje výsledky projektu, který se zaměřil na „*Vývoj metodologie sběru dat o alternativních trestech a opatřeních a míře atrice v Evropě*” (DECODEUR). Projekt byl financován grantem EU na činnost⁵ a realizovala jej skupina odborníků pro Statistiku evropských údajů o trestné činnosti a trestním soudnictví (European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics, ESB), společně s odbornými pracovníky Konfederace pro probaci v Evropě (CEP).

Projekt sestává ze dvou oddělených, ale souvisejících výzkumných prostorů. Prvním cílem projektu bylo zlepšit a doplnit sběr dat o úkolech a práci probačních úřadů a dále o alternativních trestech a opatřeních. Byly vytvořeny kategorie vhodné pro porovnání v evropských zemích a byla zdokumentována dostupnost dat. Druhým cílem bylo nalézt způsob, jak definovat srovnatelnou reálnou nebo aproximovanou míru atrice pro sběr dat a porovnávání. Tyto otázky jsou v kontextu EU vysoce politicky relevantní. Pro problematiku alternativních trestů a opatření to platí zejména s ohledem na určitá rámcová rozhodnutí o vzájemném uznávání alternativních sankcí a probačních opatření (Rámcové rozhodnutí Rady č. 2008/947/JHA ze dne 27. listopadu, 2008) a o opatřeních dohledu jako alternativy k vazbě (Rámcové rozhodnutí Rady č. 2009/829/JHA ze dne 23. října 2009).

Tento úvod podává stručný přehled výzkumného projektu. Výsledky týkající se práce probačních úřadů a alternativních trestů a opatření jsou podrobně rozebrány v kapitole 2, zatímco výsledky ohledně atrice jsou uvedeny v kapitole 3.

1.1 Alternativní tresty a opatření a práce probačních úřadů⁶

1.1.1 Definice

Typy dostupných sankcí a opatření a vlastní trestní systémy se mezi jednotlivými zeměmi výrazně liší (podrobnější informace o problematice porovnatelnosti dat viz Harrendorf 2012 a 2013). Proto musel přístup přesáhnout národní úroveň a hledat srovnávací evropskou perspektivu. Pro účely této zprávy jsou doporučení Evropské komise brány jako referenční body pro definici termínů „alternativní tresty a opatření” a „probační úřad”.

Jiné mezinárodní zdroje pro definici těchto termínů nejsou k dispozici: jak Tokijská pravidla (Tokyo Rules, United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures)⁷, tak i výše zmíněná rámcová rozhodnutí Rady používají odlišnou terminologii, která se nevztahuje na „alternativní tresty a opatření”.

5 V rámci programu ISEC 2010 (HOME/2010/ISEC/FP/CI/4000001420). Projekt byl řízen Evropským institutem pro prevenci a kontrolu kriminality přidruženým k Organizaci spojených národů (HEUNI).

6 Další podrobnosti viz Jehle & Harrendorf 2014 a kapitola 2. 2. 1.

7 Rezoluce valného shromáždění 45/110 ze dne 14. prosince 1990.

Rada Evropy vydala několik doporučení⁸ týkajících se alternativních trestů a opatření a probace, jako poslední Evropská pravidla probace (Council of Europe Probation Rules, CM/Rec(2010)1). V Probačních pravidlech jsou tyto tresty definovány jako „*tresty a opatření, které ponechávají pachatele ve společnosti a zapojují určitá omezení jejich svobody uložením podmínek a/nebo povinností. Termín označuje jakýkoli trest uložený soudní nebo úřední autoritou, a jakékoli opatření přijaté před rozhodnutím o trestu nebo místo něho, stejně jako způsoby výkonu trestu odnětí svobody mimo vězeňské zařízení.*” Jak vyplývá z Evropských pravidel o alternativních trestech a opatřeních (European rules on community sanctions and measures (Rec(92)16E)), které musí být čteny společně s CM/Rec(2010)/1, peněžní tresty v zásadě nespádají do této definice (glosář č. 1),⁹ protože CSM musí zahrnovat určitou formu asistence nebo dohledu (Tournier 2002: str. 15).

Pojem „probační úřad“ definuje Rada evropských probačních pravidel s poukazem na termín „probace“. Z obou definic čtených společně vyplývá, že „probační úřady“ jsou orgány určené zákonem k vykonávání trestů a opatření ve společnosti, zejména pomocí dohledu, poskytování vedení a asistence, které si kladou za cíl sociální začlenění pachatele a přispívají také k bezpečnosti ve společnosti. „*V závislosti na jednotlivých národních systémech může práce probačního úřadu zahrnovat i poskytování informací a poradenství soudním a jiným rozhodujícím úřadům, tak aby jim pomohl dospět ke kvalifikovaným a spravedlivým rozhodnutím, poskytování vedení a podpory pachatelům během jejich vazby za účelem přípravy jejich propuštění a přesídlení, monitorování a poskytování asistence osobám předčasně propuštěným, intervence restorativní justice a nabízení pomoci obětem trestných činů.*”

1.1.2 Ostatní studie k tomuto tématu

Na téma alternativních trestů a opatření a práce probačních úřadů existují některé velice užitečné právní a kriminologické srovnávací studie (viz mimo jiné v.Kalmt-hout & Durnescu 2008¹⁰; Albrecht & Kalmthout 2002; Dünkel & Pruin 2009; Flore a kol. 2012), avšak jen jeden pravidelně aktualizovaný zdroj srovnávacích statistických dat pro tuto oblast výzkumu. Je jím část II Roční trestní statistiky Rady Evropy (SPACE II). Počínaje rokem 1992 uváděla Roční trestní statistika vždy kapitolu o nevazebních trestech a opatřeních, z níž v roce 1997 vznikla samostatná publikace. Poslední vydaný průzkum se týká referenčního roku 2011 (Aebi & Marguet 2013).

Poslední vydání SPACE II (Aebi, Marguet & Delgrande 2012; Aebi & Marguet 2013) se výhradně zaměřují na zavádění alternativních trestů a opatření probačními úřady, což

8 Vedle již výše zmíněných jsou zejména důležitá tato doporučení: Rec(99)22E ohledně přeplněnosti věznic a nárůstu vězeňské populace, Rec(2000)22E ohledně zlepšení implementace Evropských pravidel o alternativních trestech a opatřeních a CM/Rec(2008)11 o Evropských pravidlech pro mladistvé pachatele, jimž byly uloženy sankce nebo opatření. Celý seznam doporučení s významem pro CSM a podmíněné tresty viz doporučení CM/Rec(2010)1.

9 Oproti tomu jakákoli dohledová nebo kontrolní aktivita, která má zajistit provedení takovýchto sankcí pod tuto definici spadá.

10 V současnosti probíhá aktualizace této studie: nové verze zpráv o jednotlivých zemích jsou publikovány na webové stránce CEP, www.cep-probation.org.

je ve větší míře v souladu s metodologií SPACE I (viz například Aebi & Delgrande 2013) než dřívější vydání, která pouze poskytovala data o alternativních trestech a opatřeních nařízených soudy nebo státními zastupitelstvími (viz např. Aebi 2003), zatímco vydání z let 2007 a 2009 použila smíšený model (viz Aebi & Delgrande 2010; Aebi, Delgrande & Marguet 2011).

Sběr dat pro ESB stavěl na metodologii a zkušenostech projektu SPACE II, ale také rozšířil jeho hranice.

Na rozdíl od sběru dat v projektu SPACE se statistika ESB pokusila shromáždit srovnatelné údaje o trestné činnosti a trestním soudnictví pro všechny úrovně trestního řízení. Tento komplexní přístup byl také použit u alternativních trestů a opatření. Údaje o alternativních trestech a opatřeních byly získávány ve třech různých částech dotazníku: část týkající se trestního řízení obsahovala údaje o alternativních trestech a opatřeních, které byly uloženy pachateli jako podmínka pro podmíněné zastavení (tj. odklon); soudní část obsahovala data o alternativních trestech a opatřeních uložených soudem (včetně trestního příkazu). Údaje o provádění různých typů alternativních trestů a opatření a práci probačních úřadů jsou zařazeny v nové části, která se věnuje probačním úřadům a dohledu. A konečně v některých zemích má policie pravomoc rozhodnout případ pod podmínkou uložení alternativního trestu nebo opatření. V tomto ohledu byla v části o trestním řízení shromážděna pouze metadata o samostatných pravomocích policie rozhodovat případy podmíněčně.

Na rozdíl od SPACE II byla v ročence ESB všechna data o alternativních trestech a opatřeních shromážděna pro dospělé a mladistvé dohromady (= celkový počet alternativních trestů a opatření) a pro mladistvé zvlášť. Tak země, které nemají jasně rozlišené pachatele dospělé a mladistvé, mohly vyplnit tabulky pro celkové počty. A konečně kategorie uvedené v dotazníku ESB byly podrobnější než kategorie použité v dotazníku pro SPACE II.

1.2 Atrice¹¹

Atrici je možné definovat jako „ztrátu“ případů nebo, techničtěji řečeno, odfiltrování případů během trestního řízení (viz Jehle 2012: 151). O atrici v rámci procesu trestního řízení existuje několik studií (viz např. Jehle 2012; Smit a kol. 2012; Smit & Harrendorf 2010). Avšak pokud se musíme spolehnout na oficiální statistiky trestné činnosti a trestního soudnictví, je obtížné učinit u atrice přesnější než pouze hrubý odhad. Dosud neexistuje žádný pokus o sběr dat, která by byla vhodná k výpočtu přesných poměrů atrice v evropských zemích. Takový přístup by se potřeboval opřít o statistiky toku případů. Zjišťování dostupnosti takových statistik ukázalo, že prostřednictvím oficiálních statistik není v současné době možné získat přesnou míru atrice. Z toho důvodu tento projekt důkladně prozkoumal dostupné indikátory atrice a posoudil jejich kvalitu a použitelnost.

11 Podrobnosti viz kapitola 3.

1.3 Přehled projektu

1.3.1 Výchozí informace

ESB je pokusem shromažďovat srovnatelná data o trestné činnosti a trestní justici v rámci Evropy (podrobněji viz Jehle 2013; Aebi a kol., 2010). Počátky ESB bychom našli na začátku devadesátých let 20. století, kdy Rada Evropy pověřila skupinu odborníků, aby realizovali studii proveditelnosti této statistické ročenky (Killias & Rau, 2000). V mezidobí vyšla čtyři vydání ESB (Rada Evropy 1999; Aebi a kol. 2003, 2006 a 2010). Druhé vydání obsahovalo postup pro sběr údajů o provádění alternativních trestů a opatření, ale tento pokus nebyl úspěšný. V té době byla dostupnost dat o dohledu a obecně prospěšných pracích poměrně špatná (viz Aebi a kol. 2003: str. 218 a následující). V oblasti elektronického monitoringu byla situace ještě horší. Proto nebyla tato data do druhého vydání zařazena.

Páté vydání ESB vyšlo v roce 2014. Opírá se o údaje použité také v této zprávě, avšak s jiným záměrem. Zatímco tato studie proveditelnosti se zaměřila na vývoj a zlepšení definic a dostupnosti dat a neusilovala tedy o poskytnutí numerických dat pro vytvořené kategorie, páté vydání ESB doplňuje studii zpřístupněním numerických údajů pro všechny statistické kategorie, které jsou zde zmiňovány. Nezaměřuje se pouze na konkrétní témata této studie, ale je téměř ve všech ostatních ohledech plnohodnotnou aktualizací čtvrtého vydání (Aebi a kol., 2010), které uvádí panelové údaje pro roky 2007 až 2011 a průřezové údaje pro rok 2010.

Konfederace pro probaci v Evropě (CEP), která se zaměřuje na propagaci sociální inkluze pachatelů prostřednictvím alternativních trestů a opatření také podpořila projekt DECODEUR. CEP má v této oblasti rozsáhlé znalosti a zkušenosti, které mezi jiným dokumentuje studie Kalmthout & Durnescu 2008. Také tento projekt vychází z jejich znalostí.

Současná studie je druhým projektem skupiny ESB financovaným Evropskou unií. První projekt byl realizován v rámci programu AGIS (JLS/2006/AGIS/134) souběžně s tvorbou čtvrtého vydání. Výsledky projektu jsou uveřejněny v Jehle & Harrendorf 2010. Na základě tohoto úspěšného prvního projektu skupina navrhla nový projekt, který by mohl být proveden zároveň s tvorbou pátého vydání. V roce 2008 kontaktoval skupinu generální tajemník CEP.¹² Navrhl vytvoření společného projektu o alternativních trestech a opatřeních a práci probačních úřadů. Skupina souhlasila a v roce 2010 byl vypracován koncept žádosti o grant na činnost v rámci programu ISEC 2010 (omezená výzva pro rámcové partnery) a předložen Evropské komisi, která jej přijala.

¹² V té době Leo Tigges.

1.3.2 Organizace a práce projektové skupiny

Projekt řídil a technicky koordinoval žadatel, Evropský institut pro prevenci a kontrolu kriminality, působící při Organizaci spojených národů (HEUNI) se sídlem v Helsinkách ve Finsku. Dalšími partnery projektu byli:

- WODC, Ministerstvo spravedlnosti, Haag, Nizozemsko
- Home Office, Londýn, Velká Británie;
- Institute of Justice, Ministerstvo spravedlnosti, Varšava, Polsko
- Univerzita v Göttingenu, Německo
- Centre de Recherches Sociologiques sur le Droit et les Institutions Pénales, Ministerstvo spravedlnosti, Guyancourt, Francie;
- Autonomní univerzita v Barceloně, Španělsko
- Konfederace pro probaci v Evropě (CEP), Utrecht, Nizozemsko
- Università Cattolica del Sacro Cuore, TRANSCRIME, Milán, Itálie
- Istanbul Bilgi University, Turecko
- Metropolitan Police, Reykjavík, Island
- Tiranská univerzita, Albánie.

Odborníci z ESB a CEP měli na starost řízení vlastního výzkumu (tvorbu otázek, sběr dat a jejich hodnocení, vypracování závěrečné zprávy atd.). Koordinaci výzkumu řídil HEUNI společně s Univerzitou v Göttingenu. Nejméně jeden člen každé partnerské organizace byl také členem odborné skupiny ESB/CEP, z nichž tři měli zázemí v CEP a ostatní v ESB. Skupina měla možnost využívat sítě korespondentů, které má skupina ESB k dispozici nejen v zemích Evropské unie, ale také v téměř všech ostatních členských zemích Rady Evropy. Další odborné znalosti poskytly kontaktní osoby CEP. Na tento projekt dohlížel řídicí výbor, který byl složen ze zástupců Eurostatu i Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNDOC) a jehož členy byli také čtyři vedoucí vědeckí pracovníci na mezinárodní úrovni, kteří se projektu neúčastnili. Řídicí výbor se účastnil projektových jednání a posuzoval kvalitu výzkumu. Další výzkumníky smluvně zajistili institut HENUI, Autonomní univerzita v Barceloně a Univerzita v Göttingenu, aby asistovali při vedení a koordinaci projektu, tvorbě elektronického průzkumu, sběru dat a jejich kolace a konečně vypracování závěrečné zprávy.¹³

Projektová skupina sestavila, otestovala a dokončila dotazník vhodný pro sběr dat a jejich porovnání v zemích Evropy. Elektronický průzkum byl vytvořen pro účely zjednodušení vkládání dat pro národní korespondenty a ulehčení zpracování dat a jejich validaci členům skupiny. Dotazník v konečné podobě byl poté rozeslán síti korespondentů, které má odborná skupina ESB téměř v každé členské zemi Rady Evropy. Navíc bylo do studie zahrnuto Kosovo¹⁴. Mikrostáty (Andorra, Lichtenštejnsko, Monako, San Marino) zařazené nebyly a pro několik dalších zemí nedokázala skupina zajistit korespondenta nebo korespondent nemohl poskytnout data ke všem kategoriím dotazníku.¹⁵

¹³ Jména a přiřazení osob účastnících se v různých funkcích projektu, viz výše uvedené poděkování.

¹⁴ UN/R 1244/99.

¹⁵ Detaily, viz kapitola 2., 2. 2. 3.

Národní korespondenti měli na starosti vyplnění ESB dotazníku pro svou zemi v úzké spolupráci se členy odborné skupiny ESB. Takovýto systém zajistil dobrou kvalitu dat, protože všichni korespondenti jsou odborníky na vlastní systém statistik trestné činnosti a trestní justice. Jsou to vědečtí pracovníci působící na univerzitách, ministerstvech, statistických úřadech nebo vnitrostátní policejní službě.

Výsledky projektu podrobně uvádí následující dvě kapitoly.

1.4 Páté vydání European Sourcebook a další vývoj

Přestože se projekt DECODEUR v zásadě zabývá metodologií a dostupností dat, budou shromážděné údaje publikovány v nadcházejícím pátém vydání ESB. Ačkoliv nebylo samo páté vydání European Sourcebook součástí projektu DECODEUR, odkazuje na stejnou metodologii a částečně identický dotazník. Tiskové i webové publikace Sourcebooku poskytnou hlavní zjištění a údaje vědeckým pracovníkům, odborníkům z praxe a politikům, kteří potřebují spolehlivé informace o CSM (alternativních trestech a opatřeních) a probačních úřadech v Evropě.

Dotazník navržený v projektu DECODEUR poskytne základ pro sběr dat v budoucnosti, a to nikoliv pouze skupinou ESB. Může také vytvořit základnu, na které mohou jiné soubory údajů (např. Eurostat) rozšířit svou statistickou práci v členských státech. Užší spolupráce s Eurostatem a/nebo Úřadem OSN pro drogy a kriminalitu (UNDOC) je slibnou příležitostí pro nadcházející projekty skupiny ESB. Dosavadní provedené studie ukázaly, že značné množství údajů UNDOC a ESB se překrývalo. Eurostat a UNODC již převzali definice, které skupina ESB při sběru dat použila. Skupina ESB může jednat jako středisko odborníků za účelem zlepšení standardů a kvality shromažďování srovnatelných údajů o systémech trestní justice.

2.

Alternativní tresty a opatření a probační úřady

Nina Palmowski

Claudia Campistol

Jörg-Martin Jehle

Anton van Kalmthout

2.1 Definice alternativních trestů a opatření a probačních úřadů

Probační úřady mají v mnoha evropských zemích dlouhou tradici. Například v Nizozemsku byla první probační organizace („Společnost pro morální nápravu vězňů“) zřízena v roce 1823 (Kalmthout & Durnescu 2008: 3).¹⁶ Mnoho let byl jediným úkolem probačních úřadů dohled nad pachateli v případech podmíněných trestů, a poskytování vedení a asistence vězňům (Kalmthout & Durnescu 2008: 7). Během posledních desetiletí se škála jejich činností s růstem významu CSM (alternativních trestů a opatření) rozšířila. V posledních letech bylo do systémů trestního soudnictví v Evropě zavedeno mnoho nových trestů a opatření. Rozhodující první krok se v této oblasti odehrál v Anglii a Walesu v sedmdesátých letech 20. století, a to zavedením veřejně prospěšných prací (Canton 2011: 59; Kalmthout & Durnescu 2008: 7, 23). Dnes se v mnoha evropských zemích používá široká paleta CSM, kromě jiného například i náhrada škody, mediace mezi obětí a pachatelem trestného činu a elektronický monitoring. Organizace, výkon a dohled nad těmito tresty a opatřeními se staly důležitým úkolem probačních úřadů (Kalmthout & Durnescu 2008: 7). Tento nedávný vývoj zvýšil potřebu shromažďování údajů o CSM a probačních úřadech v evropských zemích.¹⁷ Proto byl realizován projekt DECODEUR¹⁸, který měl za úkol najít společnou základnu alternativních trestů a probačních úřadů v evropských zemích, zjistit, kde tento základ leží a následně navrhnout společné definice a kategorie umožňující posouzení dostupnosti dat v této oblasti.

Koncept studie byl formulován v souladu s doporučeními Rady Evropy a Rámcovými rozhodnutími Rady EU (viz níže 2.1.1.1) a založen na zkušenostech z Roční trestní statistiky Rady Evropy (SPACE II, viz níže 2.1.2).

2.1.1 Základní definice

Jedním z prvních kroků vedoucích k získání srovnatelných údajů v rámci sběru dat bylo nalezení definice pro CSM (alternativní tresty a opatření) a probační úřady.

Pojetí „alternativních trestů a opatření“ a „probačních úřadů“ se mezi evropskými zeměmi výrazně liší. Pokud jde o CSM, některé systémy trestního soudnictví kladou důraz na aspekt společenské rehabilitace, jiné na trest pro pachatele (Flore a kol. 2012: 561).¹⁹ Vzhledem k diverzitě těchto národních právních systémů, musela projektová skupina pro definice zvolit mezinárodní přístup (Jehle & Harrendorf 2014:94).

16 Podrobný popis historie a vývoje probace a probačních úřadů v Evropě viz Albrecht & Kalmthout 2002: 1–11; viz Kalmthout & Durnescu 2008: 3–10.

17 Rostoucí význam trestů a opatření, které ponechávají pachatele ve společnosti, zdůrazňuje Rámcové rozhodnutí Rady č. 2008/947/JHA ze dne 27. listopadu 2008.

18 Projekt EU č. HOME/2010/ISEC/FP/CI/400000 1420; podrobnější informace viz výše (kapitola 1.3); Jehle & Harrendorf 2014:93.

19 Cíle a hodnoty CSM viz Albrecht & Kalmthout 2002: 1–2; viz Kalmthout & Durnescu 2008: 24.

2.1.1.1 Alternativní tresty a opatření

Různé zdroje evropského a mezinárodního trestního práva se zabývají tresty a opatřeními, které ponechávají pachatele ve společnosti. Především několik doporučení Rady Evropy (CoE) se zaměřuje na CSM. Níže uvedená doporučení hrají v této oblasti důležitou roli (nejaktuálnější doporučení je uvedeno jako první):

- Pravidla probace (The Probation Rules, CM/Rec(2010)1)
- CM/Rec(2008)11 o Evropských pravidlech pro mladistvé pachatele, kterým byl uložen trest nebo opatření
- Rec(2000)22 o zlepšení implementace Evropských pravidel o alternativních trestech a opatřeních
- Rec(99)22 o přeplněnosti vězeňských zařízení a nárůstu počtu vězněných osob
- Evropská pravidla o alternativních trestech a opatřeních/Evropská pravidla o komunitních sankcích a opatřeních (Rec(92)16).

Na tresty a opatření, které ponechávají pachatele ve společnosti, se vztahují také některá rozhodnutí Rady Evropské unie (Rámcová rozhodnutí Rady). Tyto právní zdroje však zaujmají mírně odlišný postoj: místo CSM (alternativní tresty a opatření) používají termíny „alternativní sankce“ („alternative sanctions“), „probační opatření“ („probation measures“), „probační rozhodnutí“ („probation decisions“) a „opatření dohledu“ („supervision measures“). Velký význam mají v této souvislosti následující Rámcová rozhodnutí Rady:

- Rámcové rozhodnutí Rady č. 2009/829/JHA ze dne 23. října 2009 o uplatnění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí o opatřeních dohledu jako alternativy k zajišťovací vazbě mezi členskými státy Evropské unie (dále jen Rámcové rozhodnutí Rady č. 2009/829/JHA)
- Rámcové rozhodnutí Rady č. 2008/947/JHA ze dne 27. listopadu 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků a rozhodnutí o probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními sankcemi (dále jen Rámcové rozhodnutí Rady 2008/947/JHA)

Na mezinárodní úrovni jsou důležitým nástrojem Tokijská pravidla (Standardní minimální pravidla OSN pro „nevazební opatření“, rezoluce Valného shromáždění č. 45/110 ze dne 14. prosince 1990). Místo CSM (alternativní tresty a opatření) je používán termín „nevazební opatření“.

Je třeba zdůraznit, že neexistuje žádná standardizovaná definice pro tresty a opatření, které ponechávají pachatele ve společnosti. Pojmy se mezi výše zmíněnými prameny evropského a mezinárodního trestního práva liší.

Doporučení Rady Evropy používají termín „alternativní tresty a opatření“. Probační pravidla (CM/Rec(2010)1) jsou v této souvislosti nejaktuálnějším doporučením. Definují CSM jako

tresty a opatření, které ponechávají pachatele ve společnosti a zavádí určitá omezení jejich svobody uložením podmínek a/nebo povinností. Termín označuje jakýkoli trest uložený soudní nebo úřední autoritou, a jakékoli opatření přijaté před nebo místo rozhodnutí o trestu, stejně jako způsoby výkonu trestu odnětí svobody mimo vězeňské zařízení. (CM/Rec(2010)1, příloha II).

Je třeba mít na zřeteli, že CSM není homogenní skupina. Definice stanoví, že alternativní tresty a opatření nejsou omezeny pouze na určitou fázi trestního řízení. CSM jsou použitelné ve fázi přípravného řízení (např. jako alternativa k vyšetřovací vazbě), ve fázi soudního řízení (např. jako samostatný trest) a dokonce i následně po výkonu trestu (např. jako podmínka podmíněného propuštění). Proto se mnoho různých trestů a opatření vejde do této definice – například dohled, veřejně prospěšné práce a elektronický monitoring.²⁰ Cíle těchto trestů a opatření jsou také různé. Například elektronický monitoring je nízkonákladové bezpečnostní opatření, zatímco tresty typu obecně prospěšných prací se zaměřují na resocializaci a reintegraci pachatele (Albrecht & Kalmthout 2002: 9). Sjednocujícím rámcem všech CSM je určitý typ asistence nebo dohledu, který je vždy jejich součástí (Tournier 2002: 15). Peněžní tresty jako pokuty – jak je vysvětleno v příloze k Rec(92)16 – tedy nejsou do CSM zahrnuty, vyjma „*jakékoli dohledové nebo kontrolní aktivity prováděné za účelem zajištění jejich vykonání*“ (Rec(92)16, příloha, glosář č. 1), která za CSM považována je.

Pojetí CSM (alternativních trestů a opatření) je ve všech příslušných doporučeních podobné – liší se pouze zaměřením: CM/Rec(2008)11 se týká mladistvých pachatelů. Znění této definice se liší pouze nepatrně od Probačních pravidel (CoE Probation Rules): Místo termínu „*soudní nebo administrativní orgán*“ uvádí, že CSM jsou „*tresty ukládané orgány k tomuto účelu zákonem stanovenými*“ (CM/Rec(2008)11, č. 21.4). Definice uvedená v Rec(92)16 je také srovnatelná, avšak zdůrazňuje, že „*na opatření, která se zabývají konkrétně mladistvými, se tato pravidla nevztahují*“ (Rec(92)16, preambule). Příklady CSM jsou výslovně uvedeny v příloze II k Rec(2000)22 a v zásadě č. 15, Rec(99)22, například obecně prospěšné práce, vysoce intenzivní dohled a mediace mezi obětí a pachatelem trestného činu. Lze tedy říci, že definice CSM, která je uvedena v doporučeních Rady Evropy, vylučuje pokuty, ale zahrnuje tresty a opatření různého druhu pro fázi přípravného řízení, fáze odsouzení a dokonce i po skončení výkonu trestu.

Rámcová rozhodnutí Rady nehovoří o CSM, ale o alternativních sankcích, probačních opatřeních, rozhodnutích o probaci a opatřeních dohledu. Z definic je patrné, že zahrnují dlouhou řadu různých trestů a opatření. Rámcové rozhodnutí Rady 2008/947/JHA definuje alternativní sankci jako

trest jiný než trest odnětí svobody, opatření, které zahrnuje omezení osobní svobody nebo finanční postih, uložení povinnosti nebo vydání pokyny (Rámcové rozhodnutí Rady č. 2008/947/JHA, čl. 2.4).

Probační opatření jsou popsána jako

povinnosti a pokyny uložené příslušným orgánem fyzické osobě v souladu s vnitrostátním právním řádem vydávajícího státu, vydané v souvislosti s podmíněným trestem, podmíněným odsouzením a/nebo podmíněným propuštěním (Rámcové rozhodnutí Rady č. 2008/947/JHA, čl. 2.7; příklady probačních opatření a alternativních sankcí jsou uvedeny v čl. 4).

20 Další příklady CSM viz CM/Rec(2000)22, příloha II; Rec(99)22, č. 15.

Stejně Rámcové rozhodnutí Rady vysvětluje rozhodnutí o probaci jako

rozsudek nebo pravomocné rozhodnutí příslušného orgánu vydávajícího státu přijaté na základě takového rozsudku:

(a) udělení podmíněčného propuštění nebo

(b) uložení probačního opatření (Rámcové rozhodnutí Rady 2008/947/JHG, čl. 2.5).

Rámcové rozhodnutí Rady č. 2009/829/JHA se týká opatření dohledu, které definuje jako

Povinnosti a pokyny uložené fyzické osobě, v souladu s vnitrostátním právním systémem a postupy vydávajícího státu (Rámcové rozhodnutí Rady 2009/829/JHA, čl. 4.b).

Příklady opatření dohledu, jako je povinnost zdržovat se na konkrétně stanoveném místě nebo povinnost hlásit se ve stanovenou dobu určenému orgánu, jsou uvedeny v čl. 8 tohoto Rámcového rozhodnutí (Rámcové rozhodnutí Rady 2009/829/JHA, čl. 8).

Tokijská pravidla odkazují na pojem nevazební opatření (viz výše). Tato pravidla „se vztahují na všechny osoby, které jsou vystaveny trestnímu stíhání, soudnímu řízení nebo výkonu trestu“ (Tokyo Rules, č. 2.1). Uvádí různé tresty a opatření, například odškodnění, obecně prospěšné práce a domácí vězení (Tokyo Rules, č. 8.2 (f), (i), (k)). Nicméně zásadním rozdílem v porovnání s doporučeními Rady Evropy je, že „ekonomické sankce a peněžní tresty jako pokuty“ (Tokyo Rules, č. 8.2 (d)), jsou v Tokijských pravidlech zahrnuty.

2.1.1.2 Probační úřady

Definici probačního úřadu lze nalézt v Pravidlech probace Rady Evropy (CM/Rec(2010)1). Tento termín je těsně spjat s pojetím probace. Podle doporučení Rady ministrů členských států CM/Rec(2010)1, se probace „týká realizace trestů a opatření, které jsou definovány zákonem a uloženy pachateli, který zůstává ve společnosti“, (CM/Rec(2010)1, příloha II). To zahrnuje „dohled, vedení a asistenci s cílem sociální inkluze pachatele, jakož i příspěví k bezpečí ve společnosti“ (CM/Rec (2010)1, příloha II).

S ohledem na tato probační opatření, definují Probační pravidla „probační úřad“ jako

kterýkoli orgán určený zákonem k provádění výše zmíněných úkolů a povinností. V závislosti na vnitrostátním systému může práce probačního úřadu také zahrnovat poskytování informací a poradenství soudním a jiným rozhodujícím orgánům a pomoci jim tak činit informovaná a spravedlivá rozhodnutí, zajišťování vedení a podpory pachatelům ve vazbě za účelem přípravy jejich propuštění a stěhování, monitorování a poskytnutí asistence osobám, kterých se týká předčasné propuštění, zásahy restorativní justice a nabídku pomoci obětem trestného činu (CM/Rec(2010)1, příloha II).

Tyto široké definice probace a probačních úřadů zohledňují různorodost jejich pojetí v Evropě, která má „různé probační tradice, instituce a praxe“ (Komentář k CM/Rec(2010)1: 1). Je patrné, že probační úřady nejsou limitovány jedním konkrétním typem úřadu. Podle Komentáře k CM/Rec(2010)1 probační úřady mohou být řízeny státem, nevládními orga-

nizacemi nebo dokonce soukromými službami. Mohou být organizovány na vnitrostátní, regionální nebo lokální úrovni (Komentář k CM/Rec(2010) 1: 2). Stručně řečeno, probační úřady lze definovat jako jakoukoli zákonem určenou organizaci k vykonávání trestů a opatření ve společnosti s cílem dosáhnout sociálního začlenění pachatele.

2.1.2 Pojetí CSM a probačních úřadů v jiných studiích

V posledních letech roste počet studií o CSM (alternativních trestech a opatřeních) a probaci. Avšak srovnávací statistické údaje na toto téma byly shromážděny pouze v Roční trestní statistice Rady Evropy, část II. (Annual Penal Statistics of the Council of Europe, SPACE II).

Statistika SPACE II nehovoří o CSM, ale používá termín „alternativy k trestu odnětí svobody“ (Aebi & Marguet 2013: 5). Tato studie se zaměřuje na „osoby, které vykonávají ne vazební a svobodu částečně omezující tresty a opatření pod dohledem probačního úřadu (nebo jiné odpovídající instituce)“ (Aebi & Marguet 2013: 5). Většina těchto opatření (ne však všechna) vyhovuje definici CSM (Aebi & Marguet 2013: 5). Tato studie se zabývá zejména těmi tresty a opatřeními, které jsou výslovně uvedeny v doporučeních, například v zásadě č. 15, Rec(99)22. SPACE II si neklade za cíl „pojednat o všech existujících CSM“ (Aebi & Marguet 2013: 5). Mimoto studie neobsahuje tresty a opatření podle trestního práva mladistvých ani osoby v následné péči probačních úřadů (Aebi & Marguet 2013: 6). Co se týče pojetí probačního úřadu, SPACE II používá výše uvedené definice pro probaci a probační úřady převzaté z Probačních pravidel (CoE Probation Rules, CM/Rec(2010)1).

Několik dalších studií se zabývalo srovnáváním právních systémů ohledně CSM a/nebo strukturami probačních úřadů v Evropě. Příkladem je studie Kalmthouta a Durnescua (2008), kteří analyzovali probační systém ve 32 zemích v Evropě. V případě CSM autoři uváděli definice obsažené v doporučeních Rady Evropy (viz kapitola 2. 1. 1.1; Kalmthout & Durnescu 2008: 23, 1153). Pro probační úřady byl v této studii použit termín „probační služby“. Výchozí definice měla následující znění:

Tento úřad je zodpovědný za vykonávání probačních aktivit, jako jsou vypracování zprávy předcházející odsouzení, raná intervence, činnost v oblasti komunitních opatření a sankcí, činnost ve věznicích, dohled nad pachateli ve společnosti atd. Probační služba může být službou státní nebo soukromou agenturou státem monitorovanou a financovanou. Také může být nezávislá nebo spojená s jinými službami trestního soudnictví (např. s resortem vězeňství)(viz Kalmthout & Durnescu 2008: 1162).

Z tohoto znění je patrné, že definice se v poměrně značné míře shodovala s definicí v Probačních pravidlech (CoE Probation Rules) – v obou se uvádějí podobné úkoly.

Oproti tomu studii, kterou vypracoval Flore a kol. (2012), vycházela z Rámcového rozhodnutí Rady 2008/947/JHA. Proto tito autoři nepoužívali termín „alternativní tresty a opatření“, ale „alternativní sankce a probační opatření“ (viz výše; Rámcové rozhodnutí Rady 2008/947/JHA).²¹

2.1.3 Přístup projektu DECODEUR

Zásadní význam pro projekt DECODEUR²² mělo nalezení takové definice CSM a probačních úřadů, která by splňovala specifické potřeby sběru srovnávacích dat. Na jedné straně chtěla skupina získat údaje z mnoha zemí, ale na straně druhé bylo důležité získat čísla, která bylo možné srovnávat. Při použití širší definice je mnoho zemí schopno údaje dodat, avšak rozdíly mezi jednotlivými právními systémy se zakrývají a stírají. V projektu DECODEUR hledala skupina způsob, jak tyto obtíže překonat. Široké definice byly kombinovány s detailním rozбором dat v konkrétních kategoriích (Jehle & Harrendorf 2014: str. 95, 97 a následující). Tímto způsobem mohl velký počet zemí poskytnout údaje a zúčastnit se mezinárodního srovnání, protože jejich právní pojetí se do širších definic vešla a dodaná čísla jsou díky diferenciaci údajů porovnatelná.

Pokud jde o probační úřady, bylo rozhodnuto převzít širokou definici z Probačních pravidel (viz kapitola 2.1.1.2). Pod termín CSM (alternativní tresty a opatření) chtěla skupina zařadit různé tresty a opatření pro mladistvé a dospělé ve všech fázích trestního řízení. Naproti tomu pokuty se do definice CSM vejít neměly (pokuty měly být v samostatné kategorii). Proto se pojetí CSM v tomto projektu shoduje s definicí v Probačních pravidlech (Probation Rules (CM/Rec(2010)1; viz kapitola 2.1.1.1). Tato definice se liší od termínů uvedených v Rámcovém rozhodnutí Rady, Tokijských pravidlech a SPACE II. V dotazníku nebyla uvedena jednoznačná definice alternativních trestů a opatření, avšak otázky na různé druhy CSM v různých fázích trestního řízení jasně ukazují, že projekt se odkazuje na širokou definici CSM.

Dotazník obsahoval několik definic konkrétních typů alternativních trestů a opatření. Pro obecně prospěšné práce přejala skupina definici uvedenou v Probačních pravidlech, která tento pojem definují jako

„alternativní trest nebo opatření, které zahrnuje neplacenou práci ve prospěch společnosti, která je organizovaná a dozorovaná probačním úřadem a má být skutečnou nebo symbolickou náhradou škody způsobené pachatelem“ (CM/Rec(2010)1, č. 47).

Pro elektronický monitoring byla v dotazníku uvedena definice převzatá ze statistiky SPACE II, která uvádí, že se jedná o

21 Jiné studie týkající se CSM vypracovali např. Dünkel & Pruin (2009): „Alternativní tresty a sankční praxe v Systému spravedlnosti mladistvých v Evropě“ a Albrecht & Kalmthout (2002): „Alternativní tresty a opatření v Evropě a Severní Americe“.

22 Projekt EU č. HOME/2010/ISEC/FP/CI/4000001420; podrobnější informace viz výše (kapitola 1.3); Jehle & Harrendorf 2014: str. 93 a následující

„opatření, jež umožňuje lokalizovat osobu v daném okamžiku ve dne i v noci a/nebo monitorovat jeho/její pohyb. Elektronický monitoring může být realizován různými technickými prostředky (elektronický náramek, telefonní hovory nebo elektronické monitorovací systémy)“ (Aebi, Delgrande & Marguet 2011: 9).

2.2 Metodologie a postup projektu DECODEUR

2.2.1 První kroky – tvorba pilotního dotazníku

Tato projektová fáze byla zahájena v červnu 2011. Na začátku projektu byly vytvořeny kategorie, definice, pravidla výpočtu a otázky vhodné pro sběr evropských srovnávacích údajů. Skupinu zejména zajímala data o činnostech, zaměstnancích a pracovním zatížení probačních úřadů, neboť tyto informace nebyly v dřívějších vydáních ESB shromážděny.

Srovnání právních systémů vzhledem k CSM a probačním úřadům bylo pokládáno za komplikovaný a náročný úkol. V této souvislosti byla diverzita právních pojetí a statistických výpočetních metod v Evropě v rámci skupiny důkladně projednána. Byl kladen důraz na to, že termíny a kategorie použité v dotazníku musí být národním korespondentům jasné a srozumitelné. Proto bylo cílem skupiny vysvětlit příslušné právní termíny tak jednoznačně, jak je to jen možné. Vzhledem k dostupnosti dat bylo zásadní rozhodnout, jaké míry podrobnosti by sběr údajů měl dosáhnout.

V průběhu projektu byly navrženy podrobné otázky týkající se CSM a probačních agentur. První návrh pilotního dotazníku byl rozeslán v rámci skupiny a všichni její členové měli možnost se k němu vyjádřit nebo navrhnout případná zlepšení. Mnoho poznámek se týkalo kategorií a definic právních termínů. Někteří členové vyjádřili pochyby ohledně dostupnosti dat k určitým otázkám. Na základě těchto připomínek a návrhů byla předložena revidovaná verze dotazníku k dalšímu podrobnému projednání se zvláštním důrazem na definice, podkategorie a srovnání se SPACE II. Členové skupiny také museli rozhodnout o konečném rozsahu dotazníku. Tato pilotní verze byla v porovnání s dřívějšími dotazníky pro ESB velmi dlouhá. Skupina se však rozhodla dotazník před pilotní fází příliš nezkracovat. Považovali za vhodnější vyzkoušet dlouhou verzi a dotazník případně zkrátit až po vyhodnocení výsledků. V této fázi přineslo jediné větší krácení rozhodnutí získat údaje o dohledu, obecně prospěšných pracích a elektronickém monitoringu (kapitola 2.4.3) pouze pro rok 2010 namísto období let 2007–2011, a také snížit počet otázek ohledně zaměstnanců a zpráv probačních úřadů (kapitoly 2.3.3.1 a 2.3.3.2) také pouze pro jeden rok.

Po další korekci byla na Autonomní univerzitě v Barceloně (Španělsko) vytvořena internetová verze pilotního dotazníku. Na jaře 2012 byl dokončený pilotní dotazník rozeslán členům expertní skupiny ESB/CEP k vyplnění. K zodpovězení pilotního dotazníku bylo vybráno 12 zemí: Albánie, Finsko, Francie, Anglie a Wales, Německo, Island, Itálie, Nizozemsko, Polsko, Rumunsko, Španělsko a Turecko. Tyto země byly pro pilotní fázi vybrány, protože byly zastoupeny v expertní skupině.

2.2.2 Vyhodnocení pilotní fáze a vytvoření konečného dotazníku

V pilotním sběru dat odevzdalo odpovědi 11 z 12 zemí, jen jedna země (Anglie & Wales) pilotní dotazník nedodala. V případě Rumunska se v pilotní fázi podařilo získat informace pouze o probačních úřadech a probačních opatřeních. Probační byla oblast práce našeho korespondenta, ale nepodařilo se nalézt nikoho, kdo by pro tuto zemi v pilotním dotazníku odpověděl na části ohledně trestního stíhání a odsouzení.

Výsledky pilotního dotazníku ukázaly, že většina zemí je schopna poskytnout podrobná metadata týkající se struktury a organizace probačních úřadů. Většina těchto otázek velmi dobře fungovala. Naopak dostupnost dat pro alternativní tresty a opatření byla v pilotní fázi omezená. Nemnoho zemí dokázalo poskytnout k tomuto tématu podrobné rozdělení dat. Z výsledků vyplynulo, že některé části dotazníku bylo třeba revidovat a zkrátit.²³

Jedna z nejdůležitějších provedených změn se týkala důvodů pro ukončení dohledu (kapitola 2.4.3.1.3). Na počátku projektu DECODEUR obsahovala tato otázka rozdělení podle různých typů dohledu (např. probace jako samostatný trest, dohled u podmíněného odnětí svobody, atd.). Tato podrobná verze byla testována v pilotní fázi. Po vyhodnocení pilotního dotazníku se ukázalo, že dostupných údajů bylo málo. Pouze 4 z 11 účastnících se zemí mohly poskytnout údaje o různých důvodech ukončení daného opatření (např. dokončení) v rozdělení podle typu dohledu (byly to Finsko, Nizozemsko, Polsko a Rumunsko). Žádná země nedokázala poskytnout data týkající se mladistvých. Kvůli špatné dostupnosti dat pro tuto otázku se skupina rozhodla nerozlišovat v tomto případě mezi jednotlivými typy dohledu. Jako vhodnější se jevílo sbírat data o důvodech ukončení opatření jen pro celkový počet dohledových opatření. Totéž platí pro důvody ukončení obecně prospěšných prací a elektronického monitoringu (kapitoly 2.4.3.2.3 a 2.4.3.3.3).

Mimo to musely být v pilotní fázi vypuštěny z důvodu špatné dostupnosti dat některé otázky úplně. Skupina například testovala otázku týkající se odsouzených dospělých a mladistvých pod kontrolou, dohledem a/nebo v péči probačního úřadu, kteří byli přijati ke strukturovanému programu.²⁴ Nicméně pouze 5 z 11 zúčastněných se zemí dokázalo v pilotním dotazníku uvést data o strukturovaných programech (Albánie, Finsko, Francie, Nizozemsko a Rumunsko). K tomuto tématu mohlo poskytnout údaje o mladistvých pouze Finsko a Rumunsko. Skupina se proto z důvodu nedostatku dostupných dat rozhodla tuto otázku do konečného sběru dat nezahrnout.

23 Na úrovni odsouzení musely být některé nově navržené podkategorie v otázce „osoby, kterým je uložen trest“ (kapitola 2.4.2.1 a 2.4.2.2) vynechány („odškodnění“, „mediace obětí – pachatel“ a „terapeutická léčba“): Pouze jedna země (Nizozemsko) poskytla v pilotní fázi data pro alespoň některé z těchto nových podskupin. Na úrovni trestního stíhání muselo být z otázky na samostatné pravomoci policie (kapitola 2.4.1.3) vynecháno rozdělení podle podmínek pro podmíněné zastavení (např. odškodnění a mediace obětí – pachatel) z důvodu nedostatku dostupných údajů.

24 Strukturované programy byly definovány jako programy „reprezentující strukturovaný přístup pomoci pachatelům k získání dovedností a znalostí, které jim mohou pomoci vyhnout se problémům. Většinou jsou tyto programy koncipovány pro skupiny pachatelů, vznikly z pokusů pomoci pachatelům nabýt dovedností v oblastech řešení problémů, myšlení a řízení sebe samého, a kombinováním řady vzdělávacích příležitostí nabyly formy strukturované série. Některé z těchto programů mohou být programy akreditované.“

Po zhodnocení pilotní fáze byly vytvořené a revidované otázky o CSM a probačních agenturách vloženy do (konečné podoby) dotazníku ESB pro 5. vydání European Sourcebook.²⁵ Struktura tohoto dotazníku byla navržena podobně jako u dotazníků z dřívějších vydání, včetně následujících kapitol: definice (část 0); policejní statistiky (část 1); statistiky trestního stíhání (část 2); statistiky odsouzení (část 3); vězení, probační úřady a statistiky dohledu (část 4²⁶, místo statistiky nápravných opatření v dřívějších vydáních) a národní průzkumy o viktimizaci (část 5).

Většina otázek týkajících se projektu byla prodiskutována ve 4. části finálního dotazníku (vězení, probační úřady a statistiky dohledu), ale některé otázky ohledně alternativních trestů a opatření byly také zařazeny do části 2 (statistiky trestního stíhání) a části 3 (statistiky odsouzení). To odráží cíl projektu shromáždit data o CSM ve všech fázích trestního řízení.

Část 2 (statistiky trestního stíhání) se zaměřila na použití CSM ve fázi před vynesením rozsudku. Co se týče této fáze trestního řízení, chtěla projektová skupina zjistit, které alternativní tresty a opatření lze spojit s podmíněným zastavením trestního stíhání. Otázky zahrnovaly podrobné rozdělení podle jednotlivých podmínek (např. mediace mezi obětí a pachatelem, obecně prospěšné práce a dohled). Skupina se navíc zaměřila na samostatnou pravomoc policie zastavit stíhání nebo případ podmíněně zastavit.

Podrobné otázky o alternativních trestech a opatřeních uložených ve fázi vynesení rozsudku byly zařazeny do 3. části výsledného dotazníku (pro celkový počet pachatelů a pro mladistvé). Otázka na osoby, kterým je uložen trest, obsahovala ohledně CSM (alternativních trestů a opatření) několik podkategorií. Pro podrobnější analýzu se doplňující otázka zaměřila na šest rozdílných typů alternativních trestů a opatření (obecně prospěšné práce, dohled, odškodnění, ambulantní terapeutická léčba, probace jako samostatný trest a kategorie jiné CSM). Tyto údaje o odsouzení týkající se CSM byly shromážděny jak pro celkový počet trestných činů, tak pro 18 odlišných kategorií trestných činů (např. závažné trestné činy v dopravě, úmyslné ublížení na zdraví a krádež).

Hlavním aspektem 4. části byl nový oddíl týkající se probačních úřadů. Tato část konečného dotazníku obsahovala podrobné otázky na metadata ohledně existence, typu, kompetence a úkolů probačních úřadů pro dospělé a mladistvé. Tato část také obsahovala dotazy na počty zaměstnanců probačních úřadů a množství písemných zpráv. Další důležitý oddíl 4. části se zabýval vybranými probačními opatřeními. Tato část se týkala různých typů dohledu, obecně prospěšných prací a elektronického monitoringu, a to ve všech fázích trestního řízení.²⁷

2.2.3 Země zahrnuté do projektu

Textová verze výsledného dotazníku byla rozeslána do vytvořené sítě kontaktů národních korespondentů v listopadu 2012. Dotazník byl také v internetové verzi k vyplnění

25 Výňatek z výsledného dotazníku je uveden v příloze 4.

26 V nadcházejícím vydání ESB bude tato část rozdělena do kapitoly o vězeňské statistice a nové kapitoly o statistikách probace.

27 Proběhl pokus shromáždit údaje o implementaci těchto trestů a opatření již pro 2. vydání ESB; viz kapitola 1.3.1.

online prostřednictvím elektronické databáze (Lime Survey). Projektová skupina usilovala o získání údajů ze 44 zemí – cílem bylo zahrnout všechny země Rady Evropy mimo mikrostátů (Andorra, Lichtenštejsko, Monako a San Marino). Nakonec se podařilo do sběru dat zapojit téměř všechny tyto země, protože 38 zemí vyplnilo konečný dotazník alespoň částečně. Navíc se podařilo v dalším kole sběru dat získat některé údaje pro Moldávii (viz kapitola 2.2.4). Lucembursko dotazník nevrátilo, ale některé informace o této zemi bylo možné získat z aktualizace studie „Probace v Evropě” (viz kapitola 2.2.4).²⁸ Pro čtyři země se nepodařilo získat žádná data (Ázerbájdžán, Bosna a Hercegovina, Černá hora a bývalá jugoslávská republika (TFYR) Makedonie). Skupině se pro Bosnu a Hercegovinu, Černou horu a TFYR Makedonii nepodařilo nalézt národní korespondenty – ačkoliv bylo v tomto směru vyvinuto maximální úsilí. V případě Ázerbájdžánu skupina sice našla osobu, která byla ochotna dotazník vyplnit, země se ale projektu nezúčastnila, protože vzhledem k problémům v oblasti statistického zpracování nebyla k dispozici žádná data.

Do Velké Británie byly odeslány tři samostatné dotazníky, protože v Anglii & Walesu, Severním Irsku a Skotsku se trestní právo a procesní trestní právo výrazně liší. V této kapitole byla Velká Británie počítána jako jedna země (oproti tomu tabulky a analýzy v kapitolách 2.3 a 2.4 uvádějí Anglii & Wales, Severní Irsko a Skotsko jako tři země).

Projekt zahrnuje následující země:

Albánie	Litva
Arménie	Lucembursko ²⁹
Rakousko	Malta
Belgie	Moldávie
Bulharsko	Nizozemsko
Chorvatsko	Norsko
Kypr	Polsko
Česká republika	Portugalsko
Dánsko	Rumunsko
Estonsko	Rusko
Finsko	Srbsko
Francie	Slovensko
Gruzie	Slovinsko
Německo	Španělsko
Řecko	Švédsko
Maďarsko	Švýcarsko
Island	Turecko
Itálie	Ukrajina
Kosovo ³⁰	UK: Anglie & Wales
Lotyšsko	UK: Severní Irsko
UK: Skotsko	

28 Studie viz Kalmthout & Durnescu (2008) je v současné době aktualizována; nové verze zpráv jednotlivých zemí jsou publikovány na webové stránce CEO, www.cep-probation.org.

29 UN/R 1244/99.

30 Lucembursko dotazník neodevzdalo, podařilo se získat některé údaje z aktualizace studie viz Kalmthout & Durnescu „Probace v Evropě”, viz kapitola 2.2.4.

Celkem: 40 zemí, z toho 28 členů EU, tři země kandidátské, jeden potenciální kandidát, dva členové ESVO a šest dalších evropských zemí. V rámci Velké Británie jsou tři samostatné dotazníky pro Anglii a Wales, Severní Irsko a Skotsko.

Všichni národní korespondenti byli vyzváni, aby se podíleli na hodnocení a diskuzi k výslednému sběru dat. Měli příležitost poskytnout zpětnou vazbu a probrat problémy spojené s vyplňováním dotazníku. Navzdory obecně vysoké míře odpovědí nebyla dostupnost údajů bezvadná v žádné z částí dotazníku. Kvalita dat však byla velmi dobrá, a to díky zkušenostem a znalostem národních korespondentů a rozsáhlému procesu validace dat (viz kapitola 2.2.4). Podrobnou analýzu výsledků konečného dotazníku ohledně CSM a probačních úřadů zde uvádí kapitoly 2.3 a 2.4.

2.2.4 Proces validace dat

Dalším důležitým aspektem projektu byl proces validace dat, včetně (částečně) automatické validace v rámci databáze pomocí vnitřních kontrol validity, trendů a jiných zdrojů.³¹ Tyto metody odhalily evidentně problematické hodnoty. Skupina se shodla, že změny mezi po sobě jdoucími roky by neměly přesáhnout $\pm 30\%$. Maximální průměrná roční změnu pro všeobecný trend byla stanovena na $\pm 11\%$. Skupina také porovnávala hodnoty pro rok 2007 s dalšími daty pro stejný rok uvedenými ve 4. vydání ESB. Bylo rozhodnuto, že pokud tyto rozdíly přesáhnou $\pm 10\%$, je třeba získat vysvětlení. Potom měli národní korespondenti možnost se vyjádřit k výsledkům validačních kontrol dat. V mnoha případech se podařilo najít pro zdánlivě problematické údaje vysvětlení například v dotazníkové části určené pro komentáře nebo problém pomohli objasnit národní korespondenti. Mnoho extrémních hodnot bylo možné vysvětlit velmi malým počtem případů nebo změnami v zákoně, jurisdikci nebo pravidlech výpočtu. V ostatních případech bylo třeba údaje revidovat.

Pokud jde o chybějící data, někteří odborníci z Konfederace pro probaci v Evropě (CEP) vyjádřili názor, že množství shromážděných dat o CSM a probačních úřadech by bylo možné ještě zvýšit. Skupina se proto rozhodla spustit přes členskou organizaci CEP nové kolo sběru dat s použitím zkráceného dotazníku. Tato kratší verze dotazníku obsahovala pouze oddíl „statistiky o probačních úřadech a dohledu“ zaměřený na strukturu, úkoly, zaměstnance a zprávy o probačních úřadech a také probační opatření (dohled, obecně prospěšné práce, elektronický monitoring). Tato zkrácená verze dotazníku a příslušná nezpracovaná data byla poslána národním odborníkům z CEP. Korespondenti z CEP byli požádáni, aby zkontrolovali získané údaje a v případě nutnosti provedli opravy a také, aby chybějící údaje, pokud byly k dispozici, doplnili.

V tomto druhém kole sběru dat obdržela skupina prostřednictvím korespondentů CEP odpovědi ze 12 zemí. Vyhodnocení a validace údajů přinesly následující výsledky: korespondenti CEP poskytli údaje pro zemi, která dotazník ESB nezodpověděla vůbec (Moldávie) a pro zemi, která neodpověděla na část o probačních úřadech a probačních opatřeních (Malta). U šesti zemí souhlasila data z CEP s údaji už dříve odevzdanými korespondenty ESB (Rakousko, Česká republika, Estonsko, Nizozemsko, Rumunsko a Anglie

31 Proběhla také křížová validace, např. s údaji UNODC.

a Wales). Naopak u čtyř zemí se údaje neshodovaly (Chorvatsko, Itálie, Slovensko a Švédsko). V těchto případech bylo třeba rozhodnutí regionálního koordinátora. Museli vzít v úvahu stará a nová data, kontaktovat národního korespondenta a přiklonit se k jednomu nebo druhému zdroji.

Nakonec aby bylo možné zajistit kompletní přehled probačních systémů v Evropě, byla přidána některá metadata (převážně ohledně struktury a organizace probačních úřadů) z aktualizace „Probace v Evropě“³² (viz Kalmthout & Durnescu) a z projektu ISTEP³³ („Podpora realizace převodu podmíněných trestů v evropských zemích“). Nejvíce dodatečných informací bylo zařazeno pro Irsko, Lucembursko a Norsko, které v dotazníku DECODEUR poskytly velmi málo (pokud vůbec nějaká) metadat o probačních úřadech.³⁴ V ostatních případech bylo do vybraných tabulek (např. o úkolech probačních úřadů, viz kapitola 2.3.2) zařazeno jen malé množství doplňujících metadat. Data převzatá z aktualizace „Probace v Evropě“ a z projektu ISTEP jsou v příslušných tabulkách následujících kapitol označena hvězdičkou.

2.2.5 Struktura analýzy dat

Následující kapitoly prezentují a analyzují výsledky konečného dotazníku o CSM a probačních úřadech. Kapitola 2.3 se zabývá strukturou a organizací probačních úřadů (včetně podrobných informací ohledně typu, kompetence, úkolů, zaměstnanců a zpráv těchto orgánů). Kapitola 2.4 pojednává o dostupnosti dat pro CSM na úrovni trestního řízení, na úrovni odsouzení a pro určitá probační opatření (dohled, obecně prospěšné práce a elektronický monitoring). Příslušné tabulky uvádí dostupnost metadat a dat pro otázky související s projektem.³⁵ Přesná čísla však nejsou uvedena v této knize, ale v 5. vydání European Sourcebook.

Jak již bylo uvedeno, u čtyř zemí se nepodařilo získat data žádná (Ázerbájdžán, Bosna a Hercegovina, Černá hora a TFYR Makedonie). Tyto země proto nejsou uvedeny v tabulkách a analýzách následujících kapitol.

Některé země nedodaly odpovědi pro celé dotazníkové části. V Norsku byla například oborem práce národního korespondenta probace. Nebyl však nalezen nikdo, kdo by pro tuto zemi vyplnil ty části dotazníku, které se týkaly trestního řízení a odsouzení.

32 První vydání (Kalmthout & Durnescu (2008)) je v současné době aktualizováno. Aktualizace zpráv z jednotlivých zemí naleznete na webové stránce CEP (www.CEP-probation.org).

33 Tento projekt provedla Výzkumná skupina ISTEP (Univerzita Tilburg, Bukurešťská univerzita a De Montfort University – Leicester, podporovaná Generálním ředitelstvím Evropské komise pro spravedlnost v rámci programu pro financování trestního soudnictví; kód: JUST/2010/JPEN/AG/1531). Projekt ISTEP se zabývá usnadňováním převodu probačních trestů, podporou implementace Rámcového rozhodnutí Rady 2008/947/JHA ve členských zemích EU; viz www.probation-transfers.eu.

34 V případě Norska, korespondent interpretoval definici probačních úřadů uvedenou v dotazníku striktním způsobem. Některá metadata byla přidána z projektu ISTEP (data pro Norsko však nejsou na webové stránce ISTEP publikována). Lucembursko dotazník DECODEUR nevrátilo a proto je aktualizovaná „Probace v Evropě“ pro tento projekt jediným zdrojem dat pro Lucembursko.

35 Význam značek a symbolů použitých v těchto tabulkách je uveden na začátku této knihy.

Lotyšsko bylo ve stejné situaci. Země, které nevyplnily celou dotazníkovou část, nejsou do příslušných tabulek zaneseny. Jsou pouze u každé otázky uvedeny pod první tabulkou s vysvětlením: „V _ části dotazníku bez odpovědi”.

Velkou Británii zastupovali tři korespondenti, kteří zpracovali dotazníky zvlášť pro Anglii & Wales, Severní Irsko a Skotsko. Toto rozdělení je vhodnější, protože se jejich systémy trestní justice od sebe výrazně liší. Proto jsou v následujících tabulkách Anglie & Wales, Severní Irsko a Skotsko uvedeny samostatně a budou v tabulkách a rozbořech uvedeny jako tři odlišné země.

U některých zemí bylo k dispozici jen velmi málo údajů nebo pouze metadata. V případě Ruska je důvodem přísná politika ohledně poskytování údajů.³⁶

2.2.6 Údaje týkající se mladistvých

Skupina chtěla získat data o CSM a probačních úřadech také pro mladistvé pachatele. V dotazníku byla například otázka na podrobná metadata o úkolech probačních úřadů s kompetencí pracovat s dospělými a mladistvými.

Co se CSM týče, otázka sankcionování mladistvých byla považována za zvláště zajímavou, protože tresty a opatření uložené v souladu s trestním právem mladistvých se mohou od trestání dospělých lišit (viz Jehle & Harrendorf 2010:234, ohledně 4. vydání dotazníku ESB). Proto byly shromážděny údaje o podmíněných zastaveních (např. mediace mezi obětí a pachatelem trestného činu nebo veřejně prospěšné práce) nejen pro celkový počet, ale i samostatně pro mladistvé (viz kapitola 2.4.1). Stejný postup platil i pro soudní statistiky, kde se podrobné otázky týkaly jak celkového počtu uložených trestů a opatření, tak i počtu trestů uložených pouze mladistvým (viz kapitola 2.4.2). Údaje o mladistvých byly shromážděny v části zabývající se různými typy dohledu, obecně prospěšnými pracemi a elektronickým monitoringem (viz kapitola 2.4.3). Skupina se rozhodla nerozlišovat v těchto otázkách mezi dospělými a mladistvými, ale mezi celkovým počtem a mladistvými. Toto rozdělení bylo považováno za výhodnější, protože země, které nedokázaly poskytnout údaje pro dospělé a mladistvé zvlášť, tak mohly odevzdat údaje o celkovém počtu.

Sběr dat o mladistvých je dosti komplikovaný úkol, neboť právní systémy ohledně trestání mladistvých se značně liší. Dokonce i definice termínu „mladiství“ (tj. příslušné věkové ohraničení) se v evropských zemích různí. Mladiství jsou většinou definováni jako osoby mezi 14. a 18. rokem života. Nicméně několik zemí uvedlo odlišné věkové hranice. Například v Nizozemsku hranice minimálního věku 12 let. Oproti tomu v Portugalsku jsou mladiství osobami mezi 16. a 21. rokem života. Tyto rozdíly musí být při interpretaci tabulek týkajících se mladistvých zohledněny.

36 Ruský federální zákon N 190-FZ ze dne 14. listopadu 2012, „O zavádění pozměňovacích návrhů do Trestního zákoníku Ruské federace a do Článku 151 Trestního řádu Ruské federace”; viz Názor komisaře pro lidská práva na legislativu o nekomerčních organizacích ve světle standardů Rady Evropy, CommDH(2013)15, č. 23–24.

2.3 Struktura a organizace probačních agentur

Jedním z klíčových aspektů projektu DECODEUR bylo shromažďování dat o různých pojetích probačních úřadů v Evropě. Protože dřívější vydání European Sourcebook informace o struktuře a organizaci těchto orgánů nesbíraly, byl do průzkumu přidán nový oddíl. Tato část obsahovala podrobné otázky ohledně existence, typu, kompetence a úkolů probačních úřadů zmocněných pro práci s dospělými a mladistvými. Mimoto byly v dotazníku i otázky na počet zaměstnanců probačních úřadů a počet písemných zpráv.

Pouze jedna země (Řecko) nevyplnila celou část dotazníku, který je zaměřen na statistiky o probačních úřadech a dohledu (část 4.3 dotazníku). Řecko proto v následujících tabulkách a analýzách nefiguruje, ale je uvedeno pod tabulkou s poznámkou „v části dotazníku 4.3 bez odpovědi“.

2.3.1 Existence a povaha probačních agentur

Tato první část poskytuje obecné informace o probačních úřadech v zemích účastnících se průzkumu. Hlavní otázka se zabývá existencí probačních úřadů. Skupinu také zajímal typ a kompetence těchto orgánů, jejich integrace v rámci příslušného systému trestní justice a to, jakým způsobem spolupracují s jinými organizacemi ve své oblasti.

2.3.1.1 Existují ve vašem systému trestního soudnictví probační úřady?

Existence probačních úřadů je ústřední otázkou, neboť ne v každé evropské zemi se takovýto úřad nachází. Navíc se struktura existujících úřadů velmi liší. Mohou být například soukromou organizací nebo odborem ministerstva (v některých případech kombinované s vězeňskou službou).³⁷ Aby bylo možné údaje porovnat, rozhodla se skupina uvést v dotazníku definici pro termín „probační úřad“. Jak již bylo dříve uvedeno, znění bylo převzato z Probačních pravidel (CoE Probation Rules), která definují probační úřad jako

kterýkoli zákonem určený orgán k provádění činností a intervencí jako jsou dohled nad pachatelem, jeho vedení a poskytování asistence. V závislosti na vnitrostátním systému, může práce probačního úřadu také zahrnovat poskytování informací a poradenství soudním a jiným rozhodujícím orgánům a pomoci jim tak učinit informovaná a spravedlivá rozhodnutí, poskytování vedení a podpory pachatelům ve vazbě za účelem přípravy jejich propuštění a přesídlení, monitorování a poskytování asistence osobám, kterých se týká předčasné propuštění, zásahy restorativní justice a nabídku pomoci obětem trestného činu (CM/Rec(2010)1, příloha II).

Výsledky konečného dotazníku ohledně existence probačních úřadů jsou uvedeny v tabulce 1. Z odpovědí vyplývá, že ve většině zemí jsou probační úřady zavedeny. Pouze ve čtyřech zemích neexistovaly žádné probační úřady – nebo alespoň žádné organizace odpovídající uvedené definici (Arménie, Island, Rusko a Srbsko).

Pro větší srozumitelnost uvádí tabulka také doplňkové komentáře účastnících se zemí, které odráží rozdílnost probačních systémů v Evropě a popisují velmi odlišná pojetí pro-

37 Podrobná analýza struktury a organizace probačních úřadů v Evropě také Kalmthout & Durnescu 2008: 30–32.

bačních úřadů. Například švédská probační služba se skládá z 34 úřadů (jsou organizované v rámci Vězeňské a probační služby). Rakousko má jedinečný systém „NEUSTART“, soukromou neziskovou organizaci, která nabízí nejen typické probační služby, ale i různé další formy sociální práce (např. prevenční programy pro mladé uživatele drog a mladistvé, kteří museli být hospitalizováni po tzv. cíleném opijení). V některých zemích má probační úkoly v kompetenci oddělení na ministerstvu. Například v Itálii řídilo ministerstvo spravedlnosti probaci prostřednictvím speciálních úřadů. Oproti tomu v Arménii neexistovala probační služba žádná.

V některých případech prošly probační úřady v posledních letech zásadními změnami (např. na Maltě a v Litvě). V jiných zemích byly založeny teprve nedávno. V Albánii byl první probační úřad otevřen v roce 2008. Chorvatsko spustilo své první probační úřady v roce 2011. V době, kdy byl dotazník vyplňován, bylo v Chorvatsku 12 místních úřadů s hlavní kanceláří na ministerstvu spravedlnosti.

V rámci projektu DECODEUR se chtěla skupina zabývat různými formami probačních úřadů. Mnoho zemí mělo být schopno odpovědět na doplňující otázky ohledně typu, kompetence a úkolů těchto orgánů. Z komentářů však vyplývá, že pro některé země byly vzhledem k výše uvedené definici odpovědi pro tuto část dotazníku obtížné. Několik zemí v komentářích uvedlo faktickou neexistenci (samostatných) probačních úřadů jako takových, poukázaly ale na jiné orgány, které vykonávaly podobné úkoly (např. Sociální služby ministerstva práce a sociálního pojištění na Kypru; oddělení probačního dohledu vězeňských zařízení v Estonsku; státní nápravné služby v Norsku a správy oddělení vězeňské administrativy v Srbsku). V této souvislosti byla v dotazníku uvedená definice probačních úřadů interpretována odlišně:

- Národní korespondent pro Srbsko definici zjevně vyložil restriktivně a zaškrtl „žádný probační úřad“. Následkem toho tato země neodpověděla na doplňující otázky ohledně typu, kompetence a úkolů probačních úřadů (viz kapitoly 2.3.1.2 – 2.3.2.2). Tato políčka budou označena symbolem „(...)“, který znamená „žádná odpověď z důvodu neexistence probačního úřadu (nebo takového úřadu, který by odpovídal definici)“.
- Jiní národní korespondenti (např. pro Kypr a Estonsko) odpověděli na otázky o existenci, typu, kompetenci a úkolech probačních úřadů s odkazem na systém probačních služeb ve své zemi, nebo například v případě Norska bylo možné získat data z aktualizovaného vydání „Probace v Evropě“.³⁸

Z komentářů nevyplývá, zda měly tyto služby různou „úroveň nezávislosti“. Struktura probačních agentur je komplexní záležitostí, kterou není možné kategorizovat. To je třeba brát v úvahu během interpretace výsledků v následujících tabulkách.

38 Aktualizace zpráv jednotlivých zemí ve zprávě Kalmthout & Durnescu (2008) jsou uvedeny na webových stránkách CEP (www.CEP-probation.org); také viz kapitola 2.2.4.

Tabulka 1: Existence probačních úřadů

	Existují ve vašem systému trestního soudnictví probační úřady?	Komentáře k definici a existenci probačních úřadů.
Albánie	X	První probační služba byla zřízena v roce 2008.
Arménie		V Arménské republice není zřízena probační služba.
Rakousko	X	„NEUSTART“, soukromá nezisková organizace, také nabízí různé druhy sociální práce.
Belgie	X	
Bulharsko	X	
Chorvatsko	X	Probační kanceláře začaly být otvírány v roce 2011 (12 místních poboček se sídlem na ministerstvu spravedlnosti).
Kypr	X	Probační úřady jako takové neexistují, ale služba sociálního zabezpečení ministerstva práce a sociálního pojištění vykonává některé soudem nařízené činnosti, které uvádí definice.
Česká rep.	X	V České rep. působí Probační a mediační služba (PMS). Její aktivity dozoruje Ministerstvo spravedlnosti.
Dánsko	X	
Estonsko	X	Jsou zavedeny oddělení probačního dohledu vězeňských zařízení. Samostatné úřady neexistují.
Finsko	X	
Francie	X	
Gruzie	X	
Německo	X	
Maďarsko	X	
Island		
Irsko**	X	Národní agentura pro probaci je veřejnou organizací plně financovanou státem a řízenou ministerstvem spravedlnosti.
Itálie	X	Oddělení ministerstva spravedlnosti řídí probaci prostřednictvím kanceláře pro výkon trestů v rámci společnosti.
Kosovo (UNR)	X	
Lotyšsko	X	
Litva	X	Do roku 2012 existovaly inspekce nápravy členěné podle územních celků. Po změně legislativy byly přejmenovány na probační úřady (plní i další úkoly). Data jsou z roku 2010.
Lucembursko*	X	Centrální služba sociální asistence (Central Service of Social Assistance, SCAS) je součástí státního zastupitelství řízeného nejvyšším státním zástupcem pod vedením ministra spravedlnosti. SCAS je centralizovaná veřejná organizace.
Malta	X	Současný probační úřad byl založen v roce 2012. Je to oddělení ministerstva vnitra a národní bezpečnosti. Nahradil dřívější Probační službu (vězeňská zařízení a Probační služba byly součástí Oddělení vězeňské služby). Data se vztahují k roku 2010.
Moldávie	X	
Nizozemsko	X	
Norsko**	X	Probační kanceláře jsou nedílnou součástí Vězeňské služby. Nejsou samostatným úřadem.
Polsko	X	
Portugalsko	X	Probační úřad v rámci ministerstva spravedlnosti se jmenuje Generální ředitelství pro reintegraci a vězeňskou službu (Directorate-General for Reintegration and Prison Services, DGRSP).
Rumunsko	X	Máme centrální oddělení na ministerstvu spravedlnosti a 42 probačních služeb (jedna v každém kraji).

	Existují ve vašem systému trestního soudnictví probační úřady?	Komentáře k definici a existenci probačních úřadů.
Rusko		
Srbsko		Probační úřady jako konkrétní orgány zákonem určené k vykonávání probačních činností nemáme. Místo toho obecně prospěšné práce nebo podmíněně odložený trest odnětí svobody s dohledem, oddělení Vězeňské správy.
Slovensko	X	Probaci vykonávají probační a mediační úředníci, kteří jsou státními zaměstnanci a pracují u příslušného soudu. Vedení a dohled vykonává ministerstvo spravedlnosti (Oddělení trestního práva).
Slovinsko*	X	Probační úkoly vykonávají centra sociální práce, které jsou v kompetenci Ministerstva práce, rodiny a sociálních věcí.
Španělsko	X	
Švédsko	X	Probační služba sestává z 34 úřadů, které jsou organizované v rámci Vězeňské a probační služby.
Švýcarsko	X	Nemáme jednotný systém pro probaci.
Turecko	X	
Ukrajina	X	Kriminálně exekutivní inspekce (criminal-executive inspection) působí v rámci Státní vězeňské služby.
UK: A. & W.	X	Probační služba je součástí Národní služby pro práci s pachatelé (National Offender Management Service, NOMS), která sama spadá pod Ministerstvo spravedlnosti. Sestává ze 42 probačních oblastí, které se kryjí s oblastmi působnosti policejních složek a obsluhované 35 probačními fondy. Fondy založila NOMS a zaměstnávají všechny pracovníky kromě hlavního probačního úředníka a zodpovídají se místní samosprávě a NOMS. Práci fondů zkoumá NOMS, a Probační inspektor Jejicho Veličenstva. Probační služba spolupracuje s policií, vězeňskou službou a dalšími organizacemi v rámci Meziagenturního uspořádání veřejné ochrany (Multi Agency Public Protection Arrangement, MAPPA).
UK: Sev. Irsko	X	Probační výbor je nevládní veřejnou organizací. Financuje ho ministerstvo spravedlnosti.
UK: Skotsko	X	Centrální probační úřad neexistuje. Je zodpovědností oddělení místních úřadů sociální práce zajistit pro pachatele vhodný dohled / pracovní stáž.

V dotazníkové části 4.3 bez odpovědi: Řecko.

* Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z aktualizace „Probace v Evropě“ (www.CEP-probation.org).

** Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z projektu ISTEP (www.probation-transfers.eu).

2.3.1.2 Povaha probačních úřadů

Skupinu zejména zajímaly podrobnější informace o struktuře a organizaci probačních úřadů v účastnících se zemích. Proto navrhla otázku ohledně typu (veřejný, neziskový/ státem subvencovaný nebo soukromý podnik) a kompetence úřadů (pro mladistvé³⁹ nebo dospělé pachatele a v rámci kterých fází trestního řízení).

Pro lepší porovnatelnost údajů obsahoval dotazník anotace vysvětlující termíny „veřejný“ a „fáze výkonu trestu“. „Veřejná instituce“ byla definována jako „*instituce, která je*

39 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2.2.6.

přímo závislá na ministerstvu spravedlnosti, ministerstvu vnitra nebo na vězeňské správě“. Pojem „fáze výkonu trestu“ byl vysvětlen jako „fáze provedení nebo výkon trestu jakéhokoli typu uloženého pachateli jako součást jeho odsouzení“.

Výsledky uvedené v tabulce 2 ukazují, že menšina zemí uvedla pouze jeden úřad. Jen deset zemí uvedlo více institucí. Z šetření také vyplývá, že většina úřadů je veřejných. Pouze sedm zemí označilo kategorii „nezisková/státem subvencovaná organizace“ (jmenovitě Rakousko, Belgie, Finsko, Německo, Kosovo (UNR), Nizozemsko a Švédsko). Žádná země neuvedla soukromý podnik.

Probační úřady mají ve většině zemí oprávnění k práci s dospělými a mladistvými. Výjimku tvoří Chorvatsko. Specializované probační úřady v této zemi pracují pouze s dospělými. Mladistvým jsou v chorvatském právu určena opatření, která se velmi podobají opatřením probačním, vykonává je však úřad sociálních služeb. Pokud jde o fázi trestního řízení, téměř všechny země vybraly fázi předcházející vynesení rozsudku a fázi výkonu trestu. Jen v několika zemích nemají probační úřady pro fázi předcházející vynesení rozsudku kompetence (např. Ukrajina). V Litvě byl systém probačních úřadů v roce 2012 změněn. Do té doby fungující instituce zvané „inspekce nápravy“ neměly oprávnění k působení v rámci fáze předcházející vynesení rozsudku.

Tabulka 2: Povaha probačních úřadů

	Úřad č. _	Typ			Kompetence			
		Veřejný	Neziskový/ státem subven- covaný	Soukromý podnik	Mladiství	Dospělí	Fáze před vyně- sením rozsudku	Fáze výkonu trestu
Albánie	1.)	X			X	X	X	X
Arménie	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Rakousko	1.)		X		X	X	X	X
Belgie	1.)	X				X	...	...
	2.)	X			X		...	...
	3.)		X			X	...	...
	4.)		X		X		...	...
Bulharsko	1.)	X			X	X	X	X
Chorvatsko	1.)	X				X	X	X
Kypr	1.)	X			X	X	X	X
Česká rep.	1.)	X			X	X	X	X
Dánsko	1.)	X			X	X	X	X
Estonsko	1.)	X			X	X	X	X
Finsko	1.)	X	X		X	X	X	X
Francie	1.)	X				X	X	X
	2.)	...	...	...	...	...	...	...
	3.)	...	...	...	...	...	...	...
Gruzie	1.)	X			...	...	...	...
Německo	1.)	X	X		X	X		X
	2.)	X	X		X		X	X
	3.)	X				X	X	X
	4.)	X			X	X		X
Maďarsko	1.)	X			X	X	X	X
Island	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Irsko**	1.)	X			...	...	...	...
Itálie	1.)	X				X		X
	2.)	X				X		X
Kosovo (UNR)	1.)	X	X		X	X	X	X
	2.)	X			X		...	...
	3.)	X			X		...	...
	4.)	X			X		...	...
	5.)	X			X		...	...
Lotyšsko	1.)	X			X	X	X	X
Litva	1.)	X			X	X		X
	2.)	X			X	X		X
	3.)	X			X	X		X
	4.)	X			X	X		X
	5.)	X			X	X		X
Lucembursko*	1.)	X			X	X	X	X
Malta	1.)	X			X	X	X	X
Moldávie	1.)	X			X	X	X	X
Nizozemsko	1.)		X			X	X	X
	2.)		X			X	X	X
	3.)		X		X	X	X	X
	4.)		X		X		X	X
	5.)		X		X		X	X
Norsko	...	...	...	...	...	...	...	...

	Úřad č. _	Typ			Kompetence			
		Veřejný	Neziskový/ státem subven- covaný	Soukromý podnik	Mladiství	Dospělí	Fáze před vyně- sením rozsudku	Fáze výkonu trestu
Polsko	1.)	X				X	X	X
	2.)	X			X		X	X
Portugalsko	1.)	X			X	X	X	X
Rumunsko	1.)	X			X	X	X	X
	2.)	X			X	X	X	X
Rusko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Srbsko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Slovensko	1.)	X			X	X	X	X
Slovinsko	...	...	...	...	...	...	...	...
Španělsko	1.)	X			X	X		X
	2.)	X				X		X
	3.)	X			X			X
Švédsko	1.)	X	X		X	X	X	X
Švýcarsko	1.)	X				X		X
Turecko	1.)	X			X	X	X	X
Ukrajina	1.)	X			X	X		X
UK: A. & W.	1.)	X			X	X	X	X
UK: Sev. Irsko	1.)	X			X	X	X	X
UK: Skotsko	1.)	X				X	X	X

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

* Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z aktualizace „Probace v Evropě“ (www.CEP-probation.org).

** Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z projektu ISTEP (www.probation-transfers.eu).

2.3.1.3 Zapojení probačních úřadů

Poslední otázka ohledně struktury a organizace probačních úřadů se týkala spolupráce s jinými orgány. Skupina se chtěla zaměřit na možnosti, jak tyto úřady zapojit do spolupráce. Stejně jako všechny ostatní otázky ohledně probačních úřadů, byla i tato otázka nově vypracována v projektu DECODEUR. Byly pro ni vybrány tyto kategorie: policie, státní zástupce, vyšetřující soudce, soud, který vydal rozhodnutí, obhájce, pachatel a „jiné“.

Tabulka 3 ukazuje, které organizace, kanceláře nebo osoby mohou přizvat probační úřady ke spolupráci. Všechny účastníci se země označily soud, který vydal rozhodnutí. Policie mohla zapojit probační úřady pouze v sedmi zemích (Česká republika, Dánsko, Lotyšsko, Moldávie, Nizozemsko, Rumunsko a Slovensko).

Často má tuto kompetenci řada různých organizací. Například Česká republika označila, kromě kategorie „jiné“, všechny kategorie. V šesti zemích měl pravomoc přizvat ke spolupráci probační úřad pouze soud, který vynesl rozhodnutí (Bulharsko, Kypr, Gruzie, Irsko, Litva a Ukrajina). Ve Švédsku zahajoval zapojení probačních úřadů obvykle soud.

V sekci pro komentáře uvedlo několik zemí příklady pro kategorii „jiné“. Belgie, Dánsko, Nizozemsko a Rumunsko uvedly vězení nebo vězeňské správy, Lotyšsko oběť trestného činu. V Chorvatsku a Francii může zahájit spolupráci s probačním úřadem soudce zodpovědný za vykonání trestu. Na Maltě mohou doporučit zapojení probační služby všechny strany zapojené do případu, konečné rozhodnutí ale závisí vždy na soudu.

Tabulka 3: Které organizace, úřady nebo osoby mohou zapojit probační úřady do spolupráce?

Kompetence	Police	Státní zástupce	Vyšetřující soudce	Soud, který vydal rozhodnutí	Obhájce	Pachatel	Jiné
Albánie		X	X	X	X	X	
Arménie	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Rakousko		X		X			
Belgie		X	X	X			X
Bulharsko				X			
Chorvatsko		X	X	X			X
Kypr				X			
Česká rep.	X	X	X	X	X	X	
Dánsko	X	X		X	X		X
Estonsko		X	X	X			
Finsko		X		X		X	
Francie				X			X
Gruzie				X			
Německo		X	X	X			
Maďarsko		X	X	X		X	
Island	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Irsko**				X			
Itálie				X			X
Kosovo (UNR)		X	X	X	X	X	
Lotyšsko	X	X	X	X		X	X
Litva				X			
Lucembursko*		X		X			
Malta			X	X			
Moldávie	X	X	X	X	X		
Nizozemsko	X	X	X	X			X
Norsko**		X		X			
Polsko		X		X			
Portugalsko		X	X	X			
Rumunsko	X	X	X	X	X	X	X
Rusko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Srbsko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Slovensko	X	X	X	X	X	X	X
Slovinsko	...	...	...	...	...	...	...
Španělsko		X	X	X			
Švédsko		X		X	X	X	
Švýcarsko			X	X		X	
Turecko		X	X	X			
Ukrajina				X			
UK: A. & W.	...	...	...	...	...	...	...
UK: Sev. Irsko			X	X			X
UK: Skotsko			X	X		X	

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

* Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z aktualizace „Probace v Evropě“ (www.CEP-probation.org).

** Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z projektu ISTEP (www.probation-transfers.eu).

2.3.2 Úkoly probačních úřadů

Aby bylo možné provést podrobnou analýzu různých pojetí probačního úřadu, vytvořila skupina otázky ohledně úkolů, které tyto orgány vykonávají. Zatímco kapitola 2.3.2.1 se zabývá probačními úřady s kompetencí pro práci s dospělými pachateli, kapitola 2.3.2.2 se věnuje mladistvým.

2.3.2.1 Úkoly probačních úřadů s kompetencí pro dospělé pachatele

Úkoly probačních úřadů se různí, od poskytování informací dozorovému orgánu až po poskytování vedení podezřelému.⁴⁰ Tyto úkoly mohou být vykonávány v průběhu různých fází trestního řízení. V projektu DECODEUR bylo možné shromažďovat diferencované údaje prostřednictvím speciální křížové tabulky. Projektová skupina navrhla otázku, která obsahuje rozklad nejen podle úkolů, ale také podle fází trestního řízení.

Ohledně fází, se skupina rozhodla použít následující diferenciaci:

Fáze předcházející vynesení rozsudku	Fáze výkonu trestu			
	Nevazební sankce a opatření	Podmíněné tresty odnětí svobody a opatření	Nepodmíněné tresty odnětí svobody a opatření	
			Ve vězení	Po podmínečném propuštění

Co se týče úkolů, byly vybrány následující kategorie:

Poskytování informací a / nebo podávání zpráv orgánům činným v trestním stíhání / soudu
Monitorování a vykonávání uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / soudem
Asistence / poskytování vedení pachateli
Hledání alternativ k vazbě
Hledání možností odklonu (např. alternativy k formálnímu rozsudku)
Dohled během povoleného opuštění vězení

Ne všechny úkoly lze vykonávat ve všech fázích řízení. Je jasné, že kategorie „dohled během povoleného opuštění vězení“ může být vybrána pouze pro fázi „během odnětí svobody“.

Následující tabulky ukazují úkoly probačních úřadů v různých fázích řízení. Výsledky jsou uvedené ve třech různých tabulkách z důvodu křížové struktury této otázky. První tabulka (4 a)) uvádí úkoly probačních úřadů ve fázi předcházející vynesení rozsudku.

40 Podrobný popis probačních aktivit Kalmthout & Durnescu 2008: 16–30.

Tabulka 4 b) se zabývá fází výkonu trestu a zaměřuje se na nevazební tresty a opatření a podmíněné tresty odnětí svobody a opatření. Poslední tabulka (4 c)) uvádí výstupy ohledně úkolů týkajících se nepodmíněných trestů odnětí svobody a opatření.

Jak vyplývá z tabulky 4 a), probační úřady mnoha zemí se zapojovaly již ve fázi předcházející vynesení rozsudku. V této fázi řízení je nejběžnějším úkolem poskytování informací a/nebo zpráv orgánům činným v trestním řízení / soudu. 24 zemí však ve fázi předcházející vynesení rozsudku označilo také další kategorie (například nalezení možnosti odklonu). Tabulky 4 b) a 4 c) ukazují, že úkoly ve fázi výkonu trestu byly celkově velmi obvyklé. Většina zemí uvedla pro tuto fázi řízení řadu různých funkcí. Méně probačních úřadů vykonávalo úkoly během pobytu odsouzeného ve vězení: 23 zemí (např. Chorvatsko, Polsko a Skotsko) uvedlo v této kategorii jeden z úkolů, ale pouze v Albánii, Francii, Lucembursku, Španělsku a Anglii & Walesu měly probační úřady právo monitorovat a vynucovat stanovené podmínky a/nebo opatření během pobytu odsouzeného ve vězení.

Mnoho zemí vysvětlilo v sekci komentářů specifika svých právních systémů ohledně probačních úřadů. V roce 2012 byl upraven systém probačních úřadů v Litvě. Předtím neměly tzv. „inspekce nápravy“ oprávnění ve fázi předcházející vynesení rozsudku konat. Jedním z úkolů nových litevských „probačních úřadů“ bylo zajistit vykonávání obecně prospěšných prací. Informace uvedené v tabulkách se však vztahují ještě k situaci v roce 2010. Také na Maltě došlo v roce 2012 k legislativním změnám týkajícím se probačních úřadů. Stejně jako u Litvy se informace uvedené v tabulkách vztahují k předchozímu stavu (v roce 2010). Dřívější probační služba na Maltě neměla kompetenci k práci s pachateli během vazby ani neměla za úkol monitorování a poskytování asistence osobám předčasně propuštěným z vězení. V Chorvatsku prosazuje práci probační služby nový zákon o probaci (z roku 2013).

Tato otázka ukazuje probační aktivity pouze u vybraných kategorií. Ve skutečnosti jsou úkoly probačních úřadů v Evropě mnohem komplexnější. Několik zemí v komentářích uvedlo, jako konkrétní úkoly jejich probační úřady plní. Na Ukrajině monitorovaly probační úřady také chování propuštěných těhotných žen a žen s dětmi do tří let věku. V Kosovu (UNR) byly tyto úřady odpovědné za dohled a asistenci osobám závislých na drogách a alkoholu s nařízenou povinnou rehabilitační léčbou, která probíhá na svobodě. V Severním Irsku poskytují probační úřady pachatelům ve výkonu trestu ve vězení i na svobodě programy změny chování, které se zaměřují na oblasti násilné trestné činnosti, sexuálně motivované trestné činnosti a užívání drog a alkoholu.

Tabulka 4: Úkoly probačních úřadů s kompetencí pro dospělé pachatele

a) Fáze před vynesením rozsudku

	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv orgánům činným v trestním stíhání / soudu	Monitorování a vykonávání uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / soudem	Asistence / poskytování vedení pachateli	Hledání alternativ k vazbě	Hledání možností odklonu (např. alternativy k formálnímu rozsudku)
Albánie	X	X	X	X	X
Arménie	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Rakousko*	X	X	X		X
Belgie	X	X	X		
Bulharsko	X				
Chorvatsko	X	X		X	X
Kypr	X				
Česká rep.	X	X	X	X	X
Dánsko	X				X
Estonsko	X	X		X	X
Finsko	X		X		
Francie	X		X	X	X
Gruzie	...	...	...	...	...
Německo	X	X	X	X	X
Maďarsko**	X	X	X	X	X
Island	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Irsko**					
Itálie					
Kosovo (UNR)	X				
Lotyšsko*	X	X	X		X
Litva					
Lucembursko*	X	X			
Malta	X	X	X		
Moldávie	X	X	X	X	X
Nizozemsko	X	X	X	X	X
Norsko**	X				
Polsko	X				
Portugalsko	X	X		X	X
Rumunsko	X				
Rusko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Srbsko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Slovensko	X	X	X	X	X
Slovinsko*	X	X			
Španělsko					
Švédsko**	X	X	X		
Švýcarsko*	X	X	X		
Turecko	X	X	X		
Ukrajina					
UK: A. & W.	X	X	X	X	X
UK: Sev. Irsko	X				
UK: Skotsko	X	X	X	X	X

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

* Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z aktualizace „Probace v Evropě“ (www.CEP-probation.org).

** Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z projektu ISTEP (www.probation-transfers.eu).

b) Fáze výkonu trestu: Nevazební tresty a opatření a podmíněné tresty odnětí svobody a opatření

	Nevazební tresty a opatření			Podmíněné tresty odnětí svobody a opatření		
	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv orgánům činným v trestním stíhání / soudu	Monitorování a vykonávání uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / soudem	Asistence / poskytování vedení pachatel	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv orgánům činným v trestním stíhání / soudům	Monitorování a vykonávání uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / s	Asistence / poskytování vedení pachatel
Albánie	X	X	X	X	X	X
Arménie	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Rakousko*	X	X	X	X	X	X
Belgie	X	X	X	X	X	X
Bulharsko	X	X	X	X	X	X
Chorvatsko	X	X		X	X	X
Kypr	X	X				
Česká rep.	X	X	X	X	X	X
Dánsko	X	X	X	X	X	X
Estonsko				X	X	X
Finsko	X	X	X			
Francie		X	X		X	X
Gruzie	...	...	...	...	...	...
Německo	X	X	X	X	X	X
Maďarsko	X	X	X	X	X	X
Island	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Irsko**	X	X				
Itálie	X	X	X	X	X	X
Kosovo (UNR)	X	X		X	X	
Lotyšsko*	X	X	X	X	X	X
Litva	X	X		X	X	
Lucembursko*	X	X	X	X	X	X
Malta	X	X	X	X	X	
Moldávie	X	X	X	X	X	X
Nizozemsko	X	X	X	X	X	X
Norsko**	X	X	X	X	X	X
Polsko**	X	X	X	X	X	
Portugalsko**	X	X	X	X	X	
Rumunsko	X	X		X	X	
Rusko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Srbsko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Slovensko	X	X	X	X	X	X
Slovinsko*	X	X	X	X	X	
Španělsko		X	X		X	X
Švédsko	X	X	X	X	X	X
Švýcarsko*	X	X	X	X	X	X
Turecko	X	X	X	X	X	X
Ukrajina		X			X	
UK: A. & W.	X	X	X	X	X	X
UK: Sev. Irsko	X	X				
UK: Skotsko	X	X	X	X	X	X

c) Fáze výkonu trestu: Nepodmíněné tresty odnětí svobody a opatření

	Během odnětí svobody				Po podmíněném propuštění		
	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv orgá- nům činných v trestním stíhání /soudu	Monitorování a vykonávání uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / soudem	Asistence / poskytování vede- ní pachateli	Dohled během autorizované- ho opouštění vězení	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv orgá- nům činných v trestním stíhání /soudu	Monitorování a vykonávání uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / soudem	Asistence / poskytování vede- ní pachateli
Albánie	X	X	X	X	X	X	X
Arménie	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Rakousko			X			X	
Belgie				X	X	X	X
Bulharsko					X	X	X
Chorvatsko	X			X	X	X	
Kypr	X		X				X
Česká rep.			X		X	X	X
Dánsko**					X	X	X
Estonsko	X				X	X	X
Finsko					X	X	X
Francie		X	X			X	X
Gruzie	...	...	...	...	...	...	...
Německo					X	X	X
Maďarsko	X		X		X	X	X
Island	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Irsko**					X	X	X
Itálie			X	X	X	X	X
Kosovo (UNR)	X				X	X	X
Lotyšsko	X					X	
Litva					X	X	
Lucembursko*	X	X	X	X	X	X	X
Malta							
Moldávie					X	X	X
Nizozemsko	X			X	X	X	X
Norsko**					X	X	X
Polsko	X				X	X	
Portugalsko				X	X	X	
Rumunsko			X				
Rusko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Srbsko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Slovensko					X	X	X
Slovinsko*							
Španělsko		X	X	X		X	X
Švédsko			X	X	X	X	X
Švýcarsko			X				X
Turecko					X	X	X
Ukrajina						X	
UK: A. & W.	X	X	X		X	X	X
UK: Sev. Irsko	X				X	X	
UK: Skotsko	X		X	X	X	X	X

2.3.2.2 Úkoly probačních úřadů s kompetencí pro mladistvé

Tato otázka byla podobná té předchozí, týkala se však probačních úřadů oprávněných k práci s mladistvými⁴¹. Úkoly probačních úřadů pracujících s mladistvými jsou uvedeny v následujících třech tabulkách (5 a) – 5 c)), které se týkají různých fází trestního řízení. Velký počet zemí (např. Česká republika, Malta, Nizozemsko a Turecko) uplatňuje stejné úkony vůči dospělým i mladistvým. V některých zemích, například v Bulharsku, je stejný úřad kompetentní pro práci s dospělými i mladistvými.

K této otázce poskytlo informace méně zemí, než tomu bylo u otázky týkající se dospělých pachatelů. V některých případech je to zapříčiněno rozdíly v soudnictví. Například v Chorvatsku neměl žádný probační úřad oprávnění pro práci s mladistvými. Probační služba byla v Chorvatsku pověřena pouze k práci s dospělými pachateli. Avšak pro práci s mladistvými tam existují některá opatření velmi podobná opatřením probačním, která jsou však součástí systému sociálních služeb.

Vzhledem k problému s elektronickou verzí dotazníku, musela být tato otázka zodpovězena v doplňkové části vyhrazené pro komentáře. To mohlo vést ke ztrátě odpovědí. Kosovo (UNR) v sekci pro komentáře uvedlo úkoly (např. dohled vzdělávacích opatření). Nebylo však proveditelné zanést tyto odpovědi do základní kategorizace.

41 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2. 2. 6.

Tabulka 5: Úkoly probačních úřadů s kompetencí pro práci s mladistvými

a) Fáze předcházející vynešení rozsudku

	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv orgánům činným v trestním stíhání / soudu	Monitorování a vykonávání uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policí / státním zastupcem / soudem	Asistence / poskytování vedení pachatelů	Hledání alternativ k vyšetřovací vazbě	Hledání možností odklonu (např. alternativy k formálnímu trestu)
Albánie	...	...	...	...	...
Arménie	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Rakousko	X		X	X	X
Belgie	...	...	...	...	...
Bulharsko	X				
Chorvatsko					
Kypr	X		X		
Česká rep.	X	X	X	X	
Dánsko	X				X
Estonsko	X	X		X	X
Finsko*	X	X	X		
Francie	...	...	...	...	...
Gruzie	...	...	...	...	...
Německo			X	X	X
Maďarsko	...	...	...	...	...
Island	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Irsko	...	...	...	...	...
Itálie	...	...	...	...	...
Kosovo (UNR)	...	...	...	...	...
Lotyšsko	X				X
Litva	...	...	...	...	...
Lucembursko	...	...	...	...	...
Malta	X	X	X	X	
Moldávie	X	X	X	X	X
Nizozemsko	X	X	X	X	
Norsko	...	...	...	...	...
Polsko	X	X			
Portugalsko	...	...	...	...	...
Rumunsko	...	...	...	...	...
Rusko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Srbsko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Slovensko	X	X	X	X	X
Slovinsko	...	...	...	...	...
Španělsko	...	...	...	...	...
Švédsko	X				
Švýcarsko	...	...	...	...	...
Turecko	X	X	X		
Ukrajina	...	...	...	...	...
UK: A. & W.	X	X	X	X	X
UK: Sev. Irsko	...	...	...	...	...
UK: Skotsko	...	...	...	...	...

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

* Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z aktualizace „Probace v Evropě“ (www.CEP-probation.org).

b) Fáze výkonu trestu: Nevazební sankce a opatření a podmíněné tresty odnětí svobody a opatření

	Nevazební sankce a opatření			Podmíněné tresty odnětí svobody a opatření		
	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv or- gánům činných v trestním stíhání / soudu	Monitorování a vykonáva- ní uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / soudem	Asistence / poskytování vedení pachatelů	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv or- gánům činných v trestním stíhání / soudu	Monitorování a vykonáva- ní uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / soudem	Asistence / poskytování vedení pachatelů
Albánie	...	...	...	...	...	...
Arménie	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Rakousko*	X	X	X	X	X	X
Belgie	...	...	...	...	...	...
Bulharsko	X	X	X	X	X	X
Chorvatsko						
Kypr	X	X				
Česká rep.	X	X	X	X	X	X
Dánsko	X	X	X	X	X	X
Estonsko				X	X	X
Finsko*	X	X	X	X	X	X
Francie	...	...	...	...	...	...
Gruzie	...	...	...	...	...	...
Německo	X	X	X			
Maďarsko	...	...	...	...	...	...
Island	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Irsko	...	...	...	...	...	...
Itálie	...	...	...	...	...	...
Kosovo (UNR)	...	...	...	...	...	...
Lotyšsko*	X	X	X	X	X	X
Litva	...	...	...	...	...	...
Lucembursko	...	...	...	...	...	...
Malta	X	X		X	X	
Moldávie	X	X	X	X	X	X
Nizozemsko	X	X	X	X	X	X
Norsko	...	...	...	...	...	...
Polsko	X	X		X	X	
Portugalsko	...	...	...	...	...	...
Rumunsko	...	...	...	...	...	...
Rusko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Srbsko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Slovensko	X	X	X	X	X	X
Slovinsko	...	...	...	...	...	...
Španělsko	...	...	...	...	...	...
Švédsko	X	X	X	X	X	X
Švýcarsko	...	...	...	...	...	...
Turecko	X	X	X	X	X	X
Ukrajina	...	...	...	...	...	...
UK: A. & W.	X	X	X	X	X	X
UK: Sev. Irsko	...	...	...	...	...	...
UK: Skotsko	...	...	...	...	...	...

c) Fáze výkonu trestu: Nepodmíněné tresty odnětí svobody a opatření

	Během výkonu trestu odnětí svobody				Po podmíněném propuštění		
	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv orgá- nům činných v trestním stíhání / soudu	Monitorování a vykonávání uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / soudem	Asistence / poskytování vede- ní pachatelů	Dohled během povoleného opuštění věznice	Poskytování informací a / nebo podávání zpráv orgá- nům činných v trestním stíhání / soudu	Monitorování a vykonávání uložených podmínek a / nebo opatření / nařízených policií / státním zástupcem / soudem	Asistence / poskytování vede- ní pachatelů
Albánie	...	...	...	...	...	...	...
Arménie	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Rakousko			X	X	X	X	X
Belgie	...	...	...	...	...	...	...
Bulharsko					X	X	X
Chorvatsko							
Kypr	X						X
Česká rep.			X		X	X	X
Dánsko							X
Estonsko	X				X	X	X
Finsko*					X	X	X
Francie	...	...	...	...	...	...	...
Gruzie	...	...	...	...	...	...	...
Německo			X				
Maďarsko	...	...	...	...	...	...	...
Island	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Irsko	...	...	...	...	...	...	...
Itálie	...	...	...	...	...	...	...
Kosovo (UNR)	...	...	...	...	...	...	...
Lotyšsko	X					X	
Litva	...	...	...	...	...	...	...
Lucembursko	...	...	...	...	...	...	...
Malta							
Moldávie	X		X		X	X	X
Nizozemsko	X			X	X	X	X
Norsko	...	...	...	...	...	...	...
Polsko	X				X	X	
Portugalsko	...	...	...	...	...	...	...
Rumunsko	...	...	...	...	...	...	...
Rusko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Srbsko	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Slovensko					X	X	X
Slovinsko	...	...	...	...	...	...	...
Španělsko	.	...	...	...	...	...	...
Švédsko			X		X	X	X
Švýcarsko	...	...	...	...	...	...	...
Turecko					X	X	X
Ukrajina	...	...	...	...	...	...	...
UK: A. & W.	X	X	X		X	X	X
UK: Sev. Irsko	...	...	...	...	...	...	...
UK: Skotsko	...	...	...	...	...	...	...

2.3.3 Zaměstnanci a zprávy probačních úřadů

Skupina také chtěla získat statistiky o zaměstnancích a pracovní zátěži probačních úřadů v různých zemích Evropy.⁴² Proto vznikly v projektu DECODEUR otázky ohledně zaměstnanců a zpráv probačních úřadů. Na rozdíl od ostatních otázek o probačních úřadech, nesbíraly metadata, ale konkrétní čísla.

2.3.3.1 Zaměstnanci probačních agentur

V dřívějších vydáních ESB, byly počty zaměstnanců zjišťovány pouze u policie a státních zastupitelství (viz Aebi a kol. 2010: str. 113 a následující, 146 a následující). V projektu DECODEUR byla poprvé během existence European Sourcebook shromažďována data o probačních úřadech. Otázka byla vytvořena tak, aby bylo možné získat údaje o různých typech zaměstnanců, jako jsou administrativní pracovníci, kvalifikovaní probační pracovníci a dobrovolníci. Aby bylo možné získat ještě diferencovanější údaje, obsahují všechny kategorie další rozdělení podle kompetence pro práci s dospělými nebo mladistvými⁴³.

V dotazníku byla uvedena definice dobrovolníka (převzata z doporučení Rady CM/Rec(2010)1), která vymezuje dobrovolníky jako osoby

„které za svou práci nejsou placeny a vykonávají probační činnost. To nevyklučuje platbu malých peněžních částek dobrovolníkům na pokrytí výdajů souvisejících s jejich prací“ (CM/Rec(2010)1, příloha II).

Kvalifikovaní probační pracovníci byli definováni jako

“zaměstnanci se zvláštní kvalifikací (tj. diplomy v oblasti probace nebo sociální práce), kteří vykonávají úkoly související s dohledem klientů v probaci” (Aebi, Delgrande & Marguet 2011: str. 59).

Tabulka 6 demonstruje dostupnost dat pro zaměstnance probačních úřadů. Tyto výsledky z finální verze dotazníku ukazují, že většina zemí byla schopna k tomuto tématu poskytnout alespoň nějaké údaje. Pouze v několika případech, (např. Německo a Turecko) nebyly k dispozici žádná data. Arménie neposkytla údaje žádné, protože v zemi žádná probační služba neexistovala (viz kapitola 2.3.1.1).

Jak již bylo zmíněno, srbský korespondent interpretoval definici probačních úřadů restriktivně (viz kapitola 2.3.1.1). Přesto tato země údaje o probačních zaměstnancích dodala. Můžeme předpokládat, že totéž platí i pro Island.

27 zemí mohlo poskytnout alespoň nějaké údaje ohledně zaměstnanců probačních úřadů. Pokud jde o další rozdělení údajů, bylo dat k dispozici méně. Pouze deset zemí mělo statistiky pro obě diferenciaci – podle typu zaměstnanců a současně podle kompetence pro práci s dospělými nebo mladistvými.

42 Od založení prvních probačních úřadů v Evropě, prošla struktura zaměstnanců těchto institucí velkými změnami, Kalmthout & Durnescu 2008: str. 9–10.

43 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2.2.6.

Některé země (např. Rakousko a Rumunsko) ve svých statistikách nerozlišovaly mezi zaměstnanci s kompetencí pro dospělé nebo mladistvé, a to z různých důvodů. Jak bylo uvedeno výše, chorvatské probační úřady jsou oprávněné pouze k práci s dospělými (viz kapitola 2.3.2.2). V Rakousku nehraje pro zaměstnance roli, zda jako sociální pracovník pracuje s dospělými nebo mladistvými. V Rumunském probačním systému pracují všichni probační zaměstnanci jak s dospělými tak s mladistvými. V České republice byly údaje ohledně pracovníků s kompetencí pracovat s mladistvými dostupné, ale tito probační úředníci mohou také vykonávat i jiný druh práce.

Několik zemí, např. Belgie a Francie, mělo problémy s rozdělením podle typu zaměstnání (administrativní pracovníci, dobrovolníci apod.). Většina zemí nedodala údaje pro všechny kategorie. V některých případech se vyskytly problémy statistického rázu. Dánsko v komentářích uvedlo, že většina zaměstnanců probačních úřadů byla kvalifikovanými probačními pracovníky. Nebylo však možné poskytnout pro tuto kategorii diferencovaná data. V jiných případech byl nedostatek dat způsoben důvody v oblasti soudnictví, a to například v Chorvatsku a na Maltě, kde probační systém nevyužíval dobrovolníky k výkonu probačních úkolů.

Různost právních systémů může také způsobit problémy týkající se určitých právních termínů a definicí. Lotyšsko poznamenalo, že klasifikaci jejich zaměstnanců není dost dobře možné převést do kategorií navrhovaných v dotazníku. Severní Irsko uvedlo, že jejich údaje o počtu administrativních zaměstnanců zahrnují i uklízeč personál.

V sekci pro komentáře uvedlo několik zemí příklady ke kategorii „jiní probační pracovníci“. Chorvatsko vysvětlilo, že se jedná o zaměstnance probačních úřadů, kteří pracují na oddělení pro probaci na ministerstvu spravedlnosti (hlavní kancelář). Itálie a Severní Irsko uvedly psychology. Všechny tyto specifikace je nutné brát během interpretaci a porovnávání uvedených výsledků v úvahu.

Tabulka 6: Zaměstnanci probačních úřadů

	Celkový počet			Administrativní zaměstnanci			Kvalifikovaní probační pracovníci			Ostatní probační pracovníci			Dobrovolníci		
	Celkový počet	Srov. dospělí	Srov. mladiství	Celkový počet	Srov. dospělí	Srov. mladiství	Celkový počet	Srov. dospělí	Srov. mladiství	Celkový počet	Srov. dospělí	Srov. mladiství	Celkový počet	Srov. dospělí	Srov. mladiství
Albánie	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	—	—	—	●	—	—
Belgie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bulharsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	—	—
Chorvatsko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—
Kypr	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Česká rep.	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Estonsko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—	—	—	—
Finsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Island	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	—	—	●	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Moldávie	●	●	●	●	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Nizozemsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Portugalsko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—	—	—	—
Rumunsko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	●	—	●	●	—	●	●	—	●	●	—	●	●	—
Slovensko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	●	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

2.3.3.2 Počet písemných zpráv poskytnutých probačními úřady

Předchozí studie uváděly, že psaní zpráv je ve většině zemí jedním z hlavních úkolů probačních úřadů. (Kalmthout & Durnescu 2008: str. 21 a následující). Aby bylo možné si udělat představu o pracovním zatížení probačních úřadů v Evropě, byla v projektu DE-CODEUR formulována otázka ohledně množství písemných zpráv. Aby skupina získala co nejpodrobnější informace, otázka se nezaměřovala pouze na celkový počet písemných zpráv, ale také na jejich konkrétní typy. Toto rozdělení zahrnuje následující kategorie: zprávy předcházející vynesení rozsudku, zprávy týkající se dohledu během výkonu alternativního trestu, zprávy v průběhu výkonu podmíněčného trestu odnětí svobody, zprávy týkající se předpokladů pro podmíněčné propuštění a zprávy po podmíněčném propuštění. Navíc byla do všech těchto kategorií vložena další diferenciací, a to rozdělení na zprávy o dospělých a mladistvých pachatelích⁴⁴

Pro zvýšení srozumitelnosti otázky a srovnatelnosti údajů, obsahoval dotazník definici zprávy předcházející odsouzení. Tato definice vycházela z Pravidel probace (Probation Rules) a měla následující znění:

V závislosti na národním právním systému mohou probační úřady před vynesením rozsudku připravovat zprávy o jednotlivých údajných pachatelích za účelem pomoci soudní autoritě tam, kde je to možné, při rozhodování o tom, zda trestně stíhat nebo jaký by byl přiměřený trest či opatření (CM/Rec(2010)1, Č. 42).

Jak práce na projektu postupovala, probíhala ve skupině debata o tom, zda je počet psaných zpráv vhodným ukazatelem pracovní zátěže probačních úřadů a umožnil by srovnání mezi zeměmi. Obsah a délka těchto zpráv se může výrazně lišit (Kalmthout & Durnescu 2008: str. 21). Následkem toho může být pracovní zátěž vyšší i přesto, že je celkový počet psaných zpráv ve skutečnosti nižší než na jiném úřadě. Zprávy probačních úřadů „se mohou skládat ze dvou stručných vět ohledně současného stavu dohledu, ale mohou to také být detailní odborné názory týkající se předpokladů podmíněčného propuštění“ (Jehle & Harrendorf 2014: str. 99). Dokonce ani detailní rozdělení podle konkrétních typů zpráv nemůže tento problém úplně vyřešit, což je třeba brát během analýzy výsledků v úvahu. Přesto však skupina pokládala za zajímavé získat údaje k tomuto tématu.

Dostupnost dat ohledně zpráv psaných probačními úřady je uvedena v tabulce 7. Celkové počty jsou prezentovány v tabulce 7 a), přičemž tabulka 7 b) ukazuje rozdělení podle konkrétních typů. 25 zemí mohlo poskytnout údaje alespoň pro část otázky. Jen dvě země (Německo a Turecko) neměly o zprávách údaje vůbec žádné. Za nedostatkem údajů mohou stát různé důvody. V Chorvatsku nebyla v době vyplňování dotazníku dostupná žádná data, protože neexistovaly žádné systematické záznamy (probační úřady v Chorvatsku se začaly otevírat v roce 2011). Údaje však budou v Chorvatsku dostupné pro rok 2013. V některých případech byl nedostatek údajů způsoben rozdíly v soudním systému.

Arménie neposkytla žádná data, protože v zemi nepůsobila žádná probační služba (viz kapitola 2.3.1.1).

44 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2. 2. 6.

Jak zde již bylo zmíněno, národní korespondent pro Srbsko interpretoval definici probačního úřadu striktním způsobem (viz kapitola 2.3.1.1). Přesto tato země údaje o písemných zprávách poskytla.

Z tabulek 7 a) a 7 b) vyplývá, že méně údajů bylo k dispozici o zprávách ohledně dospělých a mladistvých zvláště. V mnoha případech to bylo způsobeno rozdíly ve vedení statistik. Například v Rumunsku nejsou data v rámci jednotlivých fází trestního řízení sbírána odděleně pro mladistvé a pro dospělé.

Je překvapivé, že více zemí uvedlo údaje o konkrétních zprávách než pro celkový počet. 23 zemí dokázalo poskytnout data pro nejméně jednu z kategorií uvedených v tabulce 7 b), ale pouze 18 zemí pro celkový počet zpráv (viz tabulka 7 a)). Velký počet zemí znalo údaje týkající se zpráv předcházejících rozsudku (22 zemí). Na druhé straně u jiných typů byla data limitovaná. Pouze sedm zemí vyplnilo kategorie „zprávy týkající se dohledu v průběhu výkonu alternativního trestu“ a „zprávy týkající se předpokladů pro podmíněčné propuštění“. V dalších kategoriích byla dostupnost dat ještě horší. Žádná země neposkytla údaje pro všechny uvedené kategorie. V některých případech za to mohou rozdíly v oblasti soudnictví, protože psaní zpráv nebylo úkolem v každé fázi řízení ve všech účastnících se zemích (viz tabulky 4 a) – c) a 5 a) – c) v kapitolách 2.3.2.1 a 2.3.2.2).

V mnoha zemích však byl nedostatek dat z důvodu rozdílů ve statistice. Například na Maltě nebyla k dispozici žádná data o pravidelných zprávách, které jsou odevzdávány soudu ohledně chování osoby v případech, kdy je pod dohledem před vynesením pravomocného rozsudku nebo v případech dohledu ve fázi po vynesení rozsudku. Takové zprávy byly časté, ale údaje o nich nebyly k dispozici. V Nizozemsku byly zprávy psané během výkonu alternativních trestů, výkonu podmíněčného trestu odnětí svobody a po podmíněčném propuštění součástí výkonu trestu, nikoli samostatným produktem probační služby. Tyto zprávy proto nebyly samostatně registrovány. V České republice a Severním Irsku se objevily určité problémy s uvedenými kategoriemi. Rakousko nerozlišovalo mezi probačními zprávami týkajícími se podmíněných trestů a podmíněčných propuštění a jsou proto všechny zahrnuty do údajů uvedených v kategorii „zprávy během výkonu podmíněčného trestu odnětí svobody“.

Tabulka 7: Písemné zprávy poskytované probačními úřady v roce 2010

a) Celkem:

	Zpráv celkem		
	Celkem	Zprávy o dospělých	Zprávy o mladistvých
Albánie	●	—	—
Arménie	—	—	—
Rakousko	—	—	—
Belgie	●	●	●
Bulharsko	●	—	—
Chorvatsko	—	—	—
Kypr	—	—	—
Česká rep.	●	●	●
Dánsko	—	—	—
Estonsko	—	—	—
Finsko	●	●	●
Francie	●	—	—
Gruzie	—	—	—
Německo	—	—	—
Maďarsko	●	●	●
Island	—	—	—
Irsko	—	—	—
Itálie	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●
Lotyšsko	—	—	—
Litva	—	—	—
Lucembursko	—	—	—
Malta	●	●	●
Moldávie	●	●	●
Nizozemsko	—	—	—
Norsko	●	—	—
Polsko	—	—	—
Portugalsko	●	—	—
Rumunsko	●	●	●
Rusko	—	—	—
Srbsko	●	●	—
Slovensko	—	—	—
Slovinsko	—	●	—
Španělsko	—	—	—
Švédsko	●	—	—
Švýcarsko	—	—	—
Turecko	—	—	—
Ukrajina	—	—	—
UK: A. & W.	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●
UK: Skotsko	●	●	—

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

b) Konkrétní zprávy:

	Zprávy před vynesením rozsudku			Zprávy týkající se dohledu během výkonu alternativního trestu			Zprávy během výkonu podmíněného trestu odnětí svobody			Zprávy týkající se nezbytných podmínek pro podmíněné propuštění			Zprávy po podmíněném propuštění		
	Celkový počet	Zprávy o dospělých	Zprávy o mladistvých	Celkový počet	Zprávy o dospělých	Zprávy o mladistvých	Celkový počet	Zprávy o dospělých	Zprávy o mladistvých	Celkový počet	Zprávy o dospělých	Zprávy o mladistvých	Celkový počet	Zprávy o dospělých	Zprávy o mladistvých
Albánie	●	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Belgie	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Island	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Lotyšsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—
Norsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Portugalsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumunsko	●	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	—	—	●	●	—	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
UK: Skotsko	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

2.3.4 Shrnutí

Nově vytvořené části dotazníku o probačních agenturách fungovaly velmi dobře. Většina zemí odpovědi dodala a podařilo se shromáždit podrobné informace o existenci, typu, kompetencích a úkolech probačních agentur oprávněných k práci s dospělými a mladistvými v Evropě. Navíc bylo k dispozici velké množství údajů ohledně zaměstnanců a zpráv, a to dokonce i v některých detailních kategoriích jako „kvalifikovaní probační pracovníci“ nebo „zprávy předcházející odsouzení“.

Projekt ukázal, že probační úřady ve většině zemí Evropy existují. Navzdory složitosti a odlišnosti systémů trestní justice, bylo možné získat některá obecná zjištění. Většina úřadů je veřejných, žádná země neuvedla soukromou společnost. Ve většině zemí mají probační úřady na starost dospělé i mladistvé, často vykonávají stejné úkony. Funkce probačních úřadů se mohou velmi lišit, ale ukázalo se, že jen málo probačních úřadů vykonává probační úkony během doby, kdy je odsouzená osoba ve výkonu trestu odnětí svobody.

Na závěr lze říci, že shromážděná data nemusí odrážet všechny aspekty probačních úřadů v Evropě, podařilo se však získat srovnávací přehled různých systémů, jakož i podrobné informace o vybraných tématech. Informace získané v této části mohou také sloužit jako užitečné podklady při interpretaci otázek týkajících se CSM a probace v následujících kapitolách.

2.4 Dostupnost dat o CSM

Následující kapitoly se zabývají dostupností dat ohledně alternativních trestů a opatření na úrovních trestního stíhání (2.4.1) a odsouzení (2.4.2). Dostupnost dat pro vybraná probační opatření (dohled, obecně prospěšné práce a elektronický monitoring) bude uvedena v kapitole 2.4.3.

2.4.1 Dostupnost dat o CSM na úrovni trestního stíhání

Na úrovni trestního stíhání chtěla skupina zjistit, které alternativní tresty a opatření je možno spojit s podmíněným zastavením (viz kapitoly 2.4.1.1 a 2.4.1.2). Skupinu také zajímala samostatná pravomoc policie zastavit řízení nebo podmíněně zastavit řízení (viz kapitola 2.4.1.3). Irsko, Kosovo (UNR), Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Moldávie, Norsko, Srbsko a Severní Irsko nebyly schopny poskytnout žádné odpovědi pro celou část týkající se trestního stíhání (druhá část dotazníku). Proto následující analýza tyto země nezmiňuje. Jsou pouze uvedené v seznamu pod tabulkou s vysvětlením „Ve druhé části dotazníku bez odpovědi“.

2.4.1.1 Kategorie podmíněných zastavení

Tato kapitola se zaměřuje na definice a pojetí podmíněných zastavení. Podobná otázka již byla součástí čtvrtého vydání ESB (viz Jehle & Harrendorf 2010: str. 197). V projektu DECODEUR přidala skupina podotázky podle různých podmínek (např. mediace mezi obětí a pachatelem, obecně prospěšné práce a dohled). U každého pojetí, které je jejich právnímu systému známé, byly země požádány o určení, zda je dané pojetí zařazeno do jejich dat nebo nikoliv. Jinak měly označit „pojetí neexistuje“.

Několik zemí (Kypr, Dánsko, Rumunsko, Ukrajina a Anglie a Wales), označilo „nezařazeno“ u všech podmínek (viz tabulka 8, tyto země nemohly v kapitole 2.4.1.2 poskytnout žádné údaje o podmíněných zastaveních). Některé země tuto otázku nezodpověděly z toho důvodu, že na úrovni trestního stíhání neměly k dispozici vůbec žádná data (Španělsko a Švédsko) nebo alespoň žádné údaje o podmíněných zastaveních trestního stíhání (Itálie a Švýcarsko).

Tabulka 8 ukazuje, že v mnoha zemích jsou použitelné pouze vybrané podmínky. Například v Albánii, Finsku a Turecku může být součástí podmíněného zastavení jen velmi omezený počet CSM. V několika zemích (např. v Polsku) není možné použít podmínku žádnou. V dalších případech (např. v Rakousku, Belgii a Francii) je možné s podmíněným zastavením kombinovat širokou škálu různých CSM. Většina použitelných podmínek byla zařazena v údajích účastníků se zemí. Dvě země v komentářích uvedly příklady pro kategorii „jiné“. Německo zmínilo placení výživného. Řecko uvedlo pokutu *sui generis* (zaplacení částky veřejně prospěšné organizaci).

Tabulka 8: Kategorie podmíněných zastavení pro výstupní data⁴⁵

	Podmíněné zastavení vykonané státním zástupcem bez vynesení formálního rozsudku (tj. řízení je zastaveno, pokud podezřelý splní podmínku) – Zahrnuje následující podmínky:						
	Pokuta	Odškodnění	Mediace mezi obětí a pachatelem	Veřejné pro-spěšné práce	Dohled	Příkaz podstoupit specifickou terapeutickou léčbu	Jiné
Albánie	/	/	■	/	/	■	■
Arménie	/	/	/	/	/	/	...
Rakousko	■	■	■	■	■	■	...
Belgie	■	■	■	■	■	■	■
Bulharsko	/	/	/	/	/	/	/
Chorvatsko	■	■	■	□	□	■	■
Kypr	□	□	□	□	□	□	□
Česká rep.	/	■	/	/	/	■	■
Dánsko	□	□	□	□	□	□	□
Estonsko	/	...	■	■	/	■	...
Finsko	■	/	/	/	/	/	■
Francie	■	■	■	■	■	■	...
Gruzie	■	■	■	■	□	■	...
Německo	■	■	■	■	/	■	■
Řecko	/	■	■	■	■	■	■
Maďarsko	/	/	■	/	□	/	■
Island	□	/	/	/	/	/	...
Itálie	...	...	...	...	...	...	...
Litva	/	□	■	/	/	/	■
Nizozemsko*	■	■	/	■	□	□	...
Polsko	/	/	/	/	/	/	/
Portugalsko	/	■	/	■	/	■	■
Rumunsko	□	□	□	□	□	□	/
Rusko	■	■	■	■	■	■	...
Slovensko	/	■	■	■	■	■	■
Slovinsko	/	■	■	■	■	/	■
Španělsko	...	...	...	...	...	...	...
Švédsko	...	...	...	...	...	...	...
Švýcarsko	...	...	...	...	...	...	...
Turecko	■	/	■	/	/	/	/
Ukrajina	□	□	□	□	□	□	□
UK: A. & W.	□	□	□	□	□	□	□
UK: Skotsko	■	■	...	...	...	...	■

Část 2 dotazníku bez odpovědi: Irsko, Kosovo (UNR), Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Moldávie, Norsko, Srbsko, UK: Severní Irsko.

* Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z aktualizace „Probace v Evropě“ (www.CEP-probation.org).

45 Plné znění otázky je uvedeno v příloze 4 (část 2).

2.4.1.2 Případy rozhodnutí orgány pověřenými stíháním v roce 2010

Zatímco předcházející otázka se týkala definicí, tato kapitola se zabývá údaji o podmíněných zastaveních. Obdobná otázka již byla součástí 4. vydání dotazníku ESB (viz Jehle & Harrendorf 2010: str. 199; Aebi a kol. 2010: str. 137 a následující). V projektu DECODEUR přidala skupina další rozdělení podle podmínek (např. mediace mezi obětí a pachatelem, obecně prospěšné práce a dohled). Dalším zdokonalením bylo shromažďování dat zvlášť o celkovém počtu a pro mladistvé.

Následující tabulky uvádí výsledky konečného dotazníku ohledně projektu pro tuto otázku: tabulka 9 a) se týká celkových čísel, druhá tabulka (9 b)) mladistvých.⁴⁶ Z tabulky 9 a) je patrné, že pouze 15 zemí bylo schopno poskytnout údaje o celkových počtech podmíněných zastavení. 13 zemí mohlo uvést informace nejméně o jedné podmínce. Množství dat se mezi jednotlivými kategoriemi liší. Deset zemí mělo údaje o mediaci mezi obětí a pachatelem. Data týkající se dohledu byla dostupná pouze ve dvou zemích. Několik zemí poskytlo informace o řadě různých podmínek (např. Rakousko, Německo a Slovinsko). Na druhou stranu například Albánie, Estonsko a Řecko měly k dispozici údaje pouze pro jednu konkrétní kategorii. Z předcházející tabulky týkající se definicí jasně vyplývá, že v některých případech stojí za nedostatkem dat právní důvody. V několika zemích nebyly použitelné žádné podmínky nebo pouze několik (např. v Albánii a Turecku).

Tabulka 9 b) ukazuje, že údaje o mladistvých se vyskytovaly v ještě menším množství. Pouze osm zemí mohlo uvést celkový počet podmíněných zastavení. Data týkající se mediace mezi obětí a pachatelem byla k dispozici pouze v pěti zemích. O dohledu neměla údaje žádná země. Mnoho zemí uvedlo v komentářích problémy s poskytováním dat o mladistvých. V Rakousku byly ohledně rozhodnutí o případech, které se týkaly mladistvých k dispozici pouze procentuální údaje, ale žádná konkrétní čísla. V Řecku byla nedávno zavedena pravomoc státního zástupce ukládat tresty. Státní zástupce může uložit kterékoli opatření uvedené v otázce (např. mediace mezi obětí a pachatelem, obecně prospěšné práce a dohled), nejsou však dostupná žádná data.

46 Další informace týkající se mladistvých viz kapitola 2.2.6.

Tabulka 9: Případy rozhodnuté orgány pověřenými trestním stíháním v roce 2010⁴⁷

a) Celkový počet:

	Celkový počet	Podmíněná zamítnutí								
		Celkový počet podmínečných rozhodnutí	Pokuta	Odškodnění	Mediace mezi obětí a pachatelem	Veřejně prospěšné práce	Dohled	Příkaz podstoupit specifickou terapeutickou léčbu	Jiná opatření	Kombinovaná opatření
Albánie	●	—	—	—	—	—	—	●	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	—	●	●	●	●	—	—
Belgie	●	●	●	●	●	—	—	—	●	—
Bulharsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	●	—	—	●	—	—	—	—	—
Finsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	●	—	●	●	●	—	●	—	—
Gruzie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	●	●	●	●	●	●	●	—	●	—
Řecko	●	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	—	—	●	—	—	—	●	—
Island	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	●	—	—	●	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	●	—	●	—	—	—	—
Polsko	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumunsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	●	●	—	●	●	●	—	—	●	●
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	●	●	●	—	●	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Skotsko	●	●	●	●	—	—	—	—	●	●

Část 2 dotazníku bez odpovědi: Irsko, Kosovo (UNR), Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Moldávie, Norsko, Srbsko, UK: Severní Irsko.

47 Plné znění otázky je uvedeno v příloze 4 (otázka 2. 1. 4).

b) Mladiství:

	Celkový počet	Podmíněná zamítnutí								
		Celkový počet podmíněných zamítnutí	Pokuta	Odškodnění	Mediace mezi obětí a pachateli	Věřejně pro- spěšné práce	Dohled	Příkaz podstoupit specifickou terapeutickou léčbu	Jiná opatření	Kombinovaná opatření
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Belgie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	●	—	●	●	●	—	●	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Řecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	—	—	●	—	—	—	●	—
Island	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	●	—	—	●	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	●	—	●	—	—	—	—
Polsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumunsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	●	●	—	●	●	●	—	—	●	●
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	●	●	●	—	●	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

2.4.1.3 Samostatné pravomoci policie zastavit trestní řízení, rozhodnout o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo vydat trestní příkaz

Skupinu také zajímaly policejní pravomoci ohledně podmíněných zastavení trestního stíhání. Příslušná otázka obsahuje rozdělení podle druhu pravomocí, např. „zastavení trestního řízení, protože pachatel zůstává neznámý“, „zastavení řízení z důvodu veřejného zájmu/napomenutí (simple caution)“ a „podmíněného zastavení/podmíněného napomenutí (conditional caution)“ (obdobná otázka už byla součástí 4. vydání dotazníku ESB, viz Jehle & Harrendorf 2010: 203).

Z výsledků (tabulka 10) vyplývá, že ve většině účastnících se zemí policie nemá žádné pravomoci tohoto typu. Pozitivně na otázku odpovědělo pouze devět zemí (Kypr, Česká republika, Řecko, Island, Nizozemsko, Rusko, Slovensko, Ukrajina a Skotsko). V některých zemích, jako například na Islandu, může policie provádět téměř všechny vyjmenované úkony. Na Kypru a v Rusku však mohla policie zastavit trestní řízení pouze na základě jiných věcných nebo právních důvodů. Kategorii ve vztahu k CSM nejdůležitější – „podmíněné zastavení/napomenutí“ vybraly pouze tři země (Řecko, Nizozemsko a Skotsko).

V sekci pro komentáře objasnilo mnoho zemí specifika vlastních systémů trestní justice. Například Řecko uvedlo, že policie má pravomoc rozhodnout o podmíněném zastavení/podmíněnému napomenutí pouze v případech méně závažných činů. Korespondent pro Nizozemsko vysvětlil, že ačkoliv policie ve skutečnosti nemá žádné pravomoci zastavit trestní řízení, v praxi byla na odpovědnost státního zástupce zastavení trestního řízení a podmíněná zastavení používána (což se ale ve statistikách trestního stíhání neobjevuje). V Rusku je policie oprávněna upustit od stíhání, jsou-li překážkou vyšetřování trestného činu právní důvody (např. když v případě určitých trestných činů oběť stáhne hlášení/obvinění). Skotsko vysvětlilo, že podmíněná zastavení/podmíněná napomenutí znamenají vydání oznámení o výtržnostech a policejních varováních. Na Ukrajině měla policie pravomoc upustit od trestního řízení v omezeném počtu případů (např. absence důkazů), nutností ale bylo okamžité informování státního zástupce.

Tabulka 10: Samostatné pravomoci policie zastavit trestní řízení, rozhodnout o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo vydat trestní příkaz, který se počítá jako odsouzení

	Má policie samostatnou pravomoc zastavit trestní řízení, rozhodnout o podmíněném zastavení nebo vydat trestní příkaz, který se počítá jako odsouzení?	Pokud ano, které z pravomocí má?				
		Zastavení řízení protože pachatel zůstává neznámý	Zastavení řízení z jiných věcných nebo právních důvodů	Zastavení řízení z důvodu veřejného zájmu / napomenutí	Podmíněné zastavení / podmíněné napomenutí	Trestní příkaz
Albánie						
Arménie						
Rakousko						
Belgie						
Bulharsko						
Chorvatsko						
Kypr	X		X			
Česká rep.	X	X	X	X		
Dánsko	...	...	...	...	...	...
Estonsko						
Finsko						
Francie						
Gruzie						
Německo						
Řecko	X				X	
Maďarsko						
Island	X	X	X	X		X
Itálie						
Litva						
Nizozemsko	X	X			X	
Polsko						
Portugalsko						
Rumunsko						
Rusko	X		X			
Slovensko	X	X				
Slovinsko						
Španělsko	...	...	...	...	...	...
Švédsko	...	...	...	...	...	...
Švýcarsko	...	...	...	...	...	...
Turecko						
Ukrajina	X	X	X			
UK: A. & W.						
UK: Skotsko	X				X	

Část 2 dotazníku bez odpovědi: Irsko, Kosovo (UNR), Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Moldávie, Norsko, Srbsko, UK: Severní Irsko.

2.4.1.4 Shrnutí

Celkově je možné říci, že sběr dat byl na úrovni trestního stíhání poměrně úspěšný. Mnoho zemí poskytlo údaje ohledně použití odškodnění a jiných opatření jako podmínky pro podmíněné zastavení. Menší počet zemí uvedl údaje k tomuto tématu pro mladistvé než pro celkový počet. Pokud jde o pravomoci policie, nebylo proveditelné zařadit roz-

dělení podle jednotlivých podmínek (např. odškodnění). Přesto však bylo možné získat o samostatných pravomocích policie v souvislosti s podmíněným zastavením některé obecné informace.

2.4.2 Dostupnost dat ohledně CSM na úrovni odsouzení

Skupina si vytyčila za úkol získat informace o CSM (alternativních trestech a opatřeních) v rámci jednotlivých fází trestního řízení. Proto byla sbírána data nejen na úrovni trestního stíhání, ale i na úrovni odsouzení. Některé údaje týkající se CSM mohou být nalezeny v otázce zjišťující „celkový počet osob, kterým byly uloženy tresty/opatření v roce 2010“ (kapitola 2.4.2.1). Pro podrobnější analýzu navrhla skupina doplňkovou otázku zaměřující se na „alternativní tresty a opatření uložené v roce 2010“ (kapitola 2.4.2.3). Skupina také chtěla získat data o CSM na úrovni odsouzení, která se týkají mladistvých. To bylo považováno za velmi zajímavé, protože se tresty a opatření uložené mladistvým mohou v souladu s trestním právem mladistvých lišit od trestání dospělých (viz Jehle & Harrendorf 2010: str. 234, týkající se 4. Vydání dotazníku ESB). Dostupnost dat ohledně mladistvých je uvedena v kapitolách 2.4.2.2 a 2.4.2.4.

Údaje o odsouzení nejsou shromažďovány pouze pro celkový počet trestných činů, ale také odděleně pro 18 různých kategorií (např. závažné dopravní přestupky, těžké ublížení na zdraví a znásilnění). Na začátku projektu se také uvažovalo o zařazení počítačové kriminality, ale vyhodnocení pilotního dotazníku ukázalo závažné problémy s definicemi těchto trestných činů.

Pro sedm zemí (Belgie, Island, Lotyšsko, Lucembursko, Moldávie, Norsko a Rumunsko) se v části týkající se odsouzení (třetí část dotazníku) nepodařilo získat žádné odpovědi. Tyto země nejsou v následující analýze zahrnuté, jsou pouze uvedené v seznamu pod tabulkou s vysvětlením „Ve třetí části dotazníku bez odpovědi“.

2.4.2.1 Celkový počet osob, kterým byl uložen trest/opatření v roce 2010

Podobná otázka zjišťující celkový počet osob, kterým byl uložen trest/opatření se již vyskytovala ve čtvrtém vydání dotazníku ESB (viz Jehle & Harrendorf 2010: str. 248; Aebi a kol. 2010: str. 216 a následující). Během projektu DECODEUR byla tato otázka následovně upravena: Jednou z novinek byla změna statistické jednotky (v současné verzi jsou statistickou jednotkou *osoby* namísto *trestů* jako v předchozím vydání). V případě vícero trestů uložených jedné osobě najednou, budou korespondenti brát v úvahu nejpřísnější uložený trest (pravidlo hlavního trestu).

Navíc byly vloženy nově vytvořené podkategorie: „probace jako samostatný trest“ byla přidána jako podkategorie ne vazebních trestů a opatření a „částečně podmíněný“⁴⁸ jako podkategorie nepodmíněných vazebních trestů a opatření.

48 Za účelem zvýšení srovnatelnosti údajů bylo v anotaci dotazníku vysvětleno, že toto pojetí zahrnuje pouze tresty původně uložené trestním soudem jako „částečně podmíněné“ (tzn. s vyloučením podmíněného propuštění).

Tabulka 11 a) uvádí výsledky částí této otázky v souvislosti s projektem pro celkový počet trestných činů. Výsledky týkající se rozdělení podle trestných činů jsou uvedené v příloze této knihy (viz příloha 2). Země, které poskytly data v rozdělení podle trestných činů, jsou uvedeny v tabulce 11 b).

Z první tabulky (11 a)) vyplývá, že 28 zemí bylo schopno poskytnout údaje pro kategorii „celkový počet“. Téměř všechny tyto země také odevzdaly údaje pro nejméně jednu kategorii trestů. Žádná země však neměla údaje pro všechny typy trestů. Množství údajů se mezi jednotlivými kategoriemi liší. Velké množství zemí uvedlo údaje o pokutách, rozsudcích a celkovém počtu nevazebních trestů a opatření. Co se týče ostatních kategorií, bylo k dispozici omezené množství údajů. Pouze čtyři země měly údaje o probaci jako o samostatném trestu (Bulharsko, Maďarsko, Ukrajina a Skotsko). Jen pět zemí poskytlo data o dohledu jako nevazebním trestu nebo opatření (Arménie, Chorvatsko, Finsko, Severní Irsko a Skotsko). Při analýze těchto dat je třeba mít na paměti, že důvody pro nedostatek údajů mohou být různé:

- V některých případech byl nedostatek údajů způsoben rozdíly v právních systémech evropských zemí. Ne všechny CSM jsou používány ve všech zemích. Například podle bulharského práva je probace jediným alternativním trestem.
- Také se může jednat o záležitosti statistické. V Německu a Srbsku nebyla k dispozici žádná data o podskupinách podmíněných vazebních trestů (ačkoli je spojení podmíněného odnětí svobody a CSM podle jejich trestního práva možná).

Tabulka 11 b) ukazuje, že dostupnost dat pro rozdělení podle trestných činů nebyla tak dobrá jako pro celkový počet trestných činů. V některých zemích (např. v Estonsku a Litvě) nebyla pro jednotlivé podkategorie rozdělené podle trestných činů dostupná žádná data. 25 zemí mohlo poskytnout údaje pro kategorii „celkový počet“ alespoň v jedné skupině trestů. 23 zemí uvedlo údaje ohledně „pokut“ alespoň v jedné kategorii trestů, ale pouze tři byly schopny poskytnout taková data pro „probaci jako samostatný trest“ (Bulharsko, Maďarsko a Skotsko).

Množství dat se také liší mezi jednotlivými skupinami trestných činů (viz příloha 2). V případě obecných kategorií jako krádež (celkový počet) bylo shromážděno velké množství údajů. 16 zemí poskytlo údaje o „nevazebních trestech a opatřeních (celkový počet)“. Na druhou stranu nebyl k dispozici dostatek informací týkajících se úzce specializovaných typů trestných činů. Například v případě vloupání byla data pro nevazební tresty a opatření (celkový počet) k dispozici pouze v Německu, Anglii a Walesu a Severním Irsku. Nedostatek údajů pro určité kategorie trestů může být způsoben rozdíly v systému soudnictví. Ne každý trestný čin uvedený v otázce byl v každé zemi individuálním a samostatným trestným činem. Navíc v některých případech se definice trestných činů přesně neshodovaly s právními termíny užívanými v jednotlivých zemích. Například v Polsku nebylo možné oddělit sexuálně motivované násilí – tak jak je definováno na začátku dotazníku – od znásilnění.

Tabulka 11: Celkový počet osob, kterým byl uložen trest/opatření v roce 2010⁴⁹

a) Trestné činy: Celkový počet

	Celkový počet	Rozsudek / pouze pokárání	Pokuta	Nevazební tresty a opatření				Podmíněné tresty odnětí svobody a opatření				Jiná opatření
				Celkový počet	Obecně prospěšné práce	Dohled	Probace jako samostatný trest	Celkový počet	S obecně prospěšnými pracemi	Sdholedem	Částečně podmíněné	
Albánie	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	●	—	●	●	●	●	—	—	—	●	—	●
Rakousko	●	—	●	—	—	—	—	●	—	—	●	—
Bulharsko	●	—	●	—	—	—	●	—	—	—	—	●
Chorvatsko	●	—	●	●	●	●	—	●	—	—	—	●
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	●	●	●	—	●	—	—	●	—	●	—	●
Dánsko	●	—	●	—	—	—	—	●	—	—	—	●
Estonsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	●	●	●	●	●	●	—	●	●	—	—	●
Francie	●	●	●	●	—	—	—	●	●	●	●	—
Gruzie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	●	●	●	●	—	—	—	●	—	—	—	—
Řecko	●	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	●	●	●	—	●	●	●	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	●	●	●	●	—	—	●	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	●	●	—	—	●	●	—	●	●
Polsko	●	—	●	●	●	—	—	●	—	●	—	●
Portugalsko	●	●	●	●	●	—	—	●	—	●	—	●
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	●	●	●	●	—	—	●	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	●	●	●	●	—	—	●	●	—	●	●
Švýcarsko	●	—	—	●	●	—	—	●	—	—	—	—
Turecko	●	—	●	●	—	—	—	●	—	—	—	●
Ukrajina	●	—	—	—	●	—	●	—	—	—	—	●
UK: A. & W.	●	—	●	●	—	—	—	●	—	—	—	●
UK: Sev. Irsko.	●	—	●	●	●	●	—	●	—	—	—	●
UK: Skotsko	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—

Část 3 dotazníku bez odpovědi: Belgie, Island, Lotyšsko, Lucembursko, Moldávie, Norsko, Rumunsko.

49 Plné znění otázky je uvedeno v příloze 4 (otázka 3. 2. 1.1).

b) Rozdělení podle trestných činů

Níže uvedené země mohly poskytnout data v rozdělení podle trestných činů

Kategorie		Země
Celkový počet		Albánie, Arménie, Rakousko, Bulharsko, Chorvatsko, Česká rep., Dánsko, Finsko, Francie, Gruzie, Německo, Řecko, Maďarsko, Kosovo (UNR), Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Slovinsko, Švédsko, Turecko, Ukrajina, UK: A. & W., UK: Sev. Irsko, UK: Skotsko
Rozsudek / pouze pokárání		Albánie, Rakousko, Chorvatsko, Česká rep., Dánsko, Finsko, Francie, Německo, Maďarsko, Kosovo (UNR), Nizozemsko, Portugalsko, Srbsko, Slovinsko, Švédsko, UK: Skotsko
Pokuta		Albánie, Arménie, Rakousko, Bulharsko, Chorvatsko, Česká rep., Dánsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Kosovo (UNR), Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Slovinsko, Švédsko, Turecko, UK: A. & W., UK: Sev. Irsko, UK: Skotsko
Nezaběhnutí tresty a opatření	Celkový počet	Arménie, Chorvatsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Kosovo (UNR), Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Slovinsko, Švédsko, Turecko, UK: A. & W., UK: Sev. Irsko, UK: Skotsko
	Obecně prospěšné práce	Arménie, Chorvatsko, Česká rep., Finsko, Maďarsko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Švédsko, UK: Sev. Irsko., UK: Skotsko
	Dohled	Arménie, Chorvatsko, Finsko, UK: Sev. Irsko, UK: Skotsko
	Probace jako samostatný trest	Bulharsko, Maďarsko, UK: Skotsko
Podmíněné tresty odnětí svobody a opatření	Celkový počet	Rakousko, Chorvatsko, Česká rep., Dánsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Švédsko, Turecko, UK: A & W., UK: Sev. Irsko
	S obecně prospěšnými pracemi	Finsko, Francie, Maďarsko, Nizozemsko, Švédsko
	S dohledem	Arménie, Francie, Polsko, Portugalsko
Částečně podmíněný		Rakousko, Francie, Nizozemsko, Švédsko
Jiná opatření		Arménie, Bulharsko, Chorvatsko, Dánsko, Finsko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Slovinsko, Švédsko, Turecko, UK: A. & W., UK: Sev. Irsko

2.4.2.2 Tresty/opatření uložené mladistvým v roce 2010

Skupina si kladla za cíl shromáždit také data o odsouzení pro CSM ohledně mladistvých.⁵⁰ Trestání mladistvých bylo považováno za zvláště zajímavé, protože se může lišit od trestů a opatření ukládaných dospělým (viz Jehle & Harrendorf 2010: str. 234, týkající se 4. vydání ESB). Podobná otázka ohledně sankcionování mladistvých již byla součástí 4. vydání dotazníku ESB (viz Jehle & Harrendorf 2010: str. 248; Aebi a kol. 2010: str. 236 a následující).

Následující tabulky ukazují výsledky projektu ohledně mladistvých, kterým byly uloženy tresty a opatření v roce 2010. První tabulka (12 a)) uvádí dostupnost dat pro celkový počet trestných činů, zatímco tabulka 12 b) jmenuje země, které poskytly údaje v rozdělení podle trestných činů. Tabulky včetně podrobných výsledků rozdělení podle trestných činů jsou k nahlédnutí v příloze této knihy (viz příloha 3).

50 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2.2.6.

Dostupnost dat je téměř tak dobrá jako pro „celkový počet osob, kterým byl uložen trest/opatření” (viz kapitola 2.4.2.1). Pro mnoho zemí nebylo nijak výrazně obtížné poskytnout samostatné údaje o mladistvých na úrovni odsouzení. Co se týče celkového počtu trestných činů v tabulce 12 a), 25 zemí poskytlo data pro kategorii „celkový počet”, z nichž téměř všechny dodaly údaje pro nejméně jednu kategorii trestů. Žádná země však neměla údaje pro všechny typy trestů. Stejně jako v kapitole 2.4.2.1, množství dat se mezi jednotlivými kategoriemi liší. 19 zemí disponovalo údaji pro kategorii „celkový počet nevazebních trestů/opatření”. Pro některé jiné typy (např. probace jako samostatný trest) se objevil podobný nedostatek údajů jako pro celkový počet osob v kapitole 2.4.2.1.

Jak již bylo zmíněno dříve, nedostatek dat může být způsoben právními nebo statistickými důvody. V rámci srbského práva nebyly například aplikovatelné žádné podmíněčné tresty nebo opatření u mladistvých. Ve Francii nebyla dostupná žádná samostatná data o mladistvých v souvislosti s obecně prospěšnými pracemi jako samostatným trestem, pouze v kombinaci s podmíněčným trestem. V Chorvatsku byly dostupné údaje pro nevazební tresty a opatření uložené mladistvým, ale právní pojetí se mírně liší od kategorií uvedených v tabulkách.

Co se týče kategorie „jiná opatření”, některé země uvedly stejné příklady jako v kapitole 2.4.2.1 (Česká republika a Finsko). Několik zemí uvedlo opatření, která jsou vhodná zejména pro mladistvé. Například Švýcarsko odkazovalo na umístění mladistvých do rodiny.

Pokud jde o rozdělení podle trestných činů (viz tabulka 12 b)), byla dostupnost údajů mírně horší než pro celkový počet trestných činů. 23 zemí dodalo údaje pro kategorii „celkový počet” (přinejmenším v jedné skupině trestného činu), 17 zemí pro „pokuty” a tři země pro „probaci jako samostatný trest” (Chorvatsko, Maďarsko a Skotsko). Stejně jako v kapitole 2.4.2.1 se množství dat mezi jednotlivými kategoriemi trestných činů také liší (viz příloha 3).

Tabulka 12: Mladiství, kterým byla uložena sankce/opatření v roce 2010⁵¹

a) Trestné činy: Celkový počet

	Celkový počet	Rozsudek / pouze pokárání	Pokuta	Nevazební tresty a opatření				Podmíněné tresty odnětí svobody a opatření			Částečně podmíněný	Jiná opatření
				Celkový počet	Obecně prospěšné práce	Dohled	Probace jako samostatný trest	Celkový počet	S obecně prospěšnými pracemi	S dohledem		
Albánie	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	●	—	—	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Rakousko	●	—	●	—	●	—	—	●	—	—	●	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	●	—	—	●	●	●	●	●	—	—	—	●
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	●	●	●	—	●	●	—	●	—	●	—	●
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	●	●	●	●	●	●	—	●	●	—	—	●
Francie	●	●	●	●	—	—	—	●	●	●	●	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	●	—	—	●	—	—	—	●	—	●	—	—
Řecko	●	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	●	●	●	—	●	●	●	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	●
Litva	●	●	●	●	●	—	—	●	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	●	●	—	—	●	●	—	●	●
Polsko	●	—	—	●	—	—	—	●	—	—	—	—
Portugalsko	●	●	●	●	●	—	—	●	—	●	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	●	—	●	●	●	●	—	—	—	—	—	●
Španělsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	●	●	●	●	—	—	●	●	—	●	●
Švýcarsko	●	●	●	●	●	●	—	●	—	—	●	—
Turecko	●	—	●	●	—	—	—	●	—	—	—	●
Ukrajina	●	—	●	—	●	●	●	—	—	—	—	●
UK: A. & W.	●	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	●
UK: Sev. Irsko	●	—	●	●	●	●	—	●	—	—	—	●
UK: Skotsko	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—

Část 3 dotazníku bez odpovědi: Belgie, Island, Lotyšsko, Lucembursko, Moldávie, Norsko, Rumunsko.

51 Celé znění otázky je uvedeno v příloze 4 (otázka 3.2.2.1).

b) Rozdělení podle trestných činů

Níže uvedené země mohly poskytnout údaje v rozdělení podle trestných činů:

Kategorie		Země
Celkový počet		Albánie, Arménie, Rakousko, Chorvatsko, Česká rep., Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Kosovo (UNR), Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Slovinsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, Ukrajina, UK: A. & W., UK: Sev. Irsko, UK: Skotsko
Rozsudek / pouze pokárání		Albánie, Česká rep., Finsko, Francie, Maďarsko, Kosovo (UNR), Nizozemsko, Portugalsko, Švédsko, UK: Skotsko
Pokuty		Albánie, Rakousko, Česká rep., Finsko, Francie, Maďarsko, Kosovo (UNR), Nizozemsko, Portugalsko, Slovinsko, Švédsko, Turecko, UK: A. & W., UK: Sev. Irsko, UK: Skotsko
Nevazební tresty a opatření	Celkový počet	Arménie, Chorvatsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Slovinsko, Švédsko, Turecko, UK: A. & W., UK: Sev. Irsko, UK: Skotsko
	Obecně prospěšné práce	Chorvatsko, Česká rep., Finsko, Maďarsko, Nizozemsko, Slovinsko, Švédsko, UK: Sev. Irsko, UK: Skotsko
	Dohled	Arménie, Chorvatsko, Česká rep., Finsko, Řecko, Slovinsko, UK: Sev. Irsko, UK: Skotsko
	Probace jako samostatný trest	Chorvatsko, Maďarsko, UK: Skotsko
Podmíněné tresty odnětí svobody a opatření	Celkový počet	Rakousko, Chorvatsko, Česká rep., Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Švédsko, Turecko, UK: Sev. Irsko
	S obecně prospěšnými pracemi	Finsko, Francie, Maďarsko, Nizozemsko, Švédsko
	S dohledem	Arménie, Česká rep., Finsko, Francie, Německo, Portugalsko
Částečně podmíněný		Rakousko, Francie, Nizozemsko, Švédsko
Ostatní opatření		Arménie, Chorvatsko, Finsko, Řecko, Kosovo, Nizozemsko, Slovinsko, Švédsko, Turecko, UK: A. & W., UK: Sev. Irsko

2.4.2.3 Alternativní tresty a opatření uložené v roce 2010

V projektu DECODEUR vypracovala skupina novou otázku zaměřující se na alternativní tresty a opatření na úrovni odsouzení. Sbírala data o celkovém počtu CSM a šesti různých kategoriích (obecně prospěšné práce, dohled, odškodnění, ambulantní terapeutická léčba, probace jako samostatný trest a jiné CSM). Důležitou odlišností od kapitol 2.4.2.1 a 2.4.2.2 je statistická jednotka. Tato otázka se ptá na *tresty* (ne *osoby*). Takto mohla skupina shromáždit údaje nejen o *osobách*, kterým byl uložen trest/opatření, ale také získat podrobné informace o uložených *trestech*.

Dostupnost dat pro alternativní tresty a opatření uložené v roce 2010 je uvedená v následujících tabulkách. První tabulka (13 a)) uvádí celkový počet trestných činů, druhá tabulka (13 b)) jednotlivé kategorie podle trestných činů. Celkově nebyla dostupnost údajů tak dobrá jako v kapitole 2.4.2.1. Pro mnoho zemí bylo obtížnější poskytnout údaje týkající se trestů než údaje ohledně osob. To se dá vysvětlit „pravidlem hlavního trestu“. V otázce zaměřené na *osoby*, kterým byl uložen trest, bylo toto pravidlo použito (viz kapitola 2.4.2.1). Proto

se počítal pouze nejprísnejší trest. Naproti tomu speciální otázka o CSM (alternativních trestech a opatřeních) pravidlo hlavního trestu nepoužila – měly být zahrnuty *všechny tresty* (i pokud jsou kombinované s trestem jiným).

Co se týče celkového počtu trestných činů v tabulce 13 a), pouze 13 zemí mohlo poskytnout data pro kategorii „celkový počet alternativních trestů a opatření“ nebo pro nejméně jeden druh CSM. Většina dostupných údajů byla pro obecně prospěšné práce. Údaje pro tuto kategorii dodalo 10 zemí. Naproti tomu údaje týkající se dohledu, ambulantní terapeutické léčby a probace jako samostatného trestu byly dostupné pouze ve čtyřech zemích a pouze Litva, Polsko a Severní Irsko dodalo údaje o odškodnění.

Méně údajů bylo k dispozici pro rozdělení podle trestných činů (tabulka 13 b), část I-V). Jen devět zemí (Rakousko, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Dánsko, Nizozemsko, Polsko, Anglie a Wales a Severní Irsko) bylo schopno poskytnout údaje pro „celkový počet CSM“ nebo pro jednotlivý typ CSM alespoň v jedné kategorii trestných činů. Sedm zemí mohlo pro rozdělení podle trestných činů poskytnout informace o obecně prospěšných pracích. Pouze čtyři země (Bulharsko, Kypr, Polsko a Severní Irsko) měly data pro dohled a jen dvě (Polsko a Severní Irsko) pro odškodnění a ambulantní terapeutickou léčbu. To samé platí pro kategorii „probace jako samostatný trest“, pro kterou mělo relevantní data pouze Bulharsko a Kypr. Nedostatek údajů není vždy zapříčiněn problémy statistické povahy. Také ukazuje na rozdíly v právních systémech v Evropě ohledně CSM (viz kapitola 2.4.2.1). Z tabulky 13 b) také vyplývá, že množství dat se mezi jednotlivými kategoriemi trestných činů lišilo. Většina dostupných údajů se týkala krádeže (celkový počet), vloupání (celkový počet), podvodu a drogových trestných činů (celkový počet). V těchto kategoriích mohlo o celkovém počtu CSM nebo alespoň o jednom z jednotlivých typů poskytnout data osm zemí. Naopak pouze dvě země (Anglie & Wales a Severní Irsko) měly údaje týkající se CSM ohledně vloupání do domácnosti.

Tabulka 13: Alternativní tresty a opatření uložené v roce 2010

a) Trestné činy: Celkový počet

	Celkový počet trestů a opatření ⁵²	Celkový počet CSM	Obecně prospěšné práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní terapeutická léčba	Probace jako samostatný trest	Jiné CSM
Albánie	●	●	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	—	●	●	—
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Chorvatsko	—	●	●	●	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Česká rep.	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—
Estonsko	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—
Řecko	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	—	—	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	●	●	—	●	●	—	●
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Portugalsko	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	●	●	●	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	●	—	—	—	●	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	—	—

3. část dotazníku bez odpovědi: Belgie, Island, Lotyšsko, Lucembursko, Moldávie, Norsko, Rumunsko.

52 Tato obecná kategorie zahrnuje všechny tresty a opatření (např. také vazební tresty a opatření), zatímco kategorie „celkový počet CSM“ obsahuje pouze alternativní tresty a opatření.

b) Rozdělení podle trestných činů

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěšné práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní terapeutická léčba	Probace jako samostatný trest	Jiné CSM
	Závažné trestné činy v dopravě							
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Chorvatsko	—	—	●	●	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Úmyslné zabití: celkový počet							
Bulharsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	●	—	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Úmyslné zabití: dokonáno							
Bulharsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Ublížení na zdraví (napadení): Celkový počet							
Rakousko	—	—	●	—	—	—	—	—
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěš- né práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní tera- peutická léčba	Probace jako samostatný trest	Jiné CSM
	Ublížení na zdraví (napadení): těžké ublížení na zdraví							
Bulharsko	—	—	—	●	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Sexuálně motivovaný trestný čin: celkový počet							
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Sexuálně motivovaný trestný čin: znásilnění							
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Sexuálně motivovaný trestný čin: sexuální zneužití dítěte (nezletilého)							
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěšné práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní terapeutická léčba	Probace jako samostatný trest	Jiné CSM
	Loupež: celkový počet							
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Chorvatsko	—	—	●	●	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Krádež: celkový počet							
Rakousko	—	—	●	—	—	—	—	—
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Chorvatsko	—	—	●	●	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Krádež: krádež motorového vozidla							
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	(Krádež) vloupání: celkový počet							
Rakousko	—	—	●	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	●	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	(Krádež) vloupání: vloupání do domácnosti							
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěš- né práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní tera- peutická léčba	Probace jako samostatný trest	Jiné CSM
	Podvod							
Rakousko	—	—	●	—	—	—	—	—
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Chorvatsko	—	—	●	—	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Legalizace výnosů z trestné činnosti							
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	—	—	—	—	●	●	—	—
	Korupce							
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Chorvatsko	—	—	●	—	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●
	Drogové trestné činy: celkový počet							
Bulharsko	●	●	—	—	—	—	●	—
Chorvatsko	—	—	●	●	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	●
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	●

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěš- né práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní tera- peutická léčba	Probace jako samostatný trest	Jiné CSM
	Drogové trestné činy: nedovolený obchod s drogami							
Chorvatsko	—	—	●	—	—	—	—	—
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—

2.4.2.4 Alternativní tresty a opatření uložené mladistvým v roce 2010

V projektu DECODEUR vypracovala skupina novou otázku zaměřující se na CSM pro mladistvé. Byly shromážděny údaje o celkovém počtu CSM a sedmi typech alternativních trestů a opatření. Šest těchto kategorií bylo stejných jako v otázce pojednané v kapitole 2.4.2.3. Skupina se rozhodla přidat „výchovné tresty a opatření“ jako typický CSM pro mladistvé, protože tresty ukládané podle trestního práva mladistvých se mohou od trestání dospělých lišit.

Následující tabulky ukazují dostupnost dat pro CSM uložených mladistvým⁵³ v roce 2010. První tabulka (14 a)) uvádí celkový počet trestných činů, druhá tabulka (14 b)) rozdělení podle trestných činů. Z výsledků je patrné, že data o trestech uložených mladistvým nejsou snadno dostupná. V této oblasti se však neukázal se žádný výrazný rozdíl v dostupnosti dat pro celkový počet a pouze pro mladistvé. Pokud jde o celkový počet trestných činů v tabulce 14 a), 12 zemí bylo schopno poskytnout údaje o celkovém počtu CSM nebo alespoň jedné diferencované kategorii. Údaje ohledně zvláštní kategorie „výchovné tresty a opatření“ však byly dostupné pouze ve třech zemích (Kosovo (UNR), Švýcarsko a Severní Irsko).

Co se týče rozdělení podle trestných činů (tabulka 14 b), část I-IV), údajů bylo dostupných méně. Pouze devět zemí (Kypr, Dánsko, Německo, Řecko, Kosovo, Nizozemsko, Polsko, Anglie & Wales a Severní Irsko) mělo data pro „celkový počet CSM“ nebo pro konkrétní typ CSM (alespoň v jedné kategorii trestných činů). Šest zemí mělo taková data pro obecně prospěšné práce (Kypr, Dánsko, Kosovo, Nizozemsko, Polsko a Severní Irsko). Čtyři země dodaly data pro dohled v rozdělení podle trestných činů (Řecko, Kosovo, Polsko a Severní Irsko), tři země byly schopny poskytnout tyto údaje pro odškodnění, ambulantní terapeutickou léčbu a probaci jako samostatný trest. Je však třeba zdůraznit, že nedostatek dat není vždy zaviněn statistickými problémy, také odráží rozdíly mezi systémy trestní justice s ohledem na CSM (viz kapitola 2.4.2.1).

Množství dat se lišilo také mezi jednotlivými kategoriemi trestných činů. Jak je patrné z tabulky 14 b), většina údajů byla dostupná pro ublížení na zdraví (celkový počet), sexu-

53 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2.2.6.

ální zneužití dítěte (nezletilého), loupež (celkový počet), krádež (celkový počet), vloupání (celkový počet), podvod a drogové trestné činy (celkový počet). Osm zemí poskytlo údaje pro CSM nebo alespoň jednu z těchto kategorií trestných činů. Na druhou stranu pouze Německo a Anglie & Wales měly takové údaje pro vloupání do domácnosti.

Tabulka 14: Alternativní tresty a opatření uložené mladistvým v roce 2010

a) Trestné činy: Celkový počet

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěšné práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní terapeutická léčba	Probace jako samostatný trest	Výchovné sankce a opatření	Jiné CSM
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Česká rep.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Estonsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Řecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Litva	●	—	●	—	—	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	—	●	—	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Portugalsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	●	—	●	—	—	●	—	—	—
Švédsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	●	●	●	●	—	●	—	●	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	●	●	—	—	●	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Část 3 dotazníku bez odpovědi: Belgie, Island, Lotyšsko, Lucembursko, Moldávie, Norsko, Rumunsko.

b) Rozdělení podle trestných činů

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěš- né práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní tera- peutická léčba	Probace jako samostatný trest	Výchovné tresty a opatření	Jiné CSM
	Závažné trestné činy v dopravě								
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Řecko	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	●	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Rusko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Úmyslné zabití: celkový počet								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	●	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Úmyslné zabití: dokonáno								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	●	—	—	—	●	—
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Ublížení na zdraví (napadení): celkový počet								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Řecko	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	●	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Ublížení na zdraví (napadení): těžké ublížení na zdraví								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěš- né práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní tera- peutická léčba	Probace jako samostatný trest	Výchovné tresty a opatření	Jiné CSM
	Sexuálně motivovaný trestný čin: celkový počet								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Sexuálně motivovaný trestný čin: znásilnění								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Sexuálně motivovaný trestný čin: sexuální zneužití dítěte (nezletilého)								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Řecko	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Loupež: celkový počet								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Řecko	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěš- né práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní tera- peutická léčba	Probace jako samostatný trest	Výchovné tresty a opatření	Jiné CSM
	Krádež: celkový počet								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Řecko	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Krádež: krádež motorového vozidla								
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	(Krádež) vloupání: celkový počet								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	(Krádež) vloupání: vloupání do domácnosti								
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
	Podvod								
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Řecko	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Legalizace výnosů z trestné činnosti								
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	●	●	●	●	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—

	Celkový počet trestů a opatření	Celkový počet CSM	Obecně prospěš- né práce	Dohled	Odškodnění	Ambulantní tera- peutická léčba	Probace jako samostatný trest	Výchovné tresty a opatření	Jiné CSM
Korupce									
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	●	●	●	●	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Drogové trestné činy: celkový počet									
Kypr	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Dánsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	●	—	—	—	●	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Drogové trestné činy: nepovolené obchodování s drogami									
Německo	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●
Srbsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—

2.4.2.5 Shrnutí

Navzdory určitým nedostatkům, se podařilo získat některé podrobné informace o CSM na úrovni odsouzení (pro mladistvé a pro dospělé). Množství dat se mezi tresty, trestnými činy a statistickými jednotkami lišilo (mezi celkovým počtem a mladistvými však žádný výrazný rozdíl nebyl). Dostupnost dat pro otázky týkající se osob byla uspokojivá, mnoho zemí dokázalo poskytnout údaje pro rozdělení podle trestných činů – alespoň pro obecné kategorie trestů. Naproti tomu údaje týkající se trestů byly dostupné v menším počtu zemí. Tyto problémy se ukázaly, zejména pokud šlo o rozdělení podle trestných činů, kde bylo schopno poskytnout údaje pouze několik zemí. Vezmou-li se v úvahu všechny okolnosti, shromážděná data poskytla přinejmenším přehled CSM v trestní politice mnoha zemí v Evropě.

2.4.3 Dostupnost dat pro vybrané alternativní tresty a opatření (dohled, obecně prospěšné práce a elektronický monitoring)

Hlavním aspektem projektu DECODEUR bylo shromáždění informací o probaci a probačních úřadech v Evropě. Zatímco kapitola 2.3.1 se zabývala strukturou a organizací těchto úřadů, podrobná data ohledně vybraných probačních opatření uvádí tato část zprávy.

Kapitola 2.4.3.1 se věnuje dohledu, kapitola 2.4.3.2 obecně prospěšným pracím a kapitola 2.4.3.3 se zaměřuje na elektronický monitoring. V posledních letech zájem o tato témata stoupá. Mnoho zemí zavedlo do svých systémů trestní justice nová opatření a techniky (viz Kalmthout & Durnescu 2008: str. 7). S ohledem na tento trend chtěla skupina prozkoumat použití různých forem těchto alternativních trestů a opatření v průběhu trestního řízení. V dřívějších vydáních European Sourcebook byly údaje o této problematice sbírány výjimečně. V projektu DECODEUR byla vytvořena nová část dotazníku zaměřená na dohled, obecně prospěšné práce a elektronický monitoring (otázky obsahovaly samostatně vytvořené podkategorie pro tato tři opatření).⁵⁴

Pouze Řecko nevyplnilo v dotazníku celou část 4.3 (týkající se probačních úřadů a probačních opatření). Z tohoto důvodu není Řecko zahrnuto v následující analýze, je pouze uvedeno pod tabulkami s vysvětlením „Část 4.3 dotazníku bez odpovědi”.

2.4.3.1 Dohled

Ve starších vydáních ESB byla data týkající se dohledu zjišťována výjimečně (viz Jehle & Harrendorf 2010: str. 248 a následující; Aebi a kol. 2010: str. 216 a následující; Aebi a kol. 2003: str. 218 a následující). Naproti tomu dohled byl zásadním tématem projektu DECODEUR. Skupina vypracovala tři otázky dotazující se na „celkový počet osob pod kontrolou, dohledem a/nebo v péči probačních úřadů v roce 2010“, počet mladistvých a na důvody ukončení dohledu v roce 2010.

2.4.3.1.1 Celkový počet osob pod kontrolou, dohledem a/nebo v péči probačního úřadu v roce 2010

Cílem skupiny bylo prozkoumat četnost používání dohledu v jednotlivých fázích trestního řízení. Proto se sbíraly údaje nejen pro celkový počet, ale i pro řadu kategorií, které mimo jiné zahrnovaly i „dohled před vynesením pravomocného rozsudku“, „probaci jako samostatný trest“ a „dohled po podmínečném ukončení trestu odnětí svobody”. Tato otázka zjišťuje data o stavu, vstupu a výstupu. Podle vysvětlení uvedeného v dotazníku, znamená obsazenost „počet osob pod dohledem probačních úřadů k určitému dni (31. prosince)”. Kategorie „vstup” odkazuje na „počet osob nastupujících pod dohled v rámci jednoho roku” a „výstup” je „počet osob ukončujících dohled v rámci jednoho roku”.

Pro lepší porozumění byla v dotazníku uvedena definice „polovičního odnětí svobody” v následujícím znění:

Všechny formy částečné detence včetně například poloviční detence (vazba během dne s možností strávit noc doma) a poloviční svoboda (vězeň se může během dne pohybovat na svobodě a musí zůstat ve vazbě přes noc).

Následující tabulky uvádí výsledky konečného dotazníku ohledně „celkového počtu osob pod kontrolou, dohledem a/nebo v péči probačních úřadů v roce 2010”. Z důvodu množství kategorií je tato otázka prezentovaná ve dvou samostatných tabulkách (tabulka 15, část I a část II). Výsledky ukazují, že dostupnost dat k tomuto tématu je uspokojivá. Většina zemí mohla poskytnout údaje pro celkový počet a pro alespoň jednu z diferencovaných

54 Už v druhém vydání ESB proběhl pokus o sběr dat o implementaci těchto sankcí a opatření; viz kapitola 1.3.1.

kategorií. Pouze pět zemí (Arménie, Irsko, Lucembursko, Rusko a Ukrajina) nedodalo vůbec žádné údaje. V těchto zemích mohou být za nedostatkem údajů statistické nebo soudní důvody. Na Ukrajině nebyla k dispozici žádná oficiální data. V Arménii neexistovala žádná probační služba (viz kapitola 2.3.1.1).

Otázka dohledu je úzce spjata s existencí probačních úřadů. Jak již bylo v kapitole 2.3.1.1 zmíněno, srbský korespondent interpretoval definici probačního úřadu restriktivně. Tato země však údaje o dohledových opatřeních poskytla. Můžeme se domnívat, že totéž platí také pro Island.

Co se týče rozdělení podle typu dohledu, bylo k dispozici údajů méně. Množství dat se mezi jednotlivými kategoriemi lišilo. 29 zemí dokázalo poskytnout údaje o podmíněně odloženém trestu odnětí svobody. Co se však ostatních kategorií týče, např. „dohledu spojeného s výkonem trestu odnětí svobody mimo věznici (včetně polovičního odnětí svobody)“, byla data dostupná pouze v několika zemích. Jedinou zemí, která dodala data pro všechny druhy dohledu, bylo Rakousko.

V mnoha případech byl nedostatek údajů zapříčiněn důvody na straně soudů. Například v Rumunsku a Švédsku neexistoval koncept polovičního uvěznění, což platilo také pro Slovensko. V Itálii nebyl možný dohled před vynesením pravomocného rozsudku. V Litvě se až do roku 2012 dřívější orgány korekce nezabývaly fází před vynesením rozsudku (viz kapitola 2.3.2.1).

Mnoho zemí poskytlo doplňkové informace v části určené pro komentáře a vysvětlilo specifika svých systémů trestní justice týkající se dohledu. Například v Nizozemsku zahrnoval dohled i dohled s použitím elektronického monitoringu. Navíc poloviční uvěznění zahrnovalo i poloviční svobodu a domácí vězení, které nebyly vykonávány probačními úřady, ale Úřadem pro vazební instituce (Custodial Institutions Agency). V maltském právu existovalo poloviční uvěznění pouze jako podmínka probačního nařízení. V Norsku byla poloviční svoboda vykonávána formou pobytu v „domech na půli cesty“, které jsou považovány za vězení s nízkým stupněm zabezpečení a jsou zaneseny do vězeňských statistik.

Několik zemí také uvedlo příklady pro kategorii „jiné“: Česká republika uvedla dohled po propuštění z ochranné léčby, Švýcarsko „sociální asistenci“. Co se týče Severního Irsku, zahrnovala kategorie „jiné“ osoby toho času ve vazbě, protože jejich probační úřad spolupracuje s jednotkami Prison Service Offender Management Units za účelem poskytování služeb pachatelům v době jejich vazby.

V některých případech se objevily problémy v oblasti statistiky. Několik zemí (např. Česká republika, Dánsko, Německo a Lotyšsko) nemohlo poskytnout všechny tři typy údajů – obsazenost, vstup a výstup. Slovinsko nemělo údaje o obsazenosti. Totéž platilo také pro Českou republiku. Naopak Dánsko mohlo poskytnout pouze údaje o obsazenosti. Severní Irsko nemělo výstupní data. Některé země uvedly statistická specifika svých údajů. Například chorvatské údaje se týkají roku 2011, protože jejich probační úřady byly teprve v červnu 2011 otevřeny. Německo uvedlo, že započítávají pouze dohled vykonávaný zaměstnanci úřadu, dohled vykonávaný dobrovolníky do statistiky zahrnut nebyl.

Tabulka 15: Celkový počet osob pod kontrolou, dohledem a/nebo v péči probačních úřadů v roce 2010

Část I	Celkový počet			Dohled před pravo- mocným rozsudkem			Probace jako samo- statný trest			Další formy dohledu nevazebního trestu		
	Stav ⁵⁵	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Belgie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Bulharsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	●	●	—	●	●	—	—	—	—	—	—
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	●	—	—
Estonsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	●	●	●
Finsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	●	●	●
Francie	●	●	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	●	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Německo	●	—	●	●	—	●	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Island	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	●	●	—	—	—	—	●	●	—	●	●	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Lotyšsko	●	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	●	●	●	●	●	—	●	●	—	●	●	●
Moldávie	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Nizozemsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Norsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Polsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Portugalsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Rumunsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Švýcarsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Turecko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
UK: Sev. Irsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—	●	●	—
UK: Skotsko	—	●	●	—	●	●	—	●	—	—	●	—

V části 4.3 dotazníku bez odpovědi: Řecko.

55 Data obsazenosti v tabulkách 15–22 by se měla vztahovat k 31. prosinci 2010.

Část II	Dohled podmíněného trestu odnětí svobody			Dohled ve spojení s výkonem trestu odnětí svobody mimo vězeňské zařízení (včetně polovičního odnětí svobody)			Dohled po podmínečném propuštění z vězení			Dohled jako bezpečnostní opatření po vykonání trestu odnětí svobody nebo jiné formy detence v plné výši			Jiné		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	●	—	—	●	●	●	●	—	—	—	—	—	●	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Belgie	—	—	—	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	●	●	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	—	—	—	●	—	—
Estonsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Finsko	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Francie	●	—	—	●	●	—	●	●	—	—	—	—	●	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	●	—	—	—	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—
Maďarsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Island	●	●	●	●	●	—	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	●	●	—	●	●	—	●	●	—	●	●	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	—
Lotyšsko	●	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	●	—	—
Litva	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	●	●	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Norsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Portugalsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	●	●	—
Rumunsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	●	●	—	—	—	—	●	●	—	—	●	—	—	—
Slovinsko	—	●	●	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Turecko	●	—	—	—	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	—	—	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	●	●	—
UK: Skotsko	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	●	—	—	●	—

2.4.3.1.2 Mladiství pod kontrolou, dohledem a/nebo v péči probačních úřadů v roce 2010

Skupina také chtěla získat podrobné informace o dohledu nad mladistvými.⁵⁶ Výsledky uvedené v tabulce 16 (část I a část II) ukazují, že údajů bylo k dispozici o něco méně než v předchozí kapitole. 15 zemí nemohlo poskytnout o dohledu mladistvých žádná data (Arménie, Bulharsko, Chorvatsko, Francie, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Lucembursko, Norsko, Rusko, Srbsko, Švýcarsko, Ukrajina, Anglie & Wales a Skotsko). Pouze 15 zemí mělo údaje pro kategorii „dohled podmíněného trestu odnětí svobody“. K dispozici nebyla téměř žádná data ohledně „dohledu souvisejícího s výkonem trestu odnětí svobody mimo vězení (včetně polovičního odnětí svobody)“.

V některých případech byl nedostatek údajů o mladistvých způsoben rozdíly v soudnictví. Jak již bylo zmíněno v kapitole 2.3.2.2, chorvatské probační úřady s mladistvými nepracovaly. Mnoho zemí ve svých komentářích k údajům týkajícím se dohledu nad mladistvými uvedlo rozdíly v ukládání trestů. V některých zemích byla tato opatření použitelná pouze pro dospělé. Například v Polsku existuje „dohled po podmíněném propuštění z vězení“ pouze pro dospělé pachatele. Naproti tomu některé země poskytly údaje o celkovém počtu a také o mladistvých, jejichž počet je v některých kategoriích shodný, protože tato opatření mohou být uložena pouze mladistvým. V Polsku bylo možné uložit „dohled před pravomocným rozsudkem“ a „probaci jako samostatný trest“ pouze mladistvým. V Rumunsku je „probace jako samostatný trest“ vyhrazena pouze mladistvým.

Ostatní uvedli problémy se statistikou. Ve Švédsku neexistovala žádná „výstupní“ data ohledně dohledu nad mladistvými. Malta neměla k dispozici samostatná data pro „obsazenost“ ohledně mladistvých. V Belgii byli započítáni pouze ti mladiství, jejichž případem se zabýval systém spravedlnosti pro dospělé (trestné činy v dopravě nebo velmi závažné trestné činy); většina mladistvých spadala pod „systém ochrany“. Dohled a pomoc pro ně zajišťovaly jiné úřady, a nebyli zahrnuti do statistik. V Nizozemsku bylo kromě obvyklé probační služby pro mladé několik specializovaných programů, např. dohled a péče pro pachatele tzv. „tvrdého jádra“ a pachatele pocházející z kulturních minorit.

⁵⁶ Další informace ohledně nezletilých viz kapitola 2.2.6.

Tabulka 16: Mladiství pod kontrolou, dohledem a/nebo v péči probačního úřadu v roce 2010

Část I	Celkový počet			Dohled před vynesením pravomocného rozsudku			Probace jako samostatný trest			Jiné formy dohledu ne vazebního trestu		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Belgie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	●	●	—	●	●	—	●	●	—	—	—
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	—	●	—	—	—	●	—	●	●	—	●
Finsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	●
Francie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	●	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Island	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	●	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—
Moldávie	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Nizozemsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Portugalsko	●	●	—	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Rumunsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	●	●	—	—	—
Španělsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	●	—	—
Švédsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	●	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—	●	●	—
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

V části 4.3 dotazníku bez odpovědi: Řecko.

Část II	Dohled podmíněného trestu odnětí svobody			Dohled ve spojení s výkonem trestu odnětí svobody mimo vězeňské zařízení (včetně polovičního odnětí svobody)			Dohled po podmíněčném propuštění z vězení			Dohled jako bezpečnostní opatření po vykonání trestu odnětí svobody nebo jiné formy detence v plné výši			Jiné		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Belgie	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	●	●	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	●	●
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	—	●	—	—	—	●	—	●	—	—	—	●	—	●
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—
Francie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	●	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	●	—	—
Maďarsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Island	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	●	●	●	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	●	●	—
Rumunsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	●	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	●	—	—	—	—	—	●	—	—	●	—	—	●	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	—	—	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	●	●	—
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

2.4.3.1.3 Důvody pro ukončení dohledu probační agenturou v roce 2010

Další oblastí zájmu v projektu DECODEUR byly výsledky dohledových opatření. Otázka, která zjišťovala důvody ukončení dohledu a mohla poskytnout informace o úspěšnosti tohoto trestu nebo opatření, se zaměřila na kategorie „dokončení“, „zrušení nebo náhrada jiným trestem/opatřením“ a „jiné“ (např. smrt). Aby bylo možné získat ještě podrobnější údaje, vložila skupina do otázky podkategorii ohledně vyústění v odnětí svobody.

Výsledky uvádí následující tabulka (tabulka 17), ze které vyplývá, že mnoho zemí bylo schopno data poskytnout, a to nejen pro celkový počet, ale také pro následné kategorie. 26 zemí mělo údaje o celkovém počtu, 20 zemí pro dokončení. Menší počet zemí však byl schopen poskytnout údaje o mladistvých.⁵⁷ Nizozemsko v komentáři uvedlo, že tyto údaje ohledně mladistvých nejsou k dispozici a že data uvedená v kapitole 2.4.3.1.1 nezahrnují mladistvé.

V části vyhrazené komentářům vysvětlilo mnoho zemí specifika svých právních systémů. Kypr jako příklad pro kategorii „jiné“ uvedl převedení do jiného obvodu, protože v tomto případě byla probace ukončena a v platnost vešlo nové nařízení (vydané příslušným okresním soudem). V Rumunsku nebylo možné upravit nebo nahradit trest nebo opatření v případě nedodržování nebo v případě recidivy (možné bylo pouze zrušení následované odnětím svobody).

57 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2.2.6.

Tabulka 17: Důvody pro ukončení dohledu vykonávaného probační agenturou v roce 2010

	Celkový počet		Dokončení		Zrušení nebo nahrazení jiným trestem / opatřením				Jiný (např. smrt)	
					Celkový počet		Vedoucí k odnětí svobody			
	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Belgie	●	●	●	●	●	●	—	—	●	●
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	●	—	●	—	●	—	●	—	●	—
Kypr	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Česká rep.	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●	●
Finsko	●	—	●	—	●	—	●	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—
Maďarsko	●	●	●	●	●	●	●	●	—	—
Island	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	●	—	●	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Nizozemsko	●	—	●	—	●	—	—	—	●	—
Norsko	●	—	●	—	●	—	—	—	●	—
Polsko	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	●	—	●	—	●	—	●	—	●	—
Rumunsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	—	●	—	●	—	●	—	●	—
Slovensko	●	—	●	—	●	—	●	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	—	—	—	●	—	●	—	●	—
Švýcarsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	—	●	—	●	—	—	—	●	—
UK: Sev. Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Skotsko	●	—	●	—	●	—	●	—	●	—

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

2.4.3.2 Obecně prospěšné práce

Používání obecně prospěšných prací v Evropě začalo na začátku 70. let dvacátého století (v Anglii & Walesu, které v letech osmdesátých následovaly země další, např. Nizozemsko, Dánsko a Francie; viz Kalmthout & Durnescu 2008: str. 23). Protože tento trest nebo opatření nabývá na stále větší důležitosti, měla skupina zájem o tomto tématu získat podrobné informace. V dřívějších vydáních ESB byly o obecně prospěšných pracích shromažďovány pouze omezené údaje (viz Jehle & Harrendorf 2010: str. 248 a následující; Aebi a kol. 2010: str. 216 a následující; Aebi a kol. 2003: str. 230 a následující). V projektu DECODEUR byly formulovány tři podrobné otázky zaměřující se na „celkové množství osob vykonávajících obecně prospěšné práce v roce 2010“, počet mladistvých v roce 2010 a „důvody ukončení obecně prospěšných prací v roce 2010“.

2.4.3.2.1 Celkový počet osob vykonávajících obecně prospěšné práce v roce 2010

Předmětem velkého zájmu bylo používání obecně prospěšných prací v průběhu trestního řízení. Skupina formulovala otázku na šest různých typů obecně prospěšných prací, např. „obecně prospěšné práce jako samostatný nevězeňský trest“ a „obecně prospěšné práce pro neplatiče pokut“. Tyto kategorie ukazují rozmanitost tohoto pojetí. Veřejně prospěšné práce je možné uložit během různých fází řízení a z odlišných důvodů a motivací. Aby bylo možné získat srovnatelná data, uvedla skupina i definici obecně prospěšných prací, jež byla převzata z Probačních pravidel (CoE Probation Rules), která toto pojetí vysvětluje jako

trest nebo opatření, během kterého probační úřad organizuje a dozoruje neplacenou práci ve prospěch společnosti jako reálnou nebo symbolickou kompenzaci škody způsobené pachatelem (CM/Rec(2010)1, č. 47).

Definice pro stav, vstup a výstup se podobají definicím uvedeným v části týkající se dohledu. Stav je definován jako „počet osob vykonávajících obecně prospěšné práce ke stanovenému dni (31. prosinec)“. Vstup „odkazuje na počet osob, které v rámci jednoho roku začnou vykonávat obecně prospěšné práce“ a výstup je vysvětlen jako „počet osob, které v průběhu jednoho roku výkon obecně prospěšných prací ukončí.“

Následující tabulky ukazují výsledky pro „celkový počet osob vykonávajících obecně prospěšné práce v roce 2010“ (tabulka 18, část I a II). Pro obecně prospěšné práce bylo k dispozici o něco méně dat než pro dohled (viz kapitola 2.4.3.1.1). Osm zemí (Arménie, Gruzie, Německo, Irsko, Lucembursko, Rusko, Turecko a Ukrajina) nemohlo poskytnout k tomuto tématu vůbec žádné údaje.

Podle definice uvedené v dotazníku, veřejně prospěšné práce „zahrnují organizaci a dozor probačního úřadu“ (viz výše). Tato otázka je proto spjata s existencí probačních úřadů. Srbský korespondent interpretoval definici probačního úřadu restriktivně (viz kapitola 2.3.1.1). Přesto však měla tato země údaje pro obecně prospěšné práce. Lze předpokládat, že totéž platí pro Island.

Méně údajů bylo k dispozici pro rozdělení podle typu obecně prospěšných prací. Množství dat se mezi jednotlivými kategoriemi liší. 17 zemí poskytlo data ohledně obecně prospěšných prací jako samostatným nevazebním trestu. Naproti tomu pouze sedm zemí

(Rakousko, Island, Kosovo (UNR), Polsko, Portugalsko, Slovinsko a Skotsko) mělo údaje o obecně prospěšných pracích pro osoby, které nezaplatily pokutu. Data ohledně obecně prospěšných prací jako podmínky pro podmíněné propuštění nebyla poskytnuta žádnou zemí.

Doplňující komentáře objasňují, že v některých případech byl nedostatek dat pro obecně prospěšné práce způsoben problémy v oblasti statistiky. V některých zemích (např. v Německu) nebyla k tomuto tématu k dispozici žádná data. V Turecku byly obecně prospěšné práce zavedeny v roce 2012. Proto nebyly v době vyplňování dotazníku dostupné žádné statistiky. Co se týče dalších zemí (např. Česká republika) nebylo možné získat všechny tři typy údajů – stav, vstup a výstup. Pokud jde o dohled, nebyla v České republice dostupná data pro stav ke konci roku. Španělsko mohlo ohledně obecně prospěšných prací poskytnout pouze údaje o vstupu.

V několika zemích bylo možné použít různé druhy obecně prospěšných prací, data však byla dostupná pouze pro vybrané kategorie. Například v Litvě je možné uložit obecně prospěšné práce mnoha různými způsoby. Mohou být samostatným nevazebním trestem, ale také opatřením pro osoby, které byly například vyňaty z trestní zodpovědnosti nebo propuštěny z vězení. V Litvě bylo možné uložit obecně prospěšné práce také neplatičům pokut, statistika byla ale dostupná pouze pro obecně prospěšné práce jako samostatný nevazební trest.

V dalších zemích stojí za nedostatkem údajů odlišnosti při ukládání trestů. Obecně prospěšné práce je možné uložit velmi různými způsoby a v různých fázích řízení, ale ne každý typ obecně prospěšných prací existoval v každé zemi. Například v Srbsku jsou obecně prospěšné práce zavedeny jako samostatný nevazební trest. Na Slovensku jsou obecně prospěšné práce chápány jako typ trestu, nejsou podmínkou propuštění ve fázi předcházející vynesení rozsudku, nejsou podmínkou pro odložený/podmíněný trest, ani nejsou možností, jak vykonat trest odnětí svobody.

Někteří korespondenti uvedli v části vyhrazené pro komentáře specifika právních systémů příslušných zemí s ohledem na obecně prospěšné práce. Maltský korespondent popsal možnosti tohoto opatření následovně: obecně byla v rámci maltského práva stanovena délka trvání obecně prospěšných prací na 40 až 480 hodin. Mimo to je možné uložit tzv. „Kombinované nařízení“. To kombinuje obecně prospěšné práce s probací. V takovém případě je maximální možný počet hodin 100, délka probačního období potom až tři roky. „Kombinovaná nařízení“ spojující prvky probace a obecně prospěšných prací se také používala v Severním Irsku, ale nebyla zahrnuta ve statistikách. V Estonsku se rozpětí délky obecně prospěšných prací jako podmínky pro propuštění ve fázi předcházející vynesení rozsudku pohybovalo mezi 10 až 240 hodinami. Zatímco obecně prospěšné práce jako způsob odpykání trestu odnětí svobody mohou být dlouhé až 1460 hodin a mohou být uloženy namísto trestu odnětí svobody až na dobu dvou let.

Jedinečný systém má Norsko. Neplacená práce byla dle údajů pro dané období pouze jedním z prvků, které mohou být uloženy v rámci tzv. „alternativních trestů“. K dalším možnostem patří individuální rozhovory orientované na prevenci kriminality, vzdělávání, účast na behaviorálních programech, léčba, mediace a další. Rozsah norských alterna-

tivních trestů byl proto širší než neplacené práce. Norská vězeňská služba má širokou rozhodovací pravomoc v tom, jaký bude v každém jednotlivém případě konkrétní obsah hodin uložených soudem. Na Islandu rozhodovala Vězeňská a probační správa o tom, zda bude trest odnětí svobody vykonán formou obecně prospěšných prací, a jaký typ práce bude v jednotlivých případech vykonáván. Několik zemí (např. Litva) zvláště uvedlo, že obecně prospěšné práce mohou být uloženy pouze se souhlasem dotyčné odsouzené osoby.

Tabulka 18: Celkový počet osob vykonávajících obecně prospěšné práce v roce 2010

Část I	Celkový počet			Obecně prospěšné práce jako podmínka pro zamítnutí žaloby ve fázi předcházející dosouzení			Obecně prospěšné práce jako samostatný ne vazební trest		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Belgie	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Bulharsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Kypr	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	●	●	—	—	—	—	●	●
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Finsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Francie	●	●	—	—	—	—	●	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Island	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	●	—	—	—	—	—	●	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	●	●	●	—	—	●	●	●	—
Moldávie	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Norsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Polsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Portugalsko	●	●	—	●	●	—	—	—	—
Rumunsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Slovensko	—	●	●	—	—	—	—	●	●
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	●	—	—	—	●	●	●
UK: Sev. Irsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—
UK: Skotsko	—	●	●	—	—	—	—	—	—

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

Část II	Obecně prospěšné práce jako podmínka odloženého / podmíněného trestu			Obecně prospěšné práce jako podmínka podmíněného propuštění			Obecně prospěšné práce jako způsob výkonu trestu odnětí svobody			Obecně prospěšné práce pro neplatiče pokut		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Belgie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Island	—	—	—	—	—	—	●	●	●	●	●	●
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Nizozemsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Portugalsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—	●	●	—
Rumunsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	●
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Skotsko	—	●	●	—	—	—	—	—	—	—	●	●

2.4.3.2.2 Mladiství vykonávající obecně prospěšné práce v roce 2010

V projektu DECODEUR chtěla skupina také shromáždit podrobné údaje týkající se alternativních trestů ukládaných mladistvým. Následující tabulky (tabulka 19, část I a část II) ukazují, že pro obecně prospěšné práce uložené mladistvým bylo k dispozici méně údajů⁵⁸ než údajů pro celkový počet (viz kapitola 2.4.3.2.1). 23 zemí nemohlo poskytnout žádné údaje týkající se obecně prospěšných prací vykonávaných mladistvými. V několika kategoriích nebyly (téměř) žádné údaje. Například co se týče obecně prospěšných prací jako podmínky pro odložený/podmíněný trest, vlastnily údaje pouze dvě země (Polsko a Rumunsko).

Stejně jako v části týkající se dohledu mohou za nedostatkem dat stát problémy se statistikou. Například v Chorvatsku probační úřady s mladistvými nepracují (viz kapitola 2.3.2.2). V Srbsku bylo možné uložit obecně prospěšné práce pouze dospělým pachatelům. Švédsko uvedlo, že k tomuto tématu nevedou samostatné statistiky týkající se mladistvých.

Některé země uvedly doplňující informace ohledně obecně prospěšných prací vykonávaných mladistvými v rámci svých systémů trestní justice. V Belgii jsou započítáváni pouze ti mladiství, které řeší justiční systém pro dospělé (viz kapitola 2.4.3.1.2). Malta poznamenala, že obecně prospěšné práce nemohou být uloženy mladistvým mladším 16let.

58 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2. 2. 6.

Tabulka 19: Mladiství vykonávající obecně prospěšné práce v roce 2010

Část I	Celkový počet			Obecně prospěšné práce jako podmínka pro zamítnutí žaloby ve fázi před vynesením rozsudku			Obecně prospěšné práce jako samostatný nevazební trest		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Belgie	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	●	●	—	—	—	—	●	●
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	—	●	●	—	●	—	—	—
Finsko	—	●	—	—	—	—	—	●	—
Francie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Island	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Moldávie	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Norsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	●	●	—	●	●	—	—	—	—
Rumunsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	●	—	—	—	—	—	●
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

Část II	Obecně prospěšné práce jako podmínka odloženého / podmíněného trestu			Obecně prospěšné práce jako podmínka podmíněného rozhodnutí			Obecně prospěšné práce jako způsob výkonu trestu odnětí svobody			Obecně prospěšné práce pro neplatiče pokut		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	●	●
Belgie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	—	—	—	—	—	—	●	—	●	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Island	—	—	—	—	—	—	●	●	●	●	●	●
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	—	—	—	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Nizozemsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—	●	●	—
Rumunsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

2.4.3.2.3 Důvody pro ukončení obecně prospěšných prací v roce 2010

Pro získání informace o výsledcích a úspěších obecně prospěšných prací, navrhla skupina otázku, která zjišťuje důvody ukončení tohoto opatření. Otázka se skládá ze stejných podkategorií již uvedených v otázce o dohledu – „dokončení“, „zrušení nebo nahrazení jiným trestem/opatřením“ a „jiné (např. smrt)“.

Z tabulky 20 vyplývá, že množství dostupných údajů bylo srovnatelné s množstvím pro dohled. Mnoho zemí mohlo poskytnout data nejen pro celkový počet, ale i pro jednotlivé kategorie. 22 zemí mělo údaje pro celkový počet a 21 pro dokončení. Méně zemí dokázalo poskytnout údaje pro mladistvé (stejný trend je možné pozorovat v otázce týkající se dohledu, kapitola 2.4.3.1.3).⁵⁹

59 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2.2.6.

Tabulka 20: Důvody pro ukončení obecně prospěšných prací v roce 2010

	Celkový počet		Dokončení		Zrušení nebo nahrazení jiným trestem / opatřením				Jiný (např. smrt)	
					Celkový počet		Vedoucí k odnětí svobody			
	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	—	—	●	●
Belgie	●	●	●	●	●	●	—	—	●	●
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	●	—	●	—	●	—	●	—	●	—
Kypr	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Česká rep.	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	●	●	●	●	●	—	—	●	●
Finsko	●	—	●	—	—	—	●	—	—	—
Francie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	●	●	●	●	—	—	●	●	●	●
Island	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	●	—	●	—	●	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	●	●	●	●	●	●	—	—	●	●
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Moldávie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Nizozemsko	●	●	●	●	●	—	—	—	●	—
Norsko	●	—	●	—	●	—	—	—	●	—
Polsko	●	—	●	—	●	—	●	—	—	—
Portugalsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumunsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	—	●	—	●	—	●	—	●	—
Slovensko	●	●	●	—	●	—	●	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	—	●	—	●	—	●	—	●	—
Švýcarsko	●	—	●	—	●	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	—	●	—	●	—	—	—	●	—
UK: Sev. Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Skotsko	●	—	●	—	●	—	●	—	●	—

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

2.4.3.3 Elektronický monitoring

Elektronický monitoring byl nejdříve zaveden do právního systému Spojených států amerických. První evropské země začaly toto opatření používat začátkem 90. let 20. století (Albrecht & Kalmthout 2002: str. 8). V dřívějších vydáních ESB se data o elektronickém monitoringu sbírala jen výjimečně. 4. vydání obsahovalo jednu otázku ohledně elektronického monitorování („Osoby, jejichž svoboda pohybu byla omezena v roce 2006 – „Elektronicky sledované osoby“; viz Aebi a kol. 2010: str. 145).⁶⁰ Během projektu DECODEUR byly na toto téma formulovány 4 podrobné otázky, zjišťující „celkový počet elektronicky monitorovaných osob v roce 2010“, počet mladistvých, důvod ukončení a různá technická řešení (např. elektronický náramek) a typy (např. elektronický zákaz vycházení) tohoto opatření.

2.4.3.3.1 Celkový počet elektronicky monitorovaných osob v roce 2010

Součástí projektových cílů byl pokus přezkoumat četnost používání elektronického monitoringu v různých fázích řízení. Vytvořené otázky obsahovaly řadu různých kategorií, např. „elektronický monitoring jako alternativa k vyšetřovací vazbě“, „elektronický monitoring jako samostatný trest“ a „elektronický monitoring jako podmínka pro podmíněné propuštění“. Pro skupinu bylo důležité získat srovnatelné údaje. Proto byla přidána definice elektronického monitoringu převzatá ze SPACE II. v následujícím znění:

Elektronický monitoring umožňuje lokalizaci osoby ve stanovenou dobu ve dne nebo v noci a/nebo monitorování jejího pohybu. Elektronický monitoring je možné vykonávat různými technickými prostředky (elektronický náramek, telefonní hovory nebo další elektronické monitorovací systémy) (Aebi a kol. 2011: str. 9).

Definice pro obsazenost, vstup a výstup jsou podobné definicím použitým v částech týkajících se dohledu a obecně prospěšných prací. Obsazenost je definována jako

„počet elektronicky monitorovaných osob ve stanovený den (31. prosinec)“. Vstup je vysvětlen jako „počet osob, které během jednoho roku začnou být elektronicky monitorovány“ a výstup se vztahuje k „počtu osob, které v rámci jednoho roku elektronický monitoring ukončí“.

Z následující tabulky je patrné, že dostupnost dat ohledně elektronického monitoringu nebyla tak dobrá, jako tomu bylo u dohledu (viz kapitola 2.4.3.1.1) nebo obecně prospěšných prací (viz kapitola 2.4.3.2.1). 24 zemí neposkytlo k tomuto tématu žádná data. U jednotlivých kategorií pro elektronický monitoring bylo k dispozici ještě méně údajů. Pro „elektronický monitoring jako alternativu k vyšetřovací vazbě“ byly údaje k dispozici pouze v sedmi zemích. Jen čtyři země poskytly údaje pro kategorii „elektronický monitoring jako samostatný trest“. Jedinou zemí, která dodala data pro všechny typy elektronického monitoringu, byla Anglie & Wales.

Doplňující komentáře ukazují, že za nedostatkem dat pro elektronický monitoring mohou být důvody související se statistikou nebo soudnictvím. V několika zemích v době sběru dat projektu (např. na Maltě, v Lotyšsku, Slovinsku a na Ukrajině) opatření elektronického monitoringu neexistuje vůbec. Například v Kosovu (UNR) nebyly v době provádění do-

60 Předchozí postup byl zahájen pro 2. vydání, ne však s velkým úspěchem; viz kapitola 1.3.1.

tazníku žádné osoby pod elektronickým dohledem, probíhaly však již přípravy pro změnu legislativy. Totéž platilo pro Slovensko, kde zamýšlejí zavést elektronický monitoring do praxe. V ostatních případech se objevily problémy v oblasti statistiky. V Německu a Rusku nebyla ohledně elektronického monitoringu k dispozici žádná data. Ve Španělsku jsou zaznamenávána data pouze jako vstupní.

V mnoha zemích byl elektronický monitoring zaveden teprve nedávno. Například v Litvě bylo používání elektronických monitorovacích zařízení schváleno novým probačním zákonem v roce 2012. V Turecku začal být elektronický monitoring používán na experimentální bázi také v roce 2012. A proto bez širšího užití tohoto opatření nebyly v době vypracování dotazníku k dispozici žádné statistické údaje. Ve Finsku začal platit zákon upravující elektronický monitoring na konci roku 2011. Protože nebylo toto opatření v roce 2010 ještě v platnosti, nejsou k dispozici žádné statistické údaje. Podle chorvatské legislativy bylo možné kombinovat elektronický monitoring s podmíněným propuštěním a s domácím vězením v průběhu vyšetřování. Nicméně v praxi to v Chorvatsku stále nebylo využíváno. Proto také nebyla k dispozici žádná data. Totéž platí pro Albánii, kde byl schválen nový zákon o elektronickém monitoringu v roce 2011, ale opatření ještě nebylo zavedeno do praxe. V České republice poskytuje právní systém možnost elektronického monitoringu domácího vězení od roku 2010. Pilotní projekt byl spuštěn teprve v roce 2012.

Některé země uvedly v sekci pro komentáře ohledně elektronického monitoringu další informace. V Nizozemsku není elektronický monitoring samostatným trestem, ale podmínkou připojenou k dohledu probačních úřadů v přípravném řízení, dále k plně nebo částečně podmíněnému trestu odnětí svobody s probací, domácímu vězení nebo podmíněnému propuštění s probací. Elektronický monitoring jako podmínka podmíněného propuštění v nizozemském systému trestní justice existuje, ale nemůže jej oddělit od dohledu, který následuje po podmíněném propuštění z vězení. Ve Španělsku nebyl elektronický monitoring samostatným alternativním trestem, ale alternativou k trestu odnětí svobody. To platí také pro Dánsko, kde byl elektronický monitoring ve všech případech alternativní cestou, jak si odpykat celý (krátký) trest odnětí svobody.

Tabulka 21: Celkový počet osob pod elektronickým monitoringem v roce 2010

Část I	Celkový počet			Elektronický monitoring jako alternativa k vyšetřovací vazbě			Elektronický monitoring jako samostatný trest		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Belgie	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Bulharsko	●	—	●	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	—	●	—	—	●	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Island	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	—	—	—	●	●	—	—	—	—
Norsko	—	●	●	—	—	—	—	—	—
Polsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Rumunsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	●	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	●	●	●	●	●	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—
UK: Skotsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

Část II	Elektronický monitoring jako podmínka nezávislého trestu nebo podmíněného trestu odnětí svobody			Elektronický monitoring jako součást výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody			Elektronický monitoring jako podmínka podmíněného propuštění			Elektronický monitoring po výkonu trestu odnětí svobody v plné výši nebo jiné formy detence		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Belgie	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	—	—	—	●	—	—	●	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Island	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsko	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	—	—
Polsko	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	—	—	—	●	●	●	●	●	●	—	—	—
Rumunsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	●	●	—	—	●	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	●	●	●	—	—	—	●	●	●
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
UK: Sev. Irsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—

2.4.3.3.2 Elektronicky monitorování mladiství v roce 2010

V projektu DECODEUR se skupina pokusila také shromáždit některé informace o elektronickém monitoringu mladistvých.⁶¹ Tabulka 22 (část I a část II) však ukazuje, že k tomuto tématu nebyla k dispozici téměř žádná statistická data. Pouze sedm zemí (Rakousko, Belgie, Dánsko, Švédsko, Anglie a Wales, Severní Irsko a Skotsko) mohlo poskytnout údaje o elektronickém monitoringu mladistvých. Data pro různé typy elektronického monitoringu byla k dispozici pouze v šesti zemích.

Doplňkové komentáře objasňují, že v některých zemích stojí za nedostatkem statistických dat rozdíly v systému trestů. Například v Polsku a Srbsku nelze elektronický monitoring uplatnit na mladistvé pachatele. Totéž platí pro Španělsko, kde není elektronický monitoring ustanoven v trestním právu mladistvých.

61 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2.2.6.

Tabulka 22: Mladiství pod elektronickým dohledem v roce 2010

Část I	Celkový počet			Elektronický monitoring jako alternativa k vyšetřovací vazbě			Elektronický monitoring jako samostatný trest		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Belgie	—	—	—	●	●	●	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Island	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumunsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	●	●	●	●	●	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	●	●	●	●	—	—	—
UK: Skotsko	●	●	—	—	—	—	●	●	—

V části dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

Část II	Elektronický monitoring jako podmínka nezávislého trestu nebo podmíněného trestu odnětí svobody			Elektronický monitoring jako součást výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody			Elektronický monitoring jako podmínka podmíněného propuštění			Elektronický monitoring po výkonu trestu odnětí svobody v plné výši nebo jiné formy detence		
	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup	Stav	Vstup	Výstup
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Belgie	—	—	—	●	●	●	—	—	—	—	—	—
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Island	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumunsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—
Švýcarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
UK: Sev. Irsko	●	●	●	—	—	—	—	—	—	●	●	●
UK: Skotsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

2.4.3.3.3 Důvody ukončení elektronického monitoringu v roce 2010

Projektovou skupinu také zajímaly výsledky a úspěchy elektronického monitoringu. Tato otázka sestává ze stejných kategorií jako otázky o dohledu a obecně prospěšných pracích, tedy „dokončení“, „zrušení nebo nahrazení jiným trestem/opatřením“ a „jiné“ (např. smrt).⁶²

Výsledky uvedené v tabulce 23 ukazují, že zde bylo ve srovnání se zjišťováním ohledně dohledu a obecně prospěšných prací k dispozici méně údajů. Poskytnout data k tomuto tématu mohlo pouze několik zemí. 11 zemí disponovalo údaji pro celkový počet, osm pro dokončení. Ještě méně zemí (pouze Rakousko, Belgie, Anglie & Wales a Severní Irsko) mohlo poskytnout data týkající se mladistvých.⁶²

62 Další informace týkající se nezletilých viz kapitola 2.2.6.

Tabulka 23: Důvody pro ukončení elektronického dohledu v roce 2010

	Celkový počet		Dokončení		Zrušení nebo nahrazení jiným trestem / opatření				Jiné (např. smrt)	
					Celkový počet		Vedoucí k uvěznění			
	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých	Celkový počet	Počet mladistvých
Albánie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arménie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakousko	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Belgie	●	●	●	●	●	●	—	—	●	●
Bulharsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorvatsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kypr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Česká rep.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dánsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Estonsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francie	●	—	●	—	●	—	—	—	—	—
Gruzie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Německo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maďarsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Island	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Irsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itálie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosovo (UNR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotyšsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucembursko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moldávie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nizozemsko	●	—	●	—	●	—	—	—	●	—
Norsko	●	—	●	—	●	—	●	—	—	—
Polsko	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugalsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumunsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srbsko	●	—	●	—	●	—	●	—	●	—
Slovensko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovinsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Španělsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Švédsko	—	—	—	—	●	—	●	—	—	—
Švýcarsko	●	—	●	—	●	—	—	—	—	—
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ukrajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: A. & W.	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Sev. Irsko	●	●	—	—	—	—	—	—	—	—
UK: Skotsko	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—

Část dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

2.4.3.3.4 Použití elektronického monitoringu

V projektu DECODEUR chtěla skupina prozkoumat technické rozdíly v použití tohoto opatření v účastnících se zemích. Tato otázka poskytuje podrobné informace o různých technických řešeních a typech elektronického monitoringu v Evropě. Elektronické náramky, telefonní hovory a další elektronické systémy byly vybrány jako kategorie týkající se technického řešení. Co se týče typů, otázka uvádí elektronicky sledovaný zákaz vycházení, sledování pohybu a „jiný typ“.

Výsledky uvádí tabulka 24. Poměrně mnoho zemí mohlo poskytnout informace ohledně technických řešení a typů elektronického monitoringu. Výsledky ukazují, že „elektronický náramek“ byl nejběžnějším technickým řešením. Jako doplňková opatření tři země provádí telefonické hovory a dvě používají „jiný elektronický systém“. Co se týče typů elektronického monitoringu, elektronický zákaz vycházení byl běžnější než sledování pohybu (dvanáct zemí oproti sedmi). Žádná země neuvedla jiný typ.

Některé země informace o typech elektronického monitoringu a jeho technických řešeních nedodaly, a to například proto, že pro tento typ opatření nebyla dostupná žádná data (v kapitolách 2.4.3.3.1 – 2.4.3.3.3). Jiné země (např. Malta, Lotyšsko, Slovinsko a Ukrajina) nemohly na otázku odpovědět, protože elektronický monitoring nebyl v jejich právním systému zaveden (viz kapitola 2.4.3.3.1).

V části pro doplňující komentáře několik zemí uvedlo podrobné informace o využití elektronického monitoringu. Například v Nizozemsku jsou používány dva typy elektronického monitoringu: Radio Frequency Identification (RFID) a Global Positioning System (GPS). RFID je statický nástroj, který může být využit pouze pro příkaz k monitorování polohy, jako je např. „zákaz vycházení“. Pachatel musí být doma (nebo na jiném místě) během stanovených částí dne (obvykle ve večerních hodinách a v noci). Naproti tomu signály GPS mohou sledovat pachatele kdykoli. Ve Švédsku je pachatel monitorován doma pomocí elektronického náramku s technologií RF. Portugalsko uvedlo, že sledování pohybu bylo využíváno pouze pro případy zákazu kontaktování a přiblížení se v souvislosti s domácím násilím. V Norsku zákaz vycházení znamená, že pachatel musel být doma během stanovených hodin a ve zbývajícím čase v práci, ve škole nebo se účastnit některého programu (podle rozhodnutí Vězeňské služby). Jeho přítomnost při těchto činnostech byla kontrolována prostřednictvím kontaktních osob nebo náhodných návštěv.

Tabulka 24: Použití elektronického monitoringu

	Technologie			Typ		
	Elektronický náramek	Telefonické hovory	Jiný elektronický systém	Elektronicky sledovaný zákaz vycházení	Sledování pohybu	Jiný typ
Albánie						
Arménie						
Rakousko	X			...	...	...
Belgie	X			X		
Bulharsko	X	X			X	
Chorvatsko						
Kypr						
Česká rep.						
Dánsko	X			...	...	...
Estonsko	...	...	...	X	X	
Finsko	X			...	...	...
Francie	X			...	...	...
Gruzie						
Německo						
Maďarsko						
Island						
Irsko						
Itálie						
Kosovo (UNR)						
Lotyšsko						
Litva						
Lucembursko*	X			...	...	...
Malta						
Moldávie						
Nizozemsko	X		X	X	X	
Norsko	X			X		
Polsko	X	X		X	X	
Portugalsko	X		X	X	X	
Rumunsko						
Rusko	...	...	...		X	
Srbsko	X			X		
Slovensko						
Slovinsko						
Španělsko	X				X	
Švédsko	X			X		
Švýcarsko	X			X		
Turecko						
Ukrajina						
UK: A. & W.	X	X		X		
UK: Sev. Irsko	X			X		
UK: Skotsko	X			X		

Část dotazníku 4.3 bez odpovědi: Řecko.

* Pro tuto zemi byla alespoň část výchozích údajů získána z aktualizace „Probace v Evropě“ (www.CEP-probation.org).

2.4.3.4 Shrnutí

S novou částí dotazníku zaměřenou na probační opatření bylo možné získat podrobné informace o dohledu, obecně prospěšných pracích a elektronickém monitoringu, a to v různých fázích řízení. Také byly shromažďovány údaje o počtu mladistvých a výsledcích probačních opatření. Dostupnost dat pro dohled a obecně prospěšné práce byla lepší než pro elektronický monitoring. Pro elektronický monitoring se shromáždilo méně údajů, protože toto opatření používal menší počet zemí. I přes to se však podařilo ohledně elektronického monitoringu získat některé zajímavé informace, zejména o jeho typech a technických řešeních.

2.5 Závěry

V projektu DECODEUR shromáždila skupina podrobné informace o struktuře a organizaci evropských probačních úřadů, včetně údajů o zaměstnancích a o počtu psaných zpráv. Studie úspěšně poskytla srovnatelný přehled o existenci, typu, kompetencích, úkolech a pracovní zátěži probačních úřadů v Evropě. Nově vytvořená část dotazníku týkající se těchto témat se ukázala jako dobře funkční – většina zemí odpovědi dodala a dostupnost dat ohledně pracovníků a zpráv probačních úřadů byla uspokojivá, dokonce i pro podrobné kategorie. Ačkoliv se struktura a funkce probačních úřadů mezi jednotlivými zúčastněnými zeměmi velmi liší, je možné uvést některá obecná zjištění. Projekt ukázal, že ve většině evropských zemí probační úřady existují. Většina úřadů je veřejná a téměř ve všech zemích pracují probační úřady jak s dospělými tak i mladistvými pachateli, pro obě skupiny často vykonávají stejné úkony.

Mimoto se podařilo získat srovnatelná data o CSM (alternativních trestech a opatřeních) v rámci všech fází trestního řízení, i když se dostupnost dat mezi jednotlivými fázemi a kategoriemi lišila. V mnoha případech odráží rozdíl v objemu dostupných dat odlišnost právních systémů v Evropě. Ne všechny CSM mohou být použity v každé zemi nebo fázi trestního řízení.

Na úrovni trestního stíhání mohlo mnoho zemí poskytnout metadata o používání CSM jako podmínky pro podmíněná zastavení, ale méně zemí k tomuto tématu mohlo poskytnout číselné údaje. Ohledně příslušných policejních pravomocí získala skupina obecné informace o podmíněných zastaveních, nebylo však možné zařadit rozdělení podle různých podmínek (např. odškodnění).

Na úrovni odsouzení mohlo mnoho zemí poskytnout podrobná data o CSM ohledně osob – a dokonce i pro rozdělení podle trestných činů (minimálně co se týče obecného rozdělení podle trestných činů, např. krádež). Oproti tomu údaje o CSM týkající se trestů nebyly tak běžně dostupné, což se zejména týkalo rozdělení podle trestných činů. Data získaná na úrovni odsouzení poskytla alespoň přehled alternativních trestů a opatření v sankční politice mnoha evropských zemí.

Skupina uspěla ve sběru podrobných informací týkajících se dohledu, obecně prospěšných prací a elektronického monitoringu v rámci různých fází trestního řízení. Dostupnost dat pro dohled a obecně prospěšné práce byla celkově dobrá, množství údajů se však u jednotlivých kategorií lišilo. Co se týče dohledových opatření, více zemí například uvedlo data v kategorii „trest podmíněné odsouzení s dohledem“ než v kategorii „dohled

jako bezpečnostní opatření po vykonání trestu odnětí svobody v plné výši nebo jiné formy detence“. Pro elektronický monitoring bylo poskytnuto menší množství dat než pro dohled a obecně prospěšné práce, protože toto opatření je zavedeno v menším počtu zemí. Přesto se však podařilo získat zajímavá metadata ohledně typů a technických řešení elektronického sledování.

Celkově projekt DECODEUR ukázal, že existuje potenciál pro lepší statistiky trestní justice, zvláště pokud jde o rozdělení podle trestných činů. Statistické systémy zúčastněných zemí by měly takovou diferenciaci obsahovat, aby byla možná lepší srovnatelnost údajů při sběru dat v budoucnosti. Projekt také ukázal diverzitu právních pojetí alternativních trestů a opatření a probačních úřadů zúčastněných zemí. Nicméně určitá míra harmonizace už probíhá. Mnoho zemí uvedlo, že v nedávné době proběhly určité změny v legislativě – podpora používání CSM, zavedení nových opatření nebo změna systému probačních úřadů. Je proto pravděpodobné, že dostupnost dat bude v budoucích ESB sběrech dat dokonce lepší než v projektu DECODEUR.⁶³ To platí zejména pro „nové“ tresty a opatření, jako je elektronický monitoring.

63 Některé ukazatele tohoto trendu je také možné najít ve sbírkách dat SPACE II, viz Aebi & Delgrande 2012: str. 7.

3.

Atrice

Stefan Harrendorf

Jörg-Martin Jehle

Paul Smit

Projekt DECODEUR se také zaměřil na atrici, která je důležitým měřítkem výkonnosti trestní justice. Hledal cesty jak definovat srovnatelnou skutečnou nebo odhadnutou míru atrice pro budoucí sběr dat a srovnání. Proces atrice byl podrobně studován a byla kontrolována dostupnost dat a jejich kvalita.

3.1 Problémy a nástrahy měření atrice

Atrici je možné definovat jako „ztrátu“ případů nebo techničtěji vyjádřeno, odfiltrování případů během trestního procesu (viz Jehle 2012: str. 151). Obvykle se odfiltruje velký počet případů. Mnoho případů se do hledáčku orgánů činných v trestním řízení nikdy nedostane (latentní kriminalita), o jiných případech se policie dozví, ale nejsou registrovány, další registrovány jsou, ale není nalezen žádný podezřelý. Když je podezřelý nalezen, nemusí být dostatek důkazů k tomu, aby byl obviněn před soudem, což vede k zastavení trestního stíhání (podrobnosti viz Jehle a kol. 2008) nebo už na úrovni policie (viz Elsner a kol. 2008). Další případy mohou být odloženy z právních důvodů (např. *ne bis in idem*, promlčení lhůta, čin není trestným činem). Několik případů je také možné kombinovat za účelem vystavení nového případu nebo může být případ převeden k jinému úřadu a může tak vést k určité umělé ztrátě případů. Případy však mohou být běžně odkládány nejen z těchto důvodů, ale i z důvodů chybějícího veřejného zájmu nebo z důvodu efektivnosti, zejména co se týče méně závažných trestných činů. V mnoha zemích může státní zástupce (nebo dokonce policie) uložit některý druh trestu, buď jako podmínku pro odložení případu nebo jako výsledek formálnějšího postupu, který vede k odsouzení ve zkráceném řízení bez soudního slyšení.

Z těch případů, které jsou předloženy soudu cestou oficiálního obvinění (obžaloby), nejsou některé případy akceptovány z důvodů právních nebo věcných. V dalších případech může soudní slyšení proběhnout, ale soud může přesto případ podmíněčně nebo nepodmíněčně odložit, zvláště v případech malého provinění. Mezi případy, které jsou zakončeny pravomocným rozsudkem, jsou i rozhodnutí o zproštění viny. A konečně, pokud se do procesu trestní justice počítá i vězení, zjistíme, že pouze malá část usvědčených pachatelů je odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Funkci filtru, kterou trestní proces plní, můžeme popsat jako určitý druh trychtýře (zobrazeno např. viz Jehle 2009: str. 9).

Vedle odfiltrovaných případů probíhají také procesy redefinice obvinění z trestného činu. Trestný čin, jenž je na úrovni policie označen jako pokus o vraždu, může být později překvalifikován na ublížení na zdraví. Co se jevílo jako krádež, může být následně vyhodnoceno jako podvod a podobně. Tyto změny mohou nastat z důvodů právních (oprava chyb v aplikaci trestního práva) nebo z věcných důvodů (nedostatek důkazů pro závažnější obvinění), ale mohou být také výsledkem dohody stran, jichž se proces týká (dohoda o vině, sjednaná dohoda). Posuzujeme-li celkový objem výstupních dat trestního řízení, pouhá redefinice k atrici nepřispívá, na úrovních jednotlivých trestných činů se však situace liší. Tam takovýto postup přispěje k atrici některých trestných činů. Tento typ atrice je však určitým způsobem kompenzován zvýšením počtu případů jiných trestných činů, a to zejména tam, kde jsou statistiky organizovány podle pravidla hlavního trestu.

Ne všechny výše popsané možnosti atrice ve všech systémech trestní justice existují. Aby bylo možné identifikovat přesnou dynamiku atrice v příslušné zemi, je potřeba podrobný

pohled na její trestní právo a zejména na její trestní právo procesní v kombinaci se stejně detailním pohledem na realitu zpracování případů v systému. Studie, která si klade za cíl pouze srovnání trestné činnosti a trestních systémů, nebude samozřejmě schopna se zároveň podrobně zabývat srovnáním právních systémů. Proto se musel projekt omezit na srovnání vstupních a výstupních statistických dat systémů trestní justice. Plnohodnotné posouzení atrice je však možné pouze tam, kde statistiky umožňují sledovat určité případy během celého trestního řízení (např. všechna vyšetřování vraždy započatá v roce 2009). Ne všechny případy, které v daném roce policie zaregistrovala, budou v tomtéž roce také předloženy soudu a zakončeny pravomocným rozsudkem. Navíc může redefinice trestného činu proběhnout během trestního řízení. Nelze mít jistotu, že všechny rozsudky o napadení také jako napadení začaly být policií vyšetřovány atd. Některé mohly být zprvu kvalifikovány jako pokus o vraždu nebo jiný trestný čin.

3.2 Dotazník o údajích a statistice o toku případů systémem

Vzhledem k této situaci bylo jasné, že projekt bude schopen poskytnout kompletní a plně uspokojivé stanovení míry atrice v evropském porovnání, pouze pokud budou alespoň v nezbytném počtu evropských zemí dostupné statistiky, jejichž prostřednictvím by bylo možné sledovat tok případů celým trestním řízením. Proto se v rané fázi projektu rozhodlo, že dříve než proběhne pokus shromáždit údaje o těchto statistikách toku případů v Evropě, bude třeba nejprve zjistit, zda jsou takové statistiky vůbec dostupné. Byl vytvořen samostatný dotazník, pouze za účelem sběru metadat ohledně daného typu statistiky. Tento dotazník byl rozdán členům rozšířené skupiny Sourcebook (včetně odborníků CEP).

Proto se očekávalo, že dotazník vyplní 13 zemí:

Albánie
Finsko
Francie
Německo
Island
Itálie
Nizozemsko
Polsko
Rumunsko Španělsko
Švýcarsko
Turecko
UK: Anglie & Wales

Odpovědi odevzdalo 12 zemí (Rumunsko bez odpovědi).

Dotazník se skládá ze sedmi různých otázek. Odpovědi na tyto otázky jsou shrnuty níže.

3.2.1 Části trestního procesu zpracované v oficiálních statistikách / statistických databázích

Nezbytným předpokladem kteréhokoli typu statistiky toku případů je statistické zpracování nejlépe všech příslušných fází trestního řízení. Chybějí-li statistiky samotné, není možné ani jejich kombinování. Tabulka 25 uvádí výsledky odpovědí 12 zemí, které dotazník odevzdaly.

Z výsledků je patrné, že celková statistická situace v zemích, které dotazník odevzdaly, je velmi dobrá, protože většina zemí vede všechny typy statistik týkající se trestných činů a trestní justice. Policejní statistiky, statistiky trestního řízení i vězeňské jsou ve všech 12 zemích dostupné. UK: Anglie & Wales však v komentářích uvedla, že na úrovni policie se statistiky o osobách obviněných z trestného činu nevedou, do statistik se evidují pouze počty zatčení a vydaných napomenutí. V některých zemích je omezen také rozsah dostupných dat z trestního řízení. Například v Polsku není možné získat rozdělení podle typu trestného činu, zatímco ve Španělsku je nejistá dokonce i statistická jednotka.

Na Islandu nejsou *pravidelně* k dispozici soudní statistiky, jsou vydávány čas od času. V Albánii jsou do statistik na úrovni soudů zaneseny pouze vybrané tresty a opatření, zatímco ve Španělsku zaznamenávají soudní statistiky pouze odsouzení a uložené tresty a opatření, ale neposkytují žádné informace o zproštění viny a jiných soudních rozhodnutích. V Itálii je znám pouze počet osob přidělených probačním úřadům, zatímco ve Švýcarsku chybí statistiky o probačních úřadech úplně. Statistiky týkající se opětovného odsouzení jsou k dispozici v osmi z dvanácti zemí, přičemž tato data nemohla poskytnout pouze Albánie, Itálie, Španělsko a Turecko. Polsko uvedlo, že jejich dostupná data o opětovném odsouzení nejsou uspokojivá.

Na závěr je možné konstatovat, že celkově jsou statistické údaje zúčastněných zemí diferencované v dostatečné míře, aby umožnily statistiku toku případů.

Tabulka 25: Dostupnost oficiálních statistik / statistických databází

	Police	Trestní stíhání	Soudy: Odsouzení	Soudy: Tresty & Opatření	Vězení	Probační úřady	Opětovné odsouzení
Albánie	X	X	X	X	X	X	
Finsko	X	X	X	X	X	X	X
Francie	X	X	X	X	X	X	X
Německo	X	X	X	X	X	X	X
Island	X	X			X	X	X
Itálie	X	X	X	X	X	X	
Nizozemsko	X	X	X	X	X	X	X
Polsko	X	X	X	X	X	X	X
Španělsko	X	X	X	X	X	X	
Švýcarsko	X	X	X	X	X		X
Turecko	X	X	X	X	X	X	
UK: A. & W.	X	X	X	X	X	X	X
počet	12	12	11	11	12	11	8
v %	100	100	92	92	100	92	67

3.2.2 Možnost spojit statistická data z těchto statistik / statistických databází (anonymně) s určitou osobou

Další otázka se zaměřila na možnost identifikace jednotlivých, anonymizovaných osob v rámci statistických databází. Identifikovatelnost osoby bývá pro statistiku toku případů obvykle nezbytným předpokladem, protože to také umožňuje propojení mezi různými statistikami. Zatímco kdyby byla ve statistice dostupná pouze souhrnná data, vazba mezi statistikami by nebyla možná.

Šest z 12 zemí (50 %) uvedlo, že takovéto propojení možné je. Země, které jsou schopny propojit údaje s určitou osobou, jsou Finsko, Island, Itálie, Nizozemsko, Turecko a UK: Anglie & Wales. V Německu obsahují publikované statistiky pouze souhrnné údaje. Pro výzkumné účely jsou k dispozici složky s anonymizovanými daty včetně individuálních případů. Tyto složky však obvykle zašifrovaný osobní identifikátor neobsahují, a proto je není možné spojit s konkrétním jednotlivcem. Zašifrovaný osobní identifikátor je však používán v databázi, na které jsou postaveny statistiky opětovného odsouzení.

Ty země, které mohou spojit data s osobním identifikátorem, používají někdy jako identifikátor číslo případu nebo osoby, které je používáno pouze ve statistikách trestné činnosti a trestního soudnictví, avšak v jiných případech jím také může být číslo sociálního zabezpečení (Island) nebo národní identifikační číslo (Turecko). V Nizozemsku se k propojení používá jméno, adresa a datum narození pachatele (a v policejních statistikách i oběti), osobní identifikátory tedy nejsou anonymní.

3.2.3 Možnost propojit statistická data mezi různými statistikami trestné činnosti a trestního soudnictví

Ze šesti zemí, které byly schopny identifikovat určité osoby v rámci svých statistických systémů, dokázalo pět zemí také propojit údaje mezi různými statistikami trestné činnosti a trestního soudnictví (Itálie byla jedinou zemí, kde to nebylo možné), zatímco žádná z ostatních zemí takové propojení zajistit nedokázala. To opět potvrzuje, že aby bylo možné sledovat postup případů systémem, je třeba osobní identifikátor. Ve skutečnosti čtyři z těchto šesti zemí, které osobní identifikátory ve svých statistikách používají, také dokázaly vytvořit propojení na úrovni samostatných (ne nezbytně anonymních)⁶⁴ případů, přičemž pouze v Anglii & Walesu bylo takové propojení možné jen pro souhrnné údaje. V Nizozemsku bylo také možné spojení mezi vzorkem vnitrostátního průzkumu o obětech a policejními údaji.

V Německu lze propojit pouze dvě nejnovější statistiky a alespoň také další vlnu německé statistiky opětovného odsouzení pomocí šifrovaného osobního identifikátoru. Protože jsou statistiky opětovných odsouzení vytvořeny z registru kriminálních záznamů, je teoreticky také možné vytvořit statistiky odsouzení ze stejné databáze a spojit je s údaji o opětovném odsouzení. Publikované soudní statistiky jsou však založeny na jiném typu sběru dat, který není možné propojovat.

64 Turecký korespondent ve skutečnosti pochyboval o tom, že spojení by byla tvořena pro *anonymní* případy. Nizozemsko v komentářích objasnilo, že spojení jsou prováděna pomocí použití jména, adresy a data narození.

3.2.4 Možnost sledovat vybrané případy jak postupují trestním procesem

Proto možnost sledování postupu vybraných případů trestním řízením potvrdily tři ze čtyř zemí, které udaly, že jsou schopny spojit statistická data na úrovni jednotlivých anonymních případů (Finsko, Island, Nizozemsko). Turecký korespondent si tímto nebyl jist, a to zejména vzhledem ke skutečnosti, že jasně nevěděl, jak dalece mohou být policejní data také propojena s ostatními statistikami. Zatímco Anglie & Wales uvedly v otázce 3.2.3 (nahore), že propojení bylo možné pouze pro souhrnné údaje, odpověď k otázce 3.2.4 ukazuje, že pro statistiku trestného činu zabití a statistiky týkající se trestné činnosti související s terorismem platí z tohoto pravidla výjimka, kde všechna vyšetřování započatá v určitém roce mohou být v systému sledována. Výjimka platí proto, že tyto speciální statistiky jsou už od začátku zaznamenávány do integrované databáze. Proto není třeba provádět propojení později. V Německu bylo možné sledovat pouze vybraná odsouzení a navazující opětovná odsouzení a další následná odsouzení.

3.2.5 Statistiky, které je možné kombinovat

Ve Finsku, na Islandu, v Nizozemsku a Turecku v zásadě mohou být všechny existující statistiky trestné činnosti a trestního soudnictví navzájem jedna s druhou propojeny. Výjimkou byly pouze finské statistiky opětovného odsouzení a turecké policejní statistiky. Pokud jde o policejní statistiky v Turecku, náš korespondent si nebyl jistý, zda jsou tato data součástí používaného informačního systému. V Nizozemsku sdílely statistiky trestního řízení a statistiky soudní dokonce i stejnou databázi a jejich kombinování bylo proto automaticky možné. V Nizozemsku a Turecku bylo také možné kombinovat údaje s daty mimo trestní soudnictví (např. statistiky zdravotní nebo sociálního zabezpečení). V Anglii & Walesu, bylo možné kombinovat pouze statistiky trestního řízení se statistikami soudními na straně jedné a soudní statistiky se statistikami opětovného odsouzení na straně druhé. Mimo to byly k dispozici samostatné statistiky toku případů ohledně trestného činu zabití a trestné činnosti související s terorismem (viz výše). Jak již bylo výše uvedeno, v Německu existovala pouze možnost propojit odsouzení s opětovným odsouzením a dalšími opětovnými odsouzeními. Tuto vazbu je možné udělat pomocí databáze, která byla vytvořena na základě údajů v rejstříku trestů. Oficiální statistiky odsouzení takové propojení neumožňují.

3.2.6 Technické provedení propojení

Dokonce i v těch zemích, kde bylo možné propojit různé statistiky pomocí osobních identifikátorů, nebylo obvykle možné provést takové propojení automaticky přes databanku statistického systému. Částečné výjimky k tomuto pravidlu se vyskytují pouze v Nizozemsku, kde se údaje z trestního stíhání a údaje soudní zpracovávaly ve stejné databázi, v Anglii & Walesu, kde jsou vedeny zmíněné speciální statistiky o trestných činech zabití a terorismu, a v Německu u kombinace dat o odsouzení a opětovném odsouzení v databázi obsahující údaje z rejstříku trestů. V případě Turecka si korespondent nebyl jist, jak se takové spojení tvoří.

Specifické statistiky trestného činu zabití v Anglii & Walesu byly postaveny na výkazech vyšetřujících orgánů, které byly posílány na ministerstvo vnitra pro každý trestný čin

původně zaznamenaný jako zabití. Z vytvořeného indexu byla vypočítána a publikována souhrnná statistika. Ve Finsku prováděl propojení statistický úřad Statistics Finland. V Nizozemsku sdílely statistiky trestního stíhání a soudů jednu databázi, proto bylo vše automaticky propojeno (viz výše). Na základě jména, adresy a data narození bylo možné propojit databáze trestního stíhání a soudní s kteroukoli jinou databází. Některé případy se pravděpodobně z důvodu špatného přiřazení ztratí (chyby v pravopise jmen atd.).

3.2.7 Přístup k datům

Poslední otázka se týkala přístupu k údajům. Obvykle jsou propojené údaje přístupné pouze vědeckým pracovníkům na základě zvláštní žádosti. Čtyři země potvrdily tuto možnost přístupu (Anglie & Wales, Finsko, Německo a Nizozemsko). Ve Finsku a Německu byly údaje dostupné také zvláštním administrativním orgánům vně systému trestní justice, zatímco pouze Anglie & Wales poskytuje ve zvláštních případech přístup na základě žádosti i policii a dalším institucím.

Prozkoumáním komentářů jednotlivých zemí k otázce získáme bližší pohled na to, kdo má k údajům přístup. Anglie & Wales uvedly, že údaje jsou většinou přístupné interním vědeckým pracovníkům ministerstva, které statistické bulletiny vydává. Údaje je však možné zpřístupnit výzkumníkům externích poskytovatelů programů pro justiční systém, aby například mohli sledovat, zda jejich programy skutečně snižují pravděpodobnost opětovného odsouzení. Ve Finsku mají k údajům přístup státní výzkumné organizace a statistické úřady pro účely výzkumu nebo práce se statistikou. Přístup k databázím opětovného odsouzení byl v Německu umožněn výzkumným pracovníkům, kteří pracovali na statistice opětovného odsouzení. Federální ministerstvo spravedlnosti může zadat výzkum zvláštních problémových otázek. Ostatní výzkumníci a ministerstva spravedlnosti spolkových zemí mohou požádat o použití údajů ke zkoumání specifických otázek. Přímý přístup k databázím nebyl umožněn osobám mimo projekt. V Nizozemsku museli výzkumníci požádat o povolení, a pokud jim bylo uděleno, bylo vytvořeno propojení pouze pro danou osobu, pouze na dobu trvání výzkumu a jen s proměnnými, které byly pro daný projekt nezbytné. Povolení není udělováno automaticky, ale výzkumníci musí svou žádost zdůvodnit a vysvětlit, proč je příslušné propojení pro jejich výzkum nezbytné.

Zvláštním případem bylo Turecko, kde mají k databázím umožňujícím taková propojení přímý přístup pouze vysocí úředníci UYAP. UYAP (Národní soudní informační systém) je centrální síť, která zahrnuje všechny soudy, státní zastupitelství, vězení, další soudní instituce a ministerstva v Turecku.

3.2.8 Závěry o dostupnosti statistik toku případů

Výsledky, jak bylo výše podrobně uvedeno, jasně ukazují, že pouze v malém počtu evropských zemí je možné přesně propojit data týkající se osob z různých zdrojů v oblasti statistik trestné činnosti a trestního soudnictví. I tam, kde je to možné, propojení nemusí nutně zahrnovat všechny fáze trestního řízení. Například v Německu je teoreticky možné kombinovat pouze statistiky odsouzení a opětovného odsouzení. Toto možná kombinace však není pro měření *atrice* jakkoliv užitečná.

Vezmeme-li v úvahu kdo a jakým způsobem má k těmto údajům přístup, problémy jen narostou. Obvykle se data zpřístupní jen ke konkrétnímu výzkumnému účelu a pouze na základě žádosti výzkumného pracovníka. Kromě několika málo výjimek (např. statistiky trestného činu zabití v Anglii & Walesu), nejsou statistiky toku případů publikovány v žádné ze zemí, které se zúčastnily dotazníkového šetření. Po zvážení jasných výsledků dotazníku o dostupnosti statistik toku případů, upustila skupina od záměru poslat tento dotazník i zbývajícím zemím, které se projektu účastnily. V současné době není možné shromáždit pravdivá data o toku případů za účelem měření atrice. Měření toku případů je proto možné pouze pomocí specifických empirických studií provedených na počtu vybraných případů (jako Lovett & Kelly 2009), avšak na úrovni národních statistik trestné činnosti a systému trestního soudnictví možné není. Je tedy nutné hledat přibližné hodnoty. To platí alespoň pro srovnání dat z odlišných statistik různých protagonistů trestního řízení (*atrica* mezi jednotlivými úrovněmi), ale do menší míry také pro údaje v rámci stejných statistik (*atrica* v rámci jedné úrovně). Ty také nemusí nezbytně odkazovat k přesně stejným případům nebo osobám, např. když porovnáváme vstup a výstup případů ve stejném roce, protože ne všechny případy budou rozhodnuty v roce, ve kterém je příslušné orgány obdržely nebo otevřely.

3.3 Odhad atrice

Tedy bylo nutné hledat možné indikátory, které by bylo možné k odhadu atrice použít.

V přesném slova smyslu je míra atrice poměr případů, které jsou odfiltrovány mezi dvěma body v rámci trestního řízení, přesto však většina publikací vypočítává míru případů, které v systému *zůstávají* (např. *míra odsouzení*, viz Smit a kol. 2012; Jehle 2012; Smit & Harrendorf 2010). Skutečnou míru atrice lze z takového podílu snadno získat. Je-li *míra odsouzení* vyjádřena hodnotou c , pak odpovídající *míra atrice pro odsouzení* je $1 - c$. V přesném slova smyslu může být výraz *atrica* používán jen u tohoto druhého typu podílu, zatímco prvnímu typu lze rozumět jako určitému druhu míry přežití. Tyto míry přežití je však možné v širším slova smyslu také chápat jako měřidla atrice, protože s atricí úzce souvisí.

3.3.1 Možné indikátory

Jak bylo uvedeno výše, atrice se vyskytuje ve všech fázích trestního řízení, zejména:

1. Případy policii známé oproti počtu všech případů (včetně latentních trestních činů; *poměr odhalení*);
2. Vyřešené případy (tj. případy u kterých může být pachatel identifikován) oproti všem případům policii známých (také *poměr nebo míra objasněnosti*);
3. Policii známí podezřelí oproti počtu policii známých případů (*poměr pachatelů*, viz Smit a kol. 2012);
4. Podezřelí (nebo případy) postoupené státnímu zastupitelství oproti počtu policii známých podezřelých (nebo případů) (*poměr trestních stíhání*);
5. Osoby (nebo případy) předvedené k soudu státním zastupitelstvím oproti výstupnímu údaji o stíhaných osobách (nebo případech) (*poměr obžalob 1*);
6. Osoby (nebo případy) předvedené státním zastupitelstvím před soud oproti počtu policii známých podezřelých (nebo případů) (*poměr obžalob 2*);

7. Osoby odsouzené (nebo případy vedoucí k odsouzení) oproti počtu osob (nebo případů) předvedených před soud (*poměr odsouzení 1*);
8. Jako „zkratka” vynechávající fázi trestního řízení, osoby odsouzené (nebo případy vedoucí k odsouzení) na počet policii známých podezřelých (nebo případů) (*poměr odsouzení 2*, viz Smit a kol. 2012; Jehle 2012; Smit & Harrendorf 2010);
9. Osoby odsouzené k určitému přísnému trestu (obvykle nepodmíněnému trestu odnětí svobody) oproti počtu všech odsouzených osob, nebo ve stejném poměru pro případy; dal by se nazývat *poměr sankcí 1* (viz Harrendorf 2011);
10. Pohyb osob vězeňským zařízením, tj. všechny osoby, které nastoupily do vězení v daném roce, oproti počtu všech odsouzených osob (také může být identifikován jako *poměr sankcí 2*);
11. Obsazenost vězení, tj. všechny uvězněné osoby (nebo odsouzené uvězněné osoby) oproti počtu všech odsouzených osob; což je možné chápat jako *poměr sankcí 3* (viz Harrendorf 2011; Smit a kol. 2012).
12. Další kombinace výše zmíněného (např. vstup jako ve 4 a výstup jako v 9) jsou teoreticky možné také.

3.3.2 Hodnocení indikátorů

3.3.2.1 Atrice na úrovni policie

O atrici na úrovni policie lze hovořit ohledně *poměru odhalení*, *poměru vyřešení* a *poměru pachatelů* jak jsou definovány výše (poměry 1 až 3).

Pomocí dat ESB není možné *poměr odhalení* vypočítat. V přesném slova smyslu se o poměr atrice nejedná, protože tento typ atrice se objevuje ještě dříve, než začnou orgány trestního soudnictví na případu pracovat. U trestných činů, které nahlásí *oběť*, by mohla být četnost hlášení z šetření obětí (jako např. viz Dijk, viz Kesteren & Smit 2007) použita jako zástupce tohoto poměru. U trestných činů, kterých si jsou *pachatelé* vědomi, by mohly být použity k výpočtu poměru mezi trestnými činy, o kterých policie ví, a všemi trestnými činy přiznanými pachatelem, průzkumy vlastního porušení zákona uvedeného respondenty (viz např. Junger-Tas a kol. 2012). Trestné činy, které jsou zcela nepovšimnuty (což se může týkat zejména některých nedbalostních trestných činů), není možné brát v úvahu vůbec.

Výpočet *míry vyřešení* také nelze pomocí údajů z ESB provést (poměr 2 v seznamu uvedeném výše), protože data o vyřešených případech nejsou sbírána. V dalších vydáních by však bylo možné rozšířit sběr dat o vyřešené případy, protože tyto údaje jsou obvykle v národních statistikách dostupné. Jak ale ukázal Smit a kol. (2004), míra vyřešení⁶⁵ s sebou nese svoje specifické problémy, když je používána pro srovnání mezi zeměmi. Zatím mohou být míry vyřešení pouze odhadované, a to pomocí výpočtu poměru počtu podezřelých oproti počtu trestných činů na úrovni policie (poměr 3). Tento *poměr pachatelů* je pouze hrubým odhadem, protože jeden podezřelý mohl spáchat více trestných činů a trestný čin mohlo být spáchat více pachatelů a vede tak k rozdílu ve statistických jednotkách. Následkem toho se může u trestných činů s vysokou mírou vyřešení a poměrně vysokou

65 Přestože se nazývá „poměr odhalení” viz Smit a kol. (2004), je to skutečně poměr číslo 2 zde popsany.

mírou spolupachatelství, jako je vražda a vloupání, objevit poměr pachatelů vyšší než 100 % (tj. nahromadění nebo negativní atrice). Poměr pachatelů je mírou atrice v rámci jedné úrovně.

3.3.2.2 Atrice na úrovni státního zastupitelství

Poměry atrice zaměřené na ztrátu případů na úrovni trestního stíhání představují poměr *trestních stíhání* a dva výše definované *poměry obžalovaných* (poměry 4, 5 a 6 na seznamu). *Poměry obžalovaných* (5 a 6) by mohly být počítány pro každý typ trestného činu. V zásadě by dostupná statistická jednotka platila pro poměr 5. Poměr 6 by se dal vypočítat pouze podle smíšeného modelu. Navíc je možné poměr 4 vypočítat pro celkový počet případů. Opět by bylo zapotřebí použít smíšený model.

Co se týče těchto poměrů, vyskytují se u nich významné nedostatky.

Zprv u poměrů 4 a 6 by byl problém měnících se statistických jednotek, které by mohly získané výsledky problematizovat.

Co se týče údajů o podezřelých a odsouzených ve statistice ESB je použitou statistickou jednotkou *osoba*, zatímco upřednostňovaná statistická jednotka na úrovni trestního stíhání je *případ*. *Případ* je však definován jako řízení vedené proti pouze jedné osobě. To se blíží počítání podle *osob*, vezmeme-li v úvahu, že data vztahující se k jednotlivci na úrovni policie a na úrovni odsouzení jsou obvykle navíc určena podle případu. To vede k tomu, že jedna osoba, pokud spáchá více trestných činů, které jsou stíhány odděleně, je ve statistice zaznamenána dvakrát.

Podle výsledků vydání páté edice dotazníku jsou téměř u tří čtvrtin všech zúčastněných zemí (21 z 29) podezřelí započítáni dvakrát (nebo k tomu alespoň může dojít) nebo i vícekrát, pokud spáchali několik na sobě nezávislých trestných činů v jednom roce. U odsouzených osob to platí dokonce pro téměř 90 % všech zúčastněných zemí (30 z 35). Tyto odpovědi se blíží tomu, co se míní počítáním podle *případu* na úrovni státního zastupitelství. Odpovědi týkající se úrovně trestního stíhání nicméně ukazují, že obecné pravidlo, podle kterého se počítání zajišťuje podle *případu*, může splnit pouze 8 z 31 zemí (26 %), zatímco 5 zemí (16 %) zajišťuje počítání podle *osob* a dalších 18 (58 %) podle *trestního stíhání*, což může zahrnovat několik trestných činů a několik osob. Tím je zpochybněna srovnatelnost dat.

Na druhou stranu, je potřeba brát v úvahu fakt, že většina řízení se bude stále vztahovat k jedné osobě, vzhledem k tomu, že existuje mnoho trestných činů, u kterých se spolupachatelství vyskytuje výjimečně.

S údaji týkajícími se trestního stíhání jsou však spojeny některé další problémy. Prvním z nich je, že ve výstupních údajích ohledně trestního stíhání jsou ve většině zemí, které odpovídaly na dotazování pro páté vydání, zahrnuty případy, které byly odloženy z důvodu neznámého pachatele. Jsou-li zahrnuti i neznámí pachatelé, může celkový počet řízení na úrovni státního zastupitelství snadno přesáhnout počet podezřelých zjištěných na úrovni policie. Nehledě na tento efekt, znemožňuje zařazení neznámých pachatelů srovnání s počtem podezřelých na úrovni policie. Velká většina zemí navíc zařazuje do svých vý-

stupních dat také „jiná ukončení“, což mimo jiné zahrnuje rozhodnutí případu z důvodu nedostatku pravomoci nebo jeho převedení na jiný vnitrostátní orgán. Takové případy se však mohou v daném roce znovu objevit, když je případ znovu otevřen příslušným orgánem nebo jej převezme jiný vnitrostátní úřad. Také není jednoduché odpočítat problematické podkategorie z celkového výstupu, protože mnoho zemí nemůže pro tyto podkategorie poskytnout data. Například pouze polovina zemí, které zařazují řízení vztahující ne na neznámé pachatele do svých dat, je schopno poskytnout konkrétní počet takovýchto řízení.

Srovnatelné problémy se objeví u vstupních dat. Do nich zařazuje neznámé pachatele téměř třetina všech zúčastněných zemí. Tento rozdíl může být vysvětlen následovně. Kromě upuštění od řízení z důvodu neznámého pachatele, existuje další možnost, a to nechat složku otevřenou a čekat až bude pachatel nalezen až do konce promlčecí lhůty, kdy bude případ odložen z tohoto důvodu.

A konečně *případy předložené soudu* nejsou jedinou kategorií ukončení případu, která může vést k odsouzení. To stejné v principu platí i pro kategorii *tresty uložené státním zástupcem (nebo soudem, ale na žádost státního zástupce a bez formálního soudního stání), které vedou k formálnímu rozhodnutí a počítají se jako odsouzení*. Podle pátého vydání zjišťování ESB zná takové sankce více než polovina dotazovaných zemí, a ve svých statistikách je zařazuje mezi údaje o trestním stíhání a odsouzení. Ne všechny tyto země jsou však schopny poskytnout samostatná data pro tuto kategorii na úrovni státního zastupitelství. Navíc, na rozdíl od kategorie *případy předložené soudu*, nezískal dotazník ESB údaje ohledně trestů uložené státním zástupcem podle trestného činu. Bylo by tedy možné přidat tuto kategorii pouze k počtu *případů předložených soudem*, čímž by se dospělo k celkovému počtu trestných činů.

Jediný poměr na úrovni státního zastupitelství týkající se atrice, který se vyhnul všem těmto problémům, je *poměr obžalovaných 1* (poměr 5 z výše uvedeného seznamu), protože se jedná o poměr, který pracuje pouze s údaji zaznamenanými na úrovni státního zastupitelství. Je to *míra atrice* v rámci jedné úrovně. Je otázkou, zda sankce uložené státním zástupcem, které se počítají jako odsouzení, by měly být zahrnuty do poměru obžalovaných. Prozatím by to však bylo možné pouze pro celkový počet trestných činů, protože údaje týkající se trestných činů jsou dostupné pouze pro celkový výstup na úrovni státního zastupitelství a počet *případů předložených soudem*.

3.3.2.3 Atrice na úrovni soudu

Atrice na úrovni soudu může být měřena dvěma rozdílnými poměry, a to oběma *poměry odsouzení* a *poměrem sankcí 1* definovanými výše (poměry 7 až 9 v uvedeném seznamu). Všechny lze vypočítat pro každý typ trestného činu. V zásadě by pro poměry 8 a 9 byla dostupnou statistickou jednotkou osoba. Poměr 7 může být vypočítán pouze podle smíšeného modelu.

Poměr 7 je závislý na údajích z úrovně státního zastupitelství. Proto také zde výše uvedené nedostatky mají plnou platnost. *Poměr sankcí 1* (poměr 9) je mírou atrice *v rámci jedné úrovně* stejně jako poměry 3 a 5. Nepojí se s nimi spojeny žádné zjevné problémy.

Oproti tomu *poměr odsouzení 2* (poměr 8) je *poměrem mezi dvěma úrovněmi*. Proto všechny obecné problémy srovnatelnosti dat, které byly zaznamenány v různých statistikách jednoho roku, zde platí také (viz 3.1).

3.3.2.4 Atrice na úrovni vězení

Konečně míra atrice na úrovni vězení může být měřena dvěma zbývajícími výše definovanými *poměry sankcí* (poměry 10 a 11 na seznamu). Pouze poměr 11 – za předpokladu, že jsou při výpočtu započítáni pouze odsouzení vězni a zadržení ve (vyšetřovací) vazbě jsou vynecháni – lze vypočítat pro každý typ trestného činu. Dostupnou statistickou jednotkou by pro oba poměry byla osoba.

V případě, že se poměr 9 počítá pro nepodmíněné tresty odnětí svobody, pak se od poměru 10 výrazněji neliší. Na druhé straně je jeho interpretace mnohem složitější, poněvadž už jen každá změna právního postavení vězně bude často počítána jako nový záznam (např. když je obviněný z (vyšetřovací) vazby poslán do vězení pro odsouzení vězně). Mimo to ESB data shromážděná pro 5. vydání ukázala, že některé země dokonce do dat o pohybu osob vězeňským zařízeníům zařazují následující údaje:

- Jakýkoliv zápis po přeložení z jedné trestní instituce do druhé v rámci jedné země;
- Jakýkoliv zápis po přemístění zadržené osoby za účelem předvolání justičními orgány;
- Jakýkoliv zápis po povoleném opuštění vězení nebo období nepřítomnosti;
- Jakýkoliv zápis následující po útěku a opětovném zatčení policií.

V tomto kontextu tedy není použití poměru 10 užitečné.

Poměr 11 je z hlediska atrice dokonce ještě problematičtější. Tyto problémy souvisejí se skutečností, kdy se počet odsouzení počítá jako tok výstupu, např. všechna odsouzení provedená v daném roce. Obsazenost vězení se však rozumí počet osob ve vězení ke stanovenému dni. Vzhledem k této rozdílnosti statistických jednotek není možné pokládat poměr výše uvedených údajů za měřidlo atrice (přestože může být použit jako poměr sankcí, viz Harrendorf 2011 a 2013, Smit a kol. 2012).

3.3.2.5 Atrice a celkový počet trestných činů

Při výpočtu poměrů atrice je problematické spoléhat na celkový počet trestných činů. Celkový počet trestných činů, pokud jde o trestné činy v něm obsažené, se podobá černé skřínce. Tím vznikají problémy nejen při porovnání výsledků mezi jednotlivými zeměmi, ale též při porovnávání výsledků mezi jednotlivými fázemi trestního řízení v rámci jedné země. V některých zemích například nezahrnují závažné trestné činy v dopravě do údajů na úrovni policie. Z těch zemí, které tyto závažné trestné činy v dopravě do policejních statistik nezačleňují, je však téměř všechny *zařazují* na dalších úrovních trestního řízení. Některé země na těchto vyšších úrovních do statistik *zahrnují* i dopravní přestupky. Některé země také do statistik týkajících se odsouzení (a pravděpodobně také trestního stíhání) zahrnují porušení pravidel veřejného pořádku, přičemž tyto údaje nejsou součástí statistiky policie. A konečně existují také jiné typy trestných činů, které v některých zemích nevyšetřuje policie, ale zvláštní administrativní jednotky a podobně, např. daňové a celní trestné činy. Takové trestné činy se potom neobjevují v policejních statistikách. Protože

zde pojednané kategorie budou mít velký vliv na celkový počet zaznamenaných trestných činů, neměl by být celkový počet trestných činů používán pro výpočet míry atrice mezi policií a jinými úrovněmi trestního procesu.

3.4 Závěrečné posouzení

K atrici dochází ve všech fázích trestního řízení, proto by nebylo dobré přecházet z první fáze rovnou do fáze poslední a vypočítat například poměr odsouzení k trestu odnětí svobody a počet policií zaznamenaných trestných činů. Přišli bychom o důležité informace. Proto není užitečné pro měření atrice volit jiné kombinace (č. 12) než jsou ty již výše podrobně popsané. Atrice by měla být počítána nejlépe úroveň po úrovni. Poměry atrice mezi jednotlivými úrovněmi by také měly být počítány pro konkrétní trestné činy, zejména když pracujeme s úrovní policie.

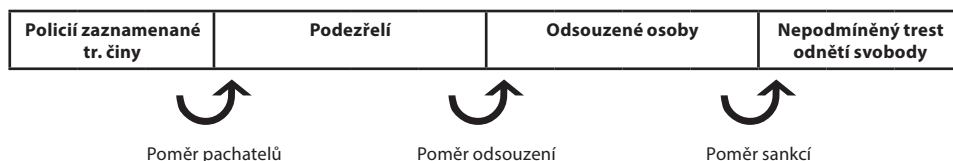
Výše bylo pojednáno několik možných poměrů atrice. Mnoho z nich bylo vzhledem k porovnatelnosti použitých definic a statistických jednotek problematických. Měli bychom se vyhnout použití poměrů 4, 6, 7, 10 z 11 a poměr 3 bychom měli používat s opatrností. Užitečnými se ze dvou různých poměrů obžalob ukázal být pouze *poměr obžalob 1*. Totéž z obou uvedených poměrů odsouzení platí pro *poměr odsouzení 2* a pro *poměr sankcí 1* ze všech tří uvedených sankčních poměrů. Ostatní poměry atrice jsou neproveditelné, proto může být indexové číslo nadále vynecháváno. V rámci dat ESB jsou tedy dostupné čtyři možné míry atrice. Jeden poměr atrice *mezi dvěma úrovněmi* a tři poměry atrice *v rámci jedné úrovně*: *poměr pachatelů* na úrovni policie, *poměr obžalovaných* na úrovni trestního stíhání a *poměr sankcí* na úrovni soudu. Mírou atrice mezi úrovněmi je *poměr odsouzení*, který měří atrici mezi podezřelými zaznamenanými policií a odsouzenými osobami s omezením na měření atrice pouze u konkrétních typů trestných činů, avšak ne u celkového počtu trestných činů. Tabulka 26 shrnuje výsledky.

Tabulka 26: ESB měřidla atrice

Název	Typ	Úroveň	Definice
Poměr pachatelů	V rámci úrovně	Policie	Počet podezřelých oproti počtu zaznamenaných trestných činů
Poměr obžalovaných	V rámci úrovně	Trestní stíhání	Počet žalob oproti celkovému výstupu
Poměr sankcí	V rámci úrovně	Soudy	Počet osob odsouzených k nepodmíněnému trestu odnětí svobody oproti celkovému počtu odsouzených osob
Poměr odsouzení	Mezi úrovněmi	Soudy a policie	Počet odsouzených osob oproti počtu podezřelých

Další otázkou je možnost sestavení řetězce atrice, tedy kombinování několik poměrů atrice. Vzhledem k výše uvedeným významným problémům s porovnatelností by měl být *poměr obžalovaných* z řetězce vynechán. Jediným možným řetězcem, který může být sestaven pomocí dat ESB, je proto řetězec zobrazený v diagramu 1.

Diagram 1: Řetězec atrice ESB

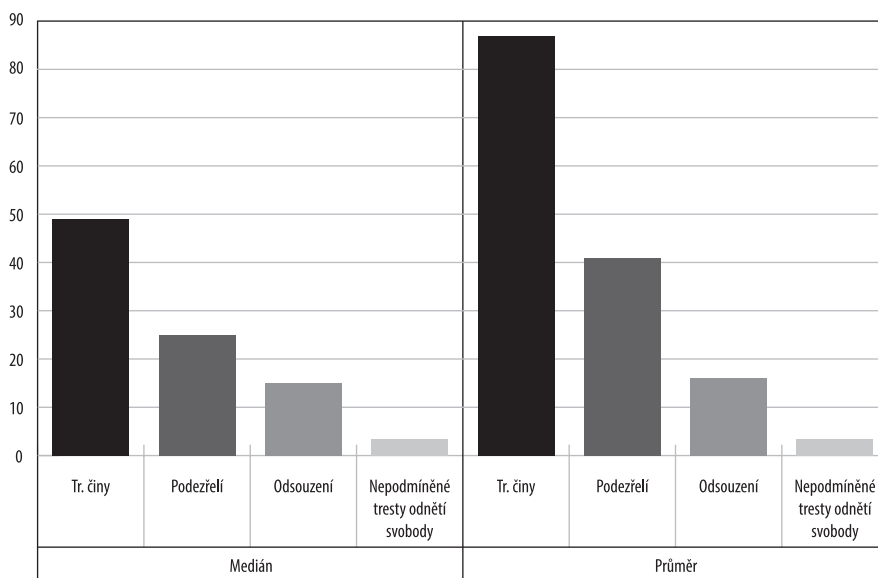

3.5 Grafické zobrazení atrice

Příklady vizualizace a prezentace údajů ohledně atrice najdeme také v publikacích Jehle (2012), Smit a kol. (2012), Smit & Harrendorf (2010), Smit 2008, Tonry & Farrington 2005, Mayhew 2003 a Marshall 1998. Níže jsou ukázány příklady založené na způsobu prezentace výsledků v Jehle 2012 a Smit & Harrendorf (2010).

Diagram 2 ukazuje řetězec atrice pro údaje o loupežích v roce 2010, založený na datech z pátého dotazníkového průzkumu. Místo uvedení výsledků pro konkrétní zemi uvádí diagram mediány a průměry pro trestné činy, podezřelé, odsouzení a nepodmíněné tresty odnětí svobody na 100 000 obyvatel. Mediány a průměry byly vypočítány pouze pro 13 zemí⁶⁶, které byly schopny poskytnout data u všech čtyř položek (policií zaznamenané trestné činy, podezřelí, odsouzené osoby, nepodmíněné tresty odnětí svobody).

Diagram 2: Proces atrice pro loupeže v roce 2010 (procenta na 100 000 osob; medián a průměr)

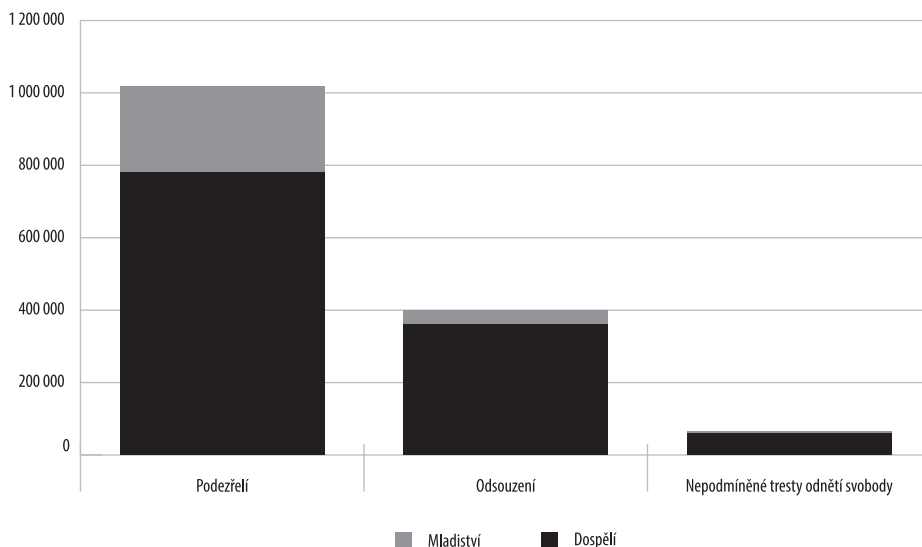

66 Jedná se o Bulharsko, Chorvatsko, Českou republiku, Finsko, Německo, Maďarsko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Slovinsko, Švédsko a Ukrajinu.

Diagram 3 ukazuje řetězec atrice pro celkový počet krádeží zvláště pro dospělé a mladistvé pachatele. Protože není u zaznamenaných trestných činů možné rozlišení mezi dospělými a mladistvými, byl tento indikátor z diagramu vynechán. Diagram uvádí celkový počet absolutních hodnot (namísto průměrů a mediánů) pro 11 zemí⁶⁷, které poskytly údaje pro všechny tři zbývající indikátory.

Tabulka 27 uvádí příslušné *poměry pachatelů, odsouzení a sankcí*. Pro loupež a krádež je to další znázornění vedle diagramů 2 a 3, hodnoty pro znásilnění jsou do této tabulky doplněny a týkají se 16 zemí⁶⁸, které data poskytly.

Diagram 3: Proces atrice pro celkový počet krádeží v roce 2010, celkové číslo pro 11 zemí, dospělé a mladistvé

67 Jsou to Rakousko, Chorvatsko, Česká republika, Finsko, Německo, Maďarsko, Nizozemsko, Polsko, Slovinsko, Švédsko a Ukrajina.

68 Jsou to Rakousko, Bulharsko, Chorvatsko, Česká republika, Finsko, Francie, Německo, Maďarsko, Litva, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Slovinsko, Švédsko a Ukrajina.

Tabulka 27: Míry atrice pro loupež, znásilnění, krádež (všichni pachatelé) a krádež (mladiství) v roce 2010 (medián a průměr)

		Poměr pachatelů <i>Podezřelí na počet zaznamenaných případů</i>	Poměr odsouzení <i>Odsouzení na počet podezřelých</i>	Poměr sankcí <i>Osoby odsouzené k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na počet všech odsouzených osob</i>
Loupež	Medián	50 %	63 %	24 %
	Průměr	47 %	41 %	23 %
Znásilnění	Medián	68 %	50 %	53 %
	Průměr	52 %	34 %	70 %
Krádež (všichni)	Medián	18 %	39 %	20 %
	Průměr	21 %	43 %	16 %
Krádež (mladiství)	Medián	není použitelné	22 %	7 %
	Průměr	není použitelné	22 %	5 %

Tento způsob zobrazování výsledků výpočtu atrice lze samozřejmě také použít pro ostatní trestné činy uvedené v ESB. Data je možné prezentovat i na úrovni jednotlivých zemí a porovnávat je na základě struktury jejich procesu atrice. Typický výsledek takového porovnání zemí (viz např. Jehle 2012) již naznačují výše uvedená data, kde jsou relativní rozdíly mezi mediánem a průměrem u policíi zaznamenaných trestných činů a podezřelých velké, ale jsou menší v případě odsouzení a nepodmíněných trestů odnětí svobody.

Skutečně se často objevují výrazné rozdíly v poměru počtu policíi zaznamenaných trestných činů a počtu podezřelých na 100 000 obyvatel, avšak tyto rozdíly se výrazně sniží na úrovni odsouzení, kde jsou výsledné poměry často velmi podobné. Rozdílné procesy atrice tak vedou k poměrně srovnatelné míře odsouzení a uvěznění na 100 000 obyvatel. Také rozdíly mezi typy trestných činů jsou evidentní. Poměr sankcí pro znásilnění je vysoký a poměr pachatelů a sankcí pro krádež je nízký. A jak vyplývá z tabulky 27 i grafu 3, atrice u mladistvých je mnohem vyšší než u dospělých.

3.6 Závěry

Atrici, neboli odfiltrovávání případů v průběhu trestního řízení, lze měřit pomocí sledování postupu jednotlivých případů systémem. Nicméně po prozkoumání 12 statistických systémů se v různých zemích ukázalo, že jen velmi omezený počet zemí je schopen poskytnout tento typ statistiky toku případů, protože jen několik statistik na různých úrovních systému trestní justice může být navzájem kombinováno. A dokonce ani tam, kde statistiky toku možné jsou, nejsou pravidelně vypracovávány a veřejně zpřístupňovány.

Další metodou, jak kvantifikovat proces atrice, je identifikace určitého počtu indikátorů, jako je „poměr vyřešení“, „poměr odsouzení“ atd., které na agregované úrovni odhad atrice umožní. Užitečné jsou zejména čtyři indikátory, které je možné spočítat z údajů z ESB: *poměr pachatelů*, *poměr obžalovaných*, *poměr sankcí* a *poměr odsouzení*. Tyto poměry by měly být převážně používány pro konkrétní typy trestných činů. Použití „celkového počtu trestných činů“ je problematické, a to zejména pro *poměr odsouzení*. Pro zmapování atrice v celém systému trestní justice je možné použít řetězec tří ukazatelů: *poměr pachatelů*, *poměr odsouzení* a *poměr sankcí*.

**Evidence alternativních trestů a opatření a zjišťování míry atrice
Metodologická studie komparativních dat v Evropě**

Autoři: Markku Heiskanen
Marcelo F. Aebi
Willem van der Brugge
Jörg-Martin Jehle
Překlad: Ema Vlčková
Vydavatel: Institut pro kriminologii a sociální prevenci
Nám. 14. října 12, Praha 5
Určeno: Pro odbornou veřejnost
Edice: Prameny
Design: addnoise.org
Sazba: Lukáš Pracný, sazbaknih.cz
Vydání: první – listopad 2016

